Dzisiaj 14 stron

Wydanie główne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chełmikowski wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 505 Wydanie P. Poznań, środa dnia 7 listopada 1934 Rok 29

Poznań, 6 listopada.

Gałęź kupiectwa, która jest powołaniem kulturalnem

Stan kultury narodu mierzy się nietylko ilością i jakością twórców i wytwórców we wszystkich życia dziedzinach, ale także i równolegle stopniem jej rozpowszechnienia. Ilość i jakość twórców, a nawet — wytwórców kultury naogół jest wynikiem gry sił biologicznych i od woli człowieka tylko w nieznacznej mierze zależeć może. Natomiast rozpowszechnienie kultury w społeczeństwie leży niemal całkowicie w granicach woli i możności ludzkiej.

Po wszechstronnem rozpatrzeniu systemu, według którego odbywa się społeczny obieg tworów kultury, zauważymy z łatwością, że głównym ich roznosicielem jest książka. Jest ona również głównym pośrednikiem pomiędzy twórcami kultury, a rzeszą jej odbiorców i wychowańców, a także pomiędzy różnemi narodami. Jest wreszcie niezrównanym łącznikiem pomiędzy przeszłością, teraźniejszością i przyszłością życia ludzkiego.

Niema działu nauki, techniki i sztuki, który mógłby obywać się bez książki. Nawet tak (napozór) niezależne od niej sztuki plastyczne, czyli rysownictwo, malarstwo, rzeźbiarstwo i budownictwo piękne, nie mogłyby ani marzyć o swojem rozpowszechnieniu i rozwoju bez pomocy książki. Na samo poznanie ogółu dzieł plastycznych na świecie musiałby człowiek być miljonerem i żyć kilkaset lat w bezustannych podróżach. Książki zaś — opisowe i albumowe — tę samą wiedzę dać mogą każdemu na miejscu i niemal bez kosztów w ciągu kilku lat studjów (np. w bibljotece publicznej). W podobnym stopniu zależności od książki znajdują się wszystkie dziedziny pracy ludzkiej.

O ile wytwórcą treści książkowej jest tak zwany autor, o tyle autorem samej książki, silnikem jej ruchu, jej siewcą i gospodarzem w wielkiej gospodarce społecznej jest księgarz. Dochodzimy zatem do wniosku, że rozpędowem kołem w zawiłej maszynerji kultury narodowej jest stan księgarski, zawód księgarski, równie szlachetny i odpowiedzialny, jak np. stan i zawód lekarski. Na jakim poziomie organizacji, wiedzy i poczucia obywatelskiego znajduje się księgarstwo, takiego również poziomu można w tym czasie, lub w niedalekiej przyszłości oczekiwać od kultury całego społeczeństwa.

W odbudowanem po wojnie światowej państwie polskiem księgarstwo, narówni z wieloma innemi zawodami, stanęło w obliczu tak wielkich zaniedbań i tak ogromnych zadań, że ani liczebnością swoją, ani organizacją do dziś dnia sprostać im nie może. Na domiar zaś na drodze rozwoju swojego napotkało potworną przeszkodę, w postaci wrogiego księgarstwa żydowskiego, które w środkowej i wschodniej Polsce do niezwykłych rozmiarów się rozrosło i rynek masą zbytecznych lub szkodliwych książek zalewa. Ogólne przytem zubożenie kraju przedewszystkiem dobrym książkom i uczciwym księgarzom dotkliwe ciosy zadaje.

Nie mam prawa do szczegółowego przedstawienia potrzeb czytelniczych i braków księgarstwa polskiego. Poruszam temat ten w nadziei, że księgarze nasi zechcą zapoznać szersze kręgi społeczne z najważniejszemi sprawami zawodu swojego, co z pewnością przyczyni się do bliższego zespolenia obywatela z księgarzem dla dobra ich obu. Dla przykładu jedynie wskażę na brak podstawowych książek, pomocniczych, mianowicie: tanich słowników, encyklopedyj, atlasów i albumów, t. j. tych książek, które w bibljotekach publicznych nie tak są potrzebne, jak właśnie w skromnych nawet księgozbiorach domowych. Dość powiedzieć, że w zakresie podręcznych słowników języków obcych dotychczas korzystamy z niemieckich wydawnictw Holtze'a, który wydaje słowniki francusko - polskie, angielsko - polskie i t. p., większości zaś słowników polsko - obcych — niema wogóle, a w słownictwie języka polskiego nie możemy doczekać się słownika - encyklopedji w rodzaju t. zw. „średniego" i „małego Larousse'a", który pomimo pewnych wad jest bezcenną a bardzo tanią pomocą w pracy i wykształceniu każdego pracownika każdego zawodu.

Zarówno materjalne, jak moralne obecnie położenie księgarstwa polskiego jest ciężkie, ale nie beznadziejne. Wobec niezwykłych trudności tembardziej konieczne są wysiłki przezwyciężenia ich, a to głównie, jak sądzę, na drodze organizacyjnej, tak wewnątrz zawodu, jakoteż nazewnątrz w kierunku współpracy z księgarstwem wielu towarzystw i zakładów naukowych i artystycznych. Księgarstwo nie jest handlem, kupiectwem i niczem więcej, ale powinno być powołaniem, szczytnem i zaszczytnem powołaniem na niwach pracy społecznej, kulturalnej i narodowej. Kupiec łączy tu swoją wiedzę z artystą, z uczonym, z wychowawcą, z działaczem społecznym, a księgarz zasięgiem pracy swojej bez przesady zasługuje na nazwę osi w toczącem się kole kultury narodowej.

Zdaje mi się, że pierwsze w całej tej sprawie powinno zabrać głos księgarstwo województw zachodnich. Od niego może wyjść hasło ozdrowienia i czyn, który, gdy cały kraj rozmachem swoim ogarnie, stanie się nietylko wyzwoleniem duszy polskiej, ale nadto może i materjalnie tak na nogi postawić zachodnie księgarstwo regjonalne, że następnie z tem większą siłą i powodzeniem będzie ono mogło wypowiedzieć wojnę najgroźniejszemu teraz wrogowi Polski — żydostwu. A teren takiej wojny obejmuje całą kulturę narodu.

ST. PIEŃKOWSKI.

Sesja zwyczajna Sejmu

Pierwsze posiedzenie rozpoczęło się dziś o godz. 10,15 — Wstępne formalności — Uczczenie zmarłych - Przemówienie min. Zawadzkiego - Zapowiedź nowych podatków

Warszawa. (Tel. wł.). Dziś rozpoczęły się o godz. 10,15 obrady zwyczajnej sesji parlamentarnej.

Nie można powiedzieć, aby początek sesji sejmowej wywołał zbyt wielkie zainteresowanie. Osobliwością było, że przyjeżdżających ministrów witał przed gmachem sejmowym komisarz rządu, wojewoda Jaroszewicz, czego dotąd nie praktykowano.

Marszałek odczytał zarządzenie Prezydenta o zwołaniu sesji zwyczajnej, załatwił przedewszystkiem różne formalności. Zawiadomił zatem izbę o zmianach w składzie gabinetu. Sekretarz odczytał 58 dekretów Prezydenta. Marszałek poinformował dalej, że minister sprawiedliwości domaga się pociągnięcia do odpowiedzialności sądowej posłów: Fidelusa, Gąsiora, Pawłowskiego, Paca, Regera, Sachę, Wachniuka, Wojciechowskiego i Wronę.

Następnie marszałek poświęcił wspomnienie pośmiertne zmarłym posłom Kwincie, Rogowskiemu, Saksowi, Strojnowskiemu i Szyszce. Specjalny ustęp poświęcił śp. Bronisławowi Pierackiemu, który był również posłem i porównał zamordowanie jego z mordem Tadeusza Hołówki podnosząc, że zbrodniarze w obu wypadkach wyszli z tego samego środowiska i że strzał zwróci się przeciw nim samym.

Zkolei izba przystąpiła do pierwszego czytania preliminarza budżetowego i wtedy przemówienie wygłosił min. skarbu prof. Zawadzki.

Min. Zawadzki jest nastrojony optymistycznie i zapewnia w przyszłym roku pomyślniejszą konjunkturę. Rząd dąży do definitywnego usunięcia deficytu, ale liczy się z możliwością spadku dochodów i uważa ten fakt za jedną z przyczyn deficytu. Należy zredukować wydatki, aby utrzymać równowagę budżetu.

W ciągu siedmiu ostatnich miesięcy dochody państwa bez pożyczki narodowej dały 1.046.800.000 zł t. j. 53,4 procent preliminowanych. Jeżeli w tym samym stopniu będą wpływały dochody do końca roku, to skarb osiągnie 95 procent przewidzianych dochodów. Daje się zauważyć zniżka dochodów z opłat stemplowych, zniżka wpływów celnych; nie dopisują dalej dochody z przedsiębiorstw państwowych i dlatego trzeba zreformować monopole. W roku przyszłym istnieje możliwość zwyżki dochodów budżetowych wobec prawdopodobnego polepszenia się sytuacji.

Prawdopodobnie zostaną parlamentowi przedłożone wytyczne reformy podatkowej, co niewątpliwie wpłynie na podniesienie stopnia dochodów.

Minister komunikuje, że inwalidom nie będą odebrane uprawnienia w dziedzinie koncesyj. Oszczędność budżetowa nie dotyczy budżetu obrony państwa, który pozostał nienaruszony. Silnie został okrojony budżet oświaty, ale znajdzie on pokrycie w specjalnym funduszu szkolnym. Dochody z tego funduszu będą stanowiły opłaty rozłożone na wszystkie kategorje ludności wedle wielkości mieszkań. Projekt tego nowego podatku wpłynie do parlamentu w najbliższym czasie. Deficyt zostanie pokryty przez operacje finansowe i upłynnienie środków, co da około 100 milj. zł. Minister zaznaczył konieczność utrzymania stałej waluty i zakomunikował, że P. K. O. rozszerzy swoją działalność przez objęcie redyskonta drobnych, krótkoterminowych weksli.

Po ministrze Zawadzkim (który jeszcze mówi, gdy telefonuję, godz. 12,45) pierwszy zabierze głos prezes Klubu Narodowego pos. Rybarski. (w)

Wybory w Stanach Zjednoczonych

Krwawe starcia w jednym z miast Pensylwanji

Nowy Jork. (PAT.) Dziś w Stanach Zjednoczonych odbędą się wybory do izby reprezentantów, która ulegnie odnowieniu w całości i do senatu, gdzie zmienia się ⅓ senatorów.

W izbie reprezentantów na ogólną liczbę 435 mandatów demokraci posiadają 313 miejsc, republikanie 113 i farmerzy — 5. Cztery mandaty były nieobsadzone. W senacie demokraci mają 60 przedstawicieli, republikanie 35, farmerzy — 1. Z pośród 32 mandatów do senatu, podlegających odnowieniu, demokraci zatrzymują 14, republikanie 17 i farmerzy — 1.

Odbędą się również wybory 33 gubernatorów stanów na ogólną liczbę 48. Wreszcie 48 stanów dokona wyborów do swych zgromadzeń ustawodawczych. Zwycięstwo prez. Roosevelta i partji demokratycznej wydaje się zapewnione.

Nowy Jork. (Tel. wł.) W miejscowości Kelayrs w stanie Pensylwania doszło do strzelaniny.

W przededniu wyborów gminnych w czasie pochodu zwolenników partji demokratycznej z jednego z pobliskich domów zagrał nagle karabin maszynowy. Niewątpliwie byli to komuniści, którzy chcieli wywołać rozruchy.

Trzy osoby padły trupem, kilkanaście jest ciężko rannych, przyczem wielu z pośród nich podobno zmarło w szpitalu.

Policja rozpoczęła natychmiast śledztwo, lecz dotąd nie zdołano wpaść na trop sprawców strzelaniny.

Zamachowcy z O. U. N. przed sądem

Lwów. (PAT). Rozpoczął się proces przeciwko 9 bojówkarzom O. U. N.

Proces ten jest połączeniem sprawy zabójstwa przodownika służby śledczej Jacyny w Żółkwi, oraz zamachu na ugodowego działacza ukraińskiego w Żółkwi, dyrektora kooperatywy, Humena, którego jeden z O. U. N. śledził w drodze do mieszkania a następnie strzelił przez okno i zranił go ciężko.

Przesłuchano Tarasa Hałapaca, który odsłonił szereg szczegółów z działalności konspiracyjnej O. U. N. i Wł. Kasaraba, który się nie przyznał do udziału w zamachu na Jacynę i Humena, odkrył natomiast kulisy akcji sabotażowej i wywrotowej.

Przed ważną rozgrywką we Francji

Debaty nad prowizorjum budżetowem za pierwszy kwartał 1935 r. odbędą się w czwartek

Przypuszczenia prasy francuskiej

Paryż. (PAT). Agencja Havasa donosi:

Prezes rady ministrów postanowił, iż debata nad prowizorjum budżetowem za pierwszy kwartał 1935 r. odbędzie się w izbie deputowanych w czwartek popołudniu. Premjer wygłosić ma przemówienie, w którem podkreśli znaczenie wyników głosowania w izbie dla obecnej sytuacji politycznej.

Paryż. (PAT). Prasa snuje różne przypuszczenia na temat wyniku dramatycznej walki, która rozpocznie się dokoła projektu premjera Doumergue'a w sprawie prowizorjum budżetowego na pierwszy kwartał 1935 r.

Ministrowie radykalni są, zdaje się, wrogo usposobieni do projektu i — jeżeli wierzyć doniesieniu „Petit Journal" — przyłącza się do nich min. Germain Martin, który uważać ma, że projekt stanowi zaprzeczenie polityki finansowej, prowadzonej od lutego r. b.

„Petit Parisien" nie chce wierzyć w możliwość przesilenia rządowego i zastanawia się nad formułą pojednawczą, która wkońcu będzie osiągnięta, umożliwiając gabinetowi odzyskanie zwartości.

„Ere Nouvelle" zaznacza, że Doumergue jest przewidujący i o wielkiem doświadczeniiu parlamentarnem. Nie chce dać się zaskoczyć, a dla uniknięcia wszelkiej ewentualności, łącznie z rozwiązaniem izby, domaga się uchwalenia prowizorjum.

„Echo de Paris" przewiduje zwycięstwo Doumergue'a, któż bowiem weźmie odpowiedzialność za jego upadek. Nikt zresztą nie mógłby go zastąpić.

W przeciwieństwie do tego „L'Oeuvre", donosząc o przyjęciu przez prezydenta Lebrun przewodniczącego izby deputowanych, oświadcza, iż konsultacje rozpoczęły się, i w związku z tem wyraża pewne przepowiednie na temat przyszłego rządu, wymieniając nazwiska Lavala, Flandina, Petain'a i t. .d jako premjerów.

Awantury w parlamencie hiszpańskim

Paryż. (Tel. wł.) W parlamencie hiszpańskim doszło wczoraj do awantur, wywołanych, jak donoszą z Madrytu, zbyt ostrem przemówieniem hiszpańskiego ministra spraw zagranicznych. Użył on bardzo mocnych słów pod adresem przeciwników politycznych, zwłaszcza tej części posłów, która usiłowała zbagatelizować ostatnie wypadki i częściowo nawet okazywała sympatje socjalistom.

Doszło do starcia pomiędzy partjami, przyczem kilku posłów usiłowało wtargnąć na mównicę i pobić ministra. Przeszkodzili temu jednak inni posłowie. Po bijatyce, która trwała dłuższy czas, przewodniczący zdołał wreszcie przywrócić spokój.

Jeszcze poprzednio na trybunie prasowej aresztowała policja z polecenia prokuratury jedną z dziennikarek, korespondentkę lewicowego pisma paryskiego, która szczególnie ostro występowała przeciwko działalności obecnego rządu, atakując specjalnie zaciekle premjera Leroux.

Zbrodnia mściwego Żyda

Katowice. (Tel. wł.). Przy ul. Tylnej Marjackiej gospodarz domu nr. 9, Szymon Krakowski przeprowadził w asyście policji, oraz komornika eksmisję lokatora Nuchyma Szpingera. W pewnej chwili Szpinger wydobył nóż rzeźnicki i pchnął w pierś Krakowskiego, który padł trupem.

Komisarz Rzeszy dla nadzoru cen

Berlin. (PAT.) Gabinet uchwalił na wniosek kanclerza Hitlera ustawę o powołaniu komisarza Rzeszy dla nadzoru cen.

W myśl nowej ustawy zadania i kompetencje w zakresie kontroli cen, przysługujące dotychczas ministrom gospodarki, oraz wyżywienia, przekazane zostają temu komisarzowi, który wykonywać je będzie do 1 lipca 1935 r. Zadania i kompetencje nadzoru rozciągnięte zostały również w stosunku do cen, ogłaszanych przez instytucje prawa publicznego i związki, których utworzenie jest ustawowo przewidziane.

Komisarz rzeszy dla nadzoru cen mianowany jest przez kanclerza i podlega jemu bezpośrednio. Hitler mianował na to stanowisko nadburmistrza Lipska dr. Goerdelera.

Dr. Gördeler już w roku 1931 powołany został przez prezydenta Hindenburga na stanowisko komisarza oszczędnościowego w gabinecie Brüninga. Wówczas dr. Gördeler wystąpił formalnie ze stronnictwa niemiecko-narodowego, aby uniknąć kolizji z polityką Hugenberga. Również b. kanclerz Papen, formując swój pierwszy rząd, ofiarował Gördelerowi tekę ministra gospodarstwa. W listopadzie 1933 r. powołany został Gördeler na członka akademji prawa niemieckiego.

Hitlerowskie trybunały nie próżnują

DYGNITARZE — OSZUSTAMI

Berlin. (PAT). Przed sądem karnym w Berlinie rozpoczął się sensacyjny proces o oszustwo przeciwko b. kierownikom niemieckiego tow. radjowego: dyr. Magnusowi, b. sekretarzowi stanu w min. poczt Rzeszy dr. Bredtowi oraz b. intendentowi radja dr. Kleschowi.

Współoskarżonych jest poza tem szereg innych osób, które przed rewolucją nar.-soc. zajmowały wyższe stanowiska w życiu publicznem.

Wśród obrońców znajdują się m. in. dr. Sack, słynny adwokat z procesu o podpalenie Reichstagu i b. pruski min. handlu dr. Schreiber. Proces wzbudza wśród publiczności olbrzymie zainteresowanie.

O ZAMORDOWANIE HORST WESSELA

Berlin. (PAT). Najwyższy trybunał Rzeszy odrzucił rewizję wyroku przeciw dwom oskarżonym o zamordowanie Horsta Wessela, bohatera ruchu nar.-soc., którzy skazani zostali na karę śmierci przez sąd przysięgłych. Wyrok przeciwko Epsteinowi i Zieglerowi zatem uprawomocnił się.

Ukraińcy u premjera

Warszawa. (Tel. wł.). Premjer Kozłowski przyjął na audjencji delegację w sprawie Zw. Spółdzielni Ukraińskich.

Zwracają uwagę, że o tej audjencji wydano krótki komunikat oficjalny, natomiast sami Ukraińcy ogłosili obszerniejsze informacje.

Podkreślają oni, że do delegacji należeli przedstawiciele 4 stronnictw, a mianowicie pos. Dymitr Lewicki w imieniu „Unda", sen. Makuch w imieniu socjal-radykałów, red. Iwan Kwaśnica w imieniu ukraińskiej socjalnej demokracji, i dr. Józef Nazaruk w imieniu partji katolickiej. Na audjencji był również pos. Łucki, zajmujący się specjalnie kooperatywami.

Porażka „Warty"

Berlin. (PAT.) „Warta" poznańska poniosła klęskę wczoraj w Hannowerze w spotkaniu pięściarskiem z kombinowaną drużyną „Heros" i „Eintracht", w stosunku 5:11. Dwa punkty zdobył w muszej Sobkowiak wskutek nadwagi zawodnika hannowerskiego. W koguciej Rupp (H.) pokonał na punkty „Wirskiego", w piórkowej Kajnar zremisował z Białasem (H), w lekkiej Sipiński zremisował z Lukatem (H), w półśredniej Dawid (H) wygrał na punkty z Wolniakowskim, w średniej Skiries (H) pokonał na punkty Aniołę, w półciężkiej Harms (H) zremisował z Szymurą, a w ciężkiej Lücke (H) wygrał przez k. o. w 3 kole z Karpińskim.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, 6. 11. 1934 r.

Spędzono: wołów 31, buhajów 140, krów 279, świń 1822, cieląt 490, owiec 140, razem 2902 zwierząt.

Płacono za 100 kg żywej wagi:

Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowemi.

BYDŁO:

Woły:	
Pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgane	64— 68
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	56— 60
Mięsiste tuczone starsze	46— 50
Miernie odżywione	36— 40
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	54— 60
Tuczone mięsiste	48— 52
Nietuczone dobrze odżywione starsze	38— 4(
Miernie dżywione	34— 36
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	60— 6(
Tuczone mięsiste	46— 52
Nietuczone dobrze odżywione	30— 34
Miernie odżywione	20— 26
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	64— 68
Tuczone mięsiste	56— 60
Nietuczone dobrze odżywione	46— 50
Miernie odżywione	36— 40
Młodzież:	
Dobrze odżywione	36— 40
Miernie odżywione	34— 36
Cielęta:	
Najprzedniejsze cielęta wytuczone	64— 70
Tuczone cielęta	56 60
Dobrze odżywione	48— 54
Miernie odżywione	42— 46
OWCE:	
Wytuczone pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy	62— 70
Tuczone starsze skopy i maciorki	52— 56
Dobrze odżywione	45— 50
ŚWINIE (TUCZNIKI):	
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi:	64— 66
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi:	58— 62
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi:	54— 56
Mięsiste świnie ponad 80 kg żywej wagi	48— 52
Maciory i późne kastraty	48— 56

Przebieg targu spokojny.

Cena zapałek

Podajemy do wiadomości KONSUMENTÓW, że zapałki białe normalne o zawartości przeciętnej 48 sztuk w pudełku, sprzedawane są w detalu po 10 gr. za pudełko i po 95 gr. za dziesiątek.

Równocześnie sprzedawane są zapałki „kresowe" (na Kresach Wsch.) o zawartości przeciętnej 24 szt. w pudełku, po gr. 5 za pudełko, oraz w całym kraju zapałki „książeczkowe" po gr. 3 w detalu za bloczek, zawierający 20 szt. zapałek.

Inne gatunki zapałek „luksusowe impregnowane" (o drewienkach nietlących po zapaleniu), jak białe, czerwone, specjalne płaskie i liliputy, zawierają przeciętnie mniejszą ilość zapałek w pudełku i sprzedawane są w detalu po cenie identycznej z normalnemi.

Zwracamy przytem specjalnie uwagę konsumentów, że po wyczerpaniu zapasów, na etykietach zapałek białych normalnych podana będzie ilość przeciętna 48 sztuk w pudełku. Na etykiecie zaś zapałek luksusowych białych impregnowanych już obecnie jest oznaczona przeciętna zawartość 43 sztuk zapałek w pudełku.

Jednocześnie zalecamy SPRZEDAWCOM w ich własnym interesie, a przedewszystkiem w interesie konsumentów, aby bezwarunkowo zawsze posiadali do sprzedaży w detalu, poza innemi gatunkami, zapałki białe normalne, jako artykuł podstawowy.

Wszelkie gatunki zapałek są do nabycia bezpośrednio w biurze naszej Spółki — w opakowaniu skrzyniowem, w każdej zaś ilości — u naszych pośredników-sprzedawców. Pg 7849-62,502

Spółka Akcyjna do Eksploatacji Państwowego Monopolu Zapałczanego w Polsce.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.28 zł, w Gdańsku na Warszawę 5,26 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach — zł, gotówką — zł. za 100 guld. gd. w dewizach 172,65 zł, gotówką 172.31 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 6. 11. 1934 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była urzymana.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poż. konwers. 65%, za 4% premj. dol. 52,—, za 4% poż. inwest. 113,50 oraz za 3% poż. budowl. 46,—.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. płacono za 4½% dol. listy zast. 49,50, natomiast mniejszą ilość 4½% dol. listów zast. w złocie obracano po 47,75% — bez notowania; pozatem obracano i płacono za 4½% złotowe listy zast. 46.—% oraz za 4% listy zast. konwert. 46,50%.

Z akcyj bankowych płacono za Bank Polski 94.—.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominału wzgl. w złotych za sztukę

Papiery procentowe

5% państw. poż. konwers. 65,— P.
4% poż. premj. dol., serja III 52,— P.
4% premj. poż. inwest. 113,50 P.
3% poż. budowl., serja I 46,— P.
4½% dolarowe listy zast. serji K. z r. 1933 Pozn. Ziem. Kred. 49,50 P.
4½% złotowe listy zast. serji K. z r. 1933 Pozn. Ziem. Kred. 46,— P.
4% listy zast. konwert. ostempl. P. Z. K. 46,50 P.

Akcje bankowe

Bank Polski 94,— P.

Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 6. 11. 1934 r.

Standarty: 1) żyto 715 g/l. 2) pszenica 750 g/l. 3) owies 470 g/l.

Ceny orjentacyjne:

Żyto (Usp. nadal. wyczek)	15,50— 15,75
Pszenica (Usposob. stalsze)	16,00— 16,50
Jęczmień browarowy	21,00— 21,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień 710—725 g/l.	19.00— 19.50
Jęczmień 680—690 g/l.	17,50— 18,00
Usposobienie spokojne.	
Owies (Usposob. słabe)	15,25— 15,50
Mąka	
żytnia I gat. 0,55% wł. w.	21,50— 22.50
żytnia I gat. 0.65% wł. w.	19,50— 21.50
żytnia II. gat. 55—70% wł. w.	15,00— 16.00
żytnia pośl. pon. 70% wł. w.	13.00— 14,00
żytnia razowa 0,95% wł. w.	17,00— 18,00
Usposobienie spokojne.	
pszenna gat. IA 0-25% wł. w.	27,75— 30,25
pszenna gat. IB 0-45% wł. w.	27,2 — 27 75
pszenna gat. IC 0-55% wł. w.	26 25— 26,75
pszenna gat. ID 0-60% wł. w.	25,25— 25,75
pszenna gat. IE 0-65% wł. w.	24,25— 24.75
pszen. gat. IIA 20-55% wł. w.	23.25— 23.75
pszen. gat. IIB 20-65% wł. w.	2?,75— 23,25
pszen. gat. IID 45-65% wł. w.	19,75— 20,25
pszen. gat. IIF 5?-65% wł. w.	16.75— 17,25
psz. gat. IIIA 65-70% wł. w.	15 50— 16.00
psz. gat. IIIB 70-75% wł. w.	12,50— 13,00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie stand.	10,00— 11,00
Otręby pszen. grube stand.	10,75— 11,25
Otręby pszenne średnie st.	10,00— 10.50
Otręby jęczmienne	11,00— 12,50
Rzepak zimowy	41,00— 42,00
Gorczyca	51,00— 55,00
Wyka latowa	26 00— 28.00
Groch Viktorja	41,00— 45.00
Groch Folgera	32,00— 35 00
Koniczyna czerwona surowa	130,00—160 00
Koniczyna biała	80,00—100,00
Koniczyna szwedzka	180,00—210,00
Koniczyna żółta odłuszczona	70,00— 80.00
Przelot	80,00—100.00
Tymoteusz	60.00— 70,00
Rajgras angielski	80,00— 90,00
Ziemniaki jadalne	2,20— 2,50
Ziemniaki fabr. za kilo %	12½
Słoma pszenna luzem	2,25— 2,45
„ pszenna prasowana	2,85— 3,05
„ żytnia luzem	2,75— 3,00
„ żytnia prasowana	3,25— 3,50
„ owsiana luzem	3,00— 3,25
„ owsiana prasowana	3,50— 3,75
„ jęczmienna luzem	1,95— 2,45
„ jęczmienna prasow.	2.85— 3,05
Siano zwykłe luzem	7,25— 7,75
Siano zwykłe prasowane	7,75— 8,25
Siano nadnoteckie luzem	8,25— 8,75
Siano nadnoteckie pras.	8,75— 9,25
Makuch lnian. w taflach	17.00— 17,50
Makuch rzepakowy w tafl.	13.50— 13,75
Makuch słon. w tafl. 42/43%	17,50— 18,00
Śrut Soja	21,00— 21.50
Mak niebieski	40,00— 45,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 187 tonn, pszenicy 216 tonn, jęczmienia 396 tonn, owsa 15 tonn, mąki żytniej 88,5 tonn, mąki pszennej 30,5 tonn, otrąb żytnich 205 tonn, otrąb pszennych 10 tonn, grochu Folgera 2 tonny, maku niebieskiego 7 tonn, makuchu lnianego 15 tonn, makuchu rzepakowego 15 tonn, makuchu słonecznikowego 15 tonn, ziemniaków jadalnych 285 tonn, ziemniaków fabrycznych 135 tonn.

Uwaga! Jęczmień browarowy najprzedniejszej jakości ponad notowanie.

Budżet wegetacyjny

W przemówieniu, wygłoszonem dnia 31 października do działaczy B. B. i transmitowanem przez radjo, powiedział premjer Kozłowski, że struktura nowego budżetu jest zdrowa. Tę optymistyczną djagnozę oparł premjer na porównaniu sum, przeznaczonych na inwestycje, z ogólną suma deficytu budżetowego. Ponieważ pierwsze są większe od drugiej, przeto premjer uznał, że „naprawdę nasz budżet zwyczajny jest zrównoważony, natomiast niedobór utrzymuje się dzięki wydatkom inwestycyjnym".

W uzupełnieniu tego oświadczenia premjera ogłoszone zostały cyfry, z których wynika, że na inwestycje przeznaczą się w budżecie administracji, przedsiębiorstw i monopoli 170 miljonów, gdy deficyt (oficjalny) wynosi 150 miljonów. Razem z fundusami pracy, drogowym i inwestycyjnym suma wydatków na inwestycje wynosi około 280 miljonów.

Za temi cyframi potoczyły się zkolei artykuły prasy „sanacyjnej", przedstawiające dodatnie znaczenie gospodarcze nowego budżetu i usprawiedliwiające jego deficyt, jako gospodarczą konieczność chwili obecnej.

Istotnie — gdyby ten nowy budżet przy maximum oszczędności w wydatkach nieproduktywnych zawierał stosunkowo większe sumy na ożywienie wytwórczości i danie pracy bezrobotnym, możnaby uznać deficyt za usprawiedliwiony, a nawet w pewnym sensie za pożyteczny. Aby jednak zbadać preliminarz budżetowy na rok 1935/36 pod tym kątem widzenia, nie wystarczy przytoczyć same tylko sumy 170 czy 280 miljonów zł, ale trzeba porównać te sumy z odpowiedniemi pozycjami dawnych budżetów i stwierdzić, czy wydatki inwestycyjne rosną, czy maleją, a jeśli zachodzi to drugie, to czy tempo zmniejszające jest tu silniejsze, czy słabsze, niż w wydatkach wegetacyjnych, do których należą wydatki personalne i rzeczowo-administracyjne.

W dawnych, wielkich budżetach z lat 1928/29 i 1929/30 wydatki na inwestycje przekraczały sumę 500 miljonów, która stanowiła przeszło 10 proc. budżetu brutto, wynoszącego podówczas około 5 miljardów. Obecne wydatki inwestycyjne są o połowę mniejsze, niż przed 4 laty, gdy budżet brutto wynosi obecnie 4 miljardy. Wydatki inwestycyjne wynoszą zatem zaledwie 6—7 procent tej sumy.

Przejdźmy do szczegółów. W budżecie administracji wydatki inwestycyjne stanowią niespełna 3 proc. ogólnej sumy i obejmują prawie wyłącznie budynki wojskowe i dalszą rozbudowę portu w Gdyni.

Koleje państwowe, największe nasze przedsiębiorstwo, przy miljardowym budżecie przeznaczają na inwestycje 76 miljonów, w tem z budżetu 61 miljonów, z pożyczek 13 milj. i ze sprzedaży majątku 2 miljony. W dobrych latach na inwestycje kolejowe szło z budżetu po 200—300 miljonów, co stanowiło 15—20 proc. budżetu. Obecnie przeznacza się 6 proc.

Fundusz pracy razem z funduszem inwestycyjnym ma zużyć na inwestycje 70 miljonów. Fundusz drogowy z dochodów budżetowych zaledwie opędza wydatki na administrację dróg i mostów, a inwestycje wykonuje wyłącznie na kredyt.

Z powyższej analizy wynika, że deficytowy budżet obecny i w cyfrach bezwzględnych i procentowo jest mniej inwestycyjny, mniej produktywny, a więcej wegetacyjny, aniżeli poprzednie, zrównoważone budżety. Nożyce oszczędnościowe bardziej dały się we znaki inwestycjom, aniżeli wydatkom wegetacyjnym. W szczególności fundusze dyspozycyjne wykazują niezwykłą sztywność i utrzymują się na poziomie z okresu najlepszej konjunktury, chociaż od tego czasu spadły płace i ceny, a także i dochody skarbu.

Nie można zatem inwestycjami usprawiedliwiać nowego deficytu budżetowego. Nie można też zgodzić się z premjerem, jakoby ten nowy budżet miał zdrową strukturę. Przeciwnie, jest on niezdrowy, ponieważ przy wybitnie wegetacyjnym charakterze zawiera znaczny deficyt.

Pokrycie tego deficytu ma się dokonać przez wewnętrzne operacje kredytowe, czyli przez wyciągnięcie z obrotu gospodarczego nowych kapitałów na cele budżetowe, co oczywiście wpłynie na zmniejszenie prywatnych inwestycyj.

M. K.

Na placu giełdy w Marsylji, niedaleko tragicznego miejsca zamachu, odsłonięto pomnik ku czci zamordowanego króla Aleksandra I. i min. spraw zagr. Francji Barthou. Na zdjęciu z lewej popiersie króla, z prawej ministra Barthou.

Włoch o polityce hitlerowskiej

Za znamienny objaw rewizji dotychczasowych poglądów włoskich na politykę europejską służyć może ciekawe studjum o polityce hitlerowskiej, opublikowane w ostatnim numerze poważnego czasopisma włoskiego „Gerarchia", założonego swego czasu przez Mussoliniego. Studjum to jest dlatego miarodajne dla sposobu myślenia włoskich kół politycznych, ponieważ autor jego p. Morreale przebywa stale w Wiedniu, ma zatem możność obserwowania polityki włoskiej i niemieckiej, w najbardziej delikatnym punkcie ich wzajemnego się krzyżowania.

Autor wskazuje nasamprzód na koncepcję „rasy" jako zasadniczy moment, który kieruje całą polityką Hitlera. Zgodnie z tą koncepcją ostatecznym celem polityki hitlerowskiej jest chęć zjednoczenia w jeden naród wszystkich krajów o języku niemieckim.

Cel ten wprawdzie przyświecał już nieraz politykom dawnej Rzeszy, jak np. Stresemannowi. Ale podczas gdy Stresemann prowadził politykę infiltracji gospodarczej, politykę sprytną i niehałaśliwą, Hitler rozpoczął taktykę odmienną i tem samem „otworzył nawet uśpionym odłamom opinji świata oczy na właściwe cele pangermanizmu".

Zdaniem p. Morreale błąd polityki hitlerowskiej polega na nieznajomości psychologji zagranicznej, a zwłaszcza zachodnio - europejskiej. Zagranicę traktuje Hitler narówni ze swojemi partjami wewnętrznemi i stosuje do niej te same metody, któremi posługuje się na wewnątrz Niemiec. To jest przyczyną niepowodzeń, które charakteryzuje autor włoski w sposób następujący:

Rosenberg stosuje na terenie międzynarodowym ideologję wewnętrznopartyjną i metodą tą oddalił od siebie Rosję. Zniszczył tem samem rezultaty układu niemiecko-rosyjskiego z Rappallo, które były stale przedmiotem największej troski u Reichswehry.

Hugenberg, szef partji konserwatystów narodowych, zaczął wcielać dosłownie w życie teorję Führera, według której naród niemiecki winien szukać ekspansji ludności w kierunku północno-wschodnim. Jego enuncjacje, wygłoszone w tym kierunku na konferencji ekonomicznej w Londynie w r. 1933 spowodowały to, że państwa bałtyckie, wystraszone takiemi perspektywami, zbliżyły się do Rosji i podpisały pakt bałtycki.

Z wiarą w pokrewieństwo ras liczył Rosenberg na przyjaźń Niemiec z Anglją. Tymczasem polityka wewnętrzna Rzeszy wywołała w opinji angielskiej falę oburzenia i doprowadziła do znanego oświadczenia Baldwina, że Anglja widzi swą granicę nad Renem. W stosunkach niemiecko-francuskich dominuje hasło, zawarte w dziele Hitlera „Mein Kampf", a mianowicie, że Francja jest „śmiertelnym i odwiecznym wrogiem Niemiec".

Tak oto nakreśla autor włoski rezultaty polityki zagranicznej hitleryzmu.

Co się tyczy stosunków niemiecko-włoskich daje p. Morreale charakterystykę, której streszczenie brzmi jak następuje:

Narodowy socjalizm poszukuje przyjaźni z Włochami nie dla jej wartości, jaką reprezentuje ona dla równowagi europejskiej, ale dla celów bardziej egoistycznych i mniej pokojowych, a mianowicie dlatego, że upatruje on w nieprzyjaźni Włoch z Francją pewien trwały czynnik historyczny i uważa dlatego Włochy jako swojego naturalnego sprzymierzeńca przeciwko Francji.

Tak samo jak Stresemann pracował nad pogorszeniem stosunków francusko-włoskich, tak też i Hitler uważa nieprzyjazną atmosferę między Włochami a Francją za warunek nieusuwalny. A zatem rozwój stosunków niemiecko-włoskich traktowany jest przez politykę Rzeszy pod kątem widzenia niemieckiej polityki wobec Francji i tejże polityce jest podporządkowany.

Przypomnienie na czasie „Matina"

Z okazji przygotowywanej zmiany konstytucji francuskiej przypomina paryski „Matin" dzieje słynnego artykułu 5 konstytucji francuskiej, około którego dziś wre uparta walka stronnictw politycznych.

Nie komu innemu, tylko księciu de Broglie, który dotąd nigdy nie uchodził za bastjon republiki, zawdzięczyć należy w projekcie konstytucji z 15 maja 1874 wymóg konsultowania senatu przed rozwiązaniem izby. Komisja Trzydziestu ówczesnego Zgromadzenia Narodowego, gdzie lewica i centrum miały większość, usunęła ten wymóg i chciała oddać wyłączne prawo rozwiązania izby głowie państwa, rozumiejąc, że interwencja senatu kryje w sobie wiele niebezpieczeństw i zmniejsza odpowiedzialność ministerjalną. Na to jednak marszałek Mac Mahon, sprawujący z poręki monarchistów urząd prezydenta Francji, zwrócił się do Zgromadzenia z oświadczeniem, że uważa za niebezpieczne udzielać jemu tego prawa, z któregoby zapewne skorzystał. Zgromadzenie Narodowe przyłączyło się do tej opinji Mac Mahona i uchwaliło artykuł, który obecnie ma ulec rewizji. Takie są fakty.

„P. Leon Blum — dodaje „Matin" — czuł się w tych dniach dumny, że wystrzelił nabój „republikański" dla obrony artykułu 5. Ten jego wystrzał „republikański" broni zatem dzieła, które stworzyli książę de Broglie i marszałek Mac Mahon. Możnaby umrzeć ze śmiechu..."

UWAGI

Stary Wiedeń schodzi do grobu. Bo i cóż pozostaje z dawnego Wiednia — „Stadt meiner Träume", — gdy nie dość na tem, że opustoszał Hofburg i ziemie c. k. monarchji inni wzięli, ale teraz i Bałkany się emancypują. Z melancholją patrzy stary kompozytor, jak młode pokolenie już i „Wesołej wdówki" nie będzie rozumiało.

Bo słuchajcie co się dzieje. Przedstawiciele narodów bałkańskich, zebrani na poważnej konferencji w Angorze, w atmosferze pełnej ładu, dojrzałości politycznej i powagi chwili, oświadczają Europie w te słowa: „U nas na Bałkanach panuje wzorowy spokój. Jeśli jest on gdzieindziej zagrożony, nie wyprowadzi to nas z równowagi, bo potrafimy być panami sytuacji." Tak, panami!

I komu to się mówi? Babci Europie, która zawsze cieszyła się najlepszą opinją damy układnej, matrony solidnej, osoby dbałej o prestiż i formy. Ileż to razy zmuszonej patrzeć z niesmakiem na ów kąt bałkański, pełen niesfornych wyrostków, zaczepnych, nieokiełznanych!

A teraz, proszę patrzeć, sami oni nabierają manier, zamiast się kłócić, konferują, — zamiast bałaganu, bałkańska „ententa". Przytem pozwalają już sobie nawet na ironiczne docinki. Jeszcze trochę czekać, a zaczną Europę pouczać, co to jest „savoir vivre".

„Ład panuje na Bałkanach", — konkluzja, której może Europa dziś winszować powojennym państwom bałkańskim. Nawet kosztem tego, że już nie będziemy mieli operetek o Danile i Marycy . . .

Pokłosie podróży skandynawskiej Edena

Niedawna podróż lorda Edena po stolicach skandynawskich nie przestaje interesować prasy zagranicznej, która przypisuje jej doniosłe znaczenie polityczne. Najmniej pisano o niej ze zrozumiałych względów w samej Skandynawji, ale nie może ujść uwagi, że w chwili tej podróży poświęcała opinja krajów północnych wiele uwagi sprawom militarnym Europy północnej. Właśnie w tym czasie ukazała się sensacyjna notatka o rzekomym szwedzko-duńskim aljansie wojskowym dla obrony cieśniny Sundu.

Sprawy te zajmują teraz i prasę holenderską, jak o tem świadczy haski organ „Het Vaderland". Zdaniem jego Eden przedsięwziął próbę, aby przy okazji rozmów na temat obrotów handlowych i spraw finansowych zdobyć Danję, Szwecję i Norwegję dla ogólniejszego planu politycznego W. Brytanji, któryby polegał na utworzeniu jednego frontu militarno - defensywnego na północy Europy.

Polityka angielskiego ministerstwa spraw zagranicznych wychodzi z założenia, że po nieudaniu się konferencji rozbrojeniowej należy zaprzestać mrzonek pacyfistycznych i stworzyć program konsekwentnej angielskiej polityki wojskowo-obronej. Ponieważ w krajach północnych ideologja pacyfistyczna jeszcze opanowuje opinję, dążeniem Edena było zapoznać te państwa z zapatrywaniami londyńskiej Downing Street. Organ holenderski posuwa się tak daleko, że widzi możność utworzenia pod auspicjami Anglji realnej współpracy militarnej wszystkich państw skandynawskich z frontem, zwróconym ku Bałtykowi. W tym związku rozumieć też należy plany Finlandji umocnienia wysp Aalandzkich, jak i wspomniane wyżej projekty militarne nad Sundem, które pojawiły się niedawno w prasie skandynawskiej.

Goemboes w Rzymie

Rzym. (Tel. wł.) W poniedziałek wieczorem przybył premjer węgierski Goemboes.

We wtorek przed południem premjer odbył szereg konferencyj i złożył wizytę Mussoliniemu, z którym naradzał się dłużej.

Delegacja nauczycielstwa szkół powszechnych u ministra oświaty

O byt ekonomiczny nauczycielstwa - Kwestja wychowawców-Żydów w szkołach o większości młodzieży chrześcijańskiej

Na skutek komunikatów w prasie o projektach i zamierzeniach uzupełnienia budżetu ministerstwa oświaty przez wprowadzenie bądź to opłat w szkołach powszechnych, bądź też redukcji nauczycieli i wstrzymania na pewien okres realizacji ustroju i organizacji szkoły powszechnej, a nawet wstrzymania awansów nauczycieli, przewidzianych ostatnią ustawą uposażeniową, delegacja zarządu głównego Stowarzyszenia Chrześc.-Narodow. Naucz. Szkół Powszechnych udała się do ministra oświaty, aby otrzymać autorytatywne i oficjalne wyjaśnienie właściwego stanu sprawy.

Wychodząc z założenia, że braki na elementarne potrzeby szkolnictwa powszechnego znaleźć muszą pokrycie przy rozpatrywaniu ogólnego budżetu ministerstwa oświaty na rok 1935/36, delegacja podkreśliła potrzebę obrony budżetu oświaty ze strony samego ministra, ponieważ z praktyki lat ostatnich budżet oświaty najczęściej pada ofiarą skreśleń z powodu sytuacji gospodarczej kraju.

Ponadto delegacja zwróciła uwagę na konieczność rozpatrzenia i załatwienia przedewszystkiem postulatów zawodowych nauczycielstwa, objętych uchwałami Walnego Zjazdu Delegatów Stowarzyszenia, odbytego w czerwcu b. r. Dotyczą one między innemi: przywrócenia zasad poprzedniej ustawy uposażeniowej, usunięcia dowolności w awansach, nowelizacji pragmatyki służbowej, wydania przepisów o ustaleniu w służbie, odciążenia od prac biurokratyczno- administracyjnych, zwoływania konferencyj urzędowych, ustalenia maksimum godzin dla praktykantów oraz traktowania spraw personalnych naucz. przez władze niższej instancji. Sprawy te bez obciążenia budżetu mogą być z korzyścią dla nauczycielstwa załatwione, a w znacznym stopniu przyczynią się do poprawy obecnych warunków pracy.

Następnie delegacja podniosła sprawę memorjału Stowarzyszenia z dn. 14 kwietnia b. r., omawiającego potrzebę wydania przez ministerstwo odpowiedniego okólnika do władz niższych instancyj z uwagi na pojawiające się w dalszym ciągu fakty krzywdzącego odnoszenia się tychże władz w sprawach personalnych do członków Stowarzyszenia.

Wkońcu delegacja poruszyła sprawę wychowania w szkołach o większości młodzieży chrześcijańskiej, uważając, iż oddawanie wychowania w takich szkołach nauczycielom wyznania mojżeszowego jest szkodliwe ze względu na wymagania zasad chrześcijańskich w wychowaniu i wskazała na potrzebę wydania odpowiedniego zarządzenia.

W odpowiedzi na poszczególne punkty memorjału minister oświadczył, że nie może brać żadnej odpowiedzialności za pogłoski i projekty, ogłaszane w prasie i sądzi, że zaniepokojenie nauczycielstwa wypływa ze zrozumienia ogólnych trudności budżetowych państwa. Sprawa pokrycia brakujących kredytów na szkolnictwo była rozpatrywana przez ministerstwo skarbu i zostanie uwzględniona w specjalnym dziale budżetu, przedłożonego ciałom ustawodawczym. Stanowisko swoje w tej kwestji przedstawi na najbliższem posiedzeniu Państwowej Rady Oświecenia Publicznego, które niebawem się odbędzie.

Minister stwierdził, że pogłoski o obniżeniu ilości lat nauczania lub zmniejszeniu ilości etatów w szkołach więcejklasowych nie odpowiadają rzeczywistości.

W sprawie odciążenia nauczycieli od nadmiaru prac administracyjno-szkolnych oświadczył, że intencją ministerstwa jest zmniejszenie zbędnej pracy nauczycielstwa w tym zakresie, wobec czego powołana zostaje w tym celu pod przewodnictwem wiceministra Chylińskiego specjalna komisja, do której wejdą oprócz urzędników ministerstwa kierownicy i nauczyciele poszczególnych typów szkół. Minister proponuje Stowarzyszeniu przygotowanie swojego projektu i przedłożenie go ministerstwu jako materjału do prac powyższej komisji.

W sprawie stosunku władz szkolnych I instancji do członków Stowarzyszenia, poruszonej w złożonym memorjale, minister stwierdził, iż władze szkolne, jak poprzednio, tak i obecnie nie kierują się przy załatwianiu spraw personalnych nauczycieli ich przynależnością organizacyjną; o ileby takie fakty zachodziły należy je podać ministrowi do wiadomości.

Sprawy nauczycieli wyznania mojżeszowego w szkołach powszechnych, które nie są wyznaniowe, nie uważa minister za jakieś zasadnicze zagadnienie ze stanowiska pedagogicznego (!). Nie zostały też wydane w tej dziedzinie żadne zarządzenia, które mogłyby zaniepokoić opinję publiczną, a w wypadkach zaognienia stosunków między szkołą a rodzicami w niektórych miejscowościach dopatrywać się musi jedynie szkodliwej dla pracy wychowawczej agitacji (!).

Inne postulaty, wyszczególnione w memorjale, a objęte uchwałami Walnego Zjazdu Delegatów Stowarzyszenia, ministerstwo rozpatrzy i w miarę potrzeby i możliwości uwzględni w swoich postanowieniach.

Do sprawy oświadczenia ministra jeszcze powrócimy.

Szkoły nadal bez nauki religji

Polska Katolicka Agencja Prasowa donosi, że seminarjum nauczycielskie w Łomży z przyłączoną do niego szkołą ćwiczeń i żeńskie gimnazjum w Łomży i w tym roku szkolnym pozbawione są ich prefektów i nauki religji. Władze szkolne wobec nalegań Kurji Łomżyńskiej i próśb rodziców zachowują milczenie.

Personel nauczycielski zauważył, jak ujemnie brak nauki religji wpływa na młodzież, która staje się obojętna na wszelkie oddziaływanie nauczycieli i w innych przedmiotach. Widok lekceważenia nauki religji prowadzi młodzież do lekceważenia wogóle szkoły i nauki. Młodzież bowiem wie dobrze, że nauka religji należy do przedmiotów najważniejszych i jest przepisana przez Konstytucję Polską i Konkordat.

Stanowisko władz szkolnych jest więc niepedagogiczne i szkodliwe wogóle dla działalności szkoły.

Wygrany proces o zakaz zlotu sokolego

„Orędownik na Powiat Wolsztyński" donosi, co następuje:

„Wiadomo, że starosta w Nowym Tomyślu zakazał urządzenia w dniu 9 czerwca 1931 r. publicznego zlotu sokolego okręgu wolsztyńskiego w Zbąszyniu. Zarząd okręgu postanowił przeto, wedle dawnej ustawy pruskiej, urządzić zlot zamknięty, tj. miano wpuszczać tylko za zaproszeniami. Jednak w dniu oznaczonym zakazał ówczesny burmistrz Zbąszynia p. Wagner z polecenia p. starosty i tego zjazdu i bardzo licznie przybyłe drużyny musiały opuścić sale Strzelnicy i boisko.

„Skarga, wytoczona przez zarząd okręgu wolsztyńskiego, spoczywała w starostwie w Nowym Tomyślu przez prawie 2 lata i dopiero po wydaniu orzeczenia starostwa — została oddana do woj. sądu administracyjnego, który w ubiegły poniedziałek uznał zakaz odbycia zlotu za nieprawny i nałożył na odnośne instytucje koszta postępowania i pokrycie szkód, powstałych dla wolsztyńskiego okręgu sokolego. Koszta te pokryć będzie musiał zarząd miejski w Zbąszyniu. Sprawy bronił przed sądem administracyjnym poseł dr. Tadeusz Wróbel."

Idylla polsko-niemiecka

Amant: — Tę torebkę muszę jej ściągnąć!

Szwajcarzy przeciw masonerji

Genewa. (KAP). Do kancelarji rządu związkowego wpłynęła petycja, domagająca się skasowania w Szwajcarji instytucyj masońskich. Petycja podpisana została przez 56 579 osób, zgrupowanych w t. zw. „akcji helweckiej".

W myśl konstytucji szwajcarskiej petycja, podpisana najmniej przez 50 tys. osób, musi wywołać zarządzenie plebiscytu.

Petycja żąda rozwiązania masonerji, opierając się na artykule konstytucji, który głosi, że w Szwajcarji mogą istnieć tylko takie związki, których cel i dążenia nie są sprzeczne z interesami państwa, lub wrogie państwu.

Walka z religją w Meksyku

Nowy Jork. (KAP). Z Meksyku donoszą, że ogłoszono oficjalnie postanowienie urzędowe, mocą którego po upływie miesiąca mają być zamknięte wszystkie świątynie katolickie, a kapłani z kraju usunięci.

Nawet w Sowietach za czasów największego nasilenia prześladowań religji nie posunięto się do tak gwałtownych środków represyjnych. To też ten niesłychany zamach na najświętsze uczucia obywateli wywołał w całym świecie, nietylko wśród katolików, zrozumiałe oburzenie.

Henderson o zagadnieniach rozbrojeniowych

Genewa. (PAT). Sekretarjat Ligi Nar. rozesłał komunikat przewodniczącego konferencji rozbrojeniowej, Hendersona, przypominający przedewszystkiem zobowiązania, przyjęte w deklaracji z dnia 6 czerwca. Komisja gen. zdecydowała wówczas, że niektóre komitety, jak bezpieczeństwa, lotnictwa, fabrykacji i handlu bronią pracować będą nadal oraz postanowiła dążyć do znalezienia sposobów rozwiązania innych zagadnień.

Henderson uważa, że zmiany, jakie zaszły od czerwca, oraz prawdopodobny rozwój wydarzeń politycznych w najbliższych miesiącach, narzucają biuru konferencji obowiązek zastanowienia się nad metodami pracy, nie naruszając przytem zasad, na których oparte są zobowiązania, przyjęte w lecie przez komisję generalną. Należy zatem odroczyć do początku roku przyszłego próbę rozwiązania zagadnień rozbrojeniowych i zmienić procedurę konferencji, zarówno w zakresie wyboru zagadnień, jak i sposobu przystąpienia do tych zagadnień.

W obecnym stanie rzeczy Henderson proponuje ustalenie dla spraw dostatecznie dojrzałych osobnych protokółów, które mogłyby kolejno wejść w życie, nie czekając na opracowanie całej konwencji. Przewodniczący uważa, że do tej kategorji można przedewszystkiem zaliczyć: ograniczenie fabrykacji i handlu bronią, jawność budżetów oraz stworzenie stałych komisyj rozbrojeniowych.

Komunikat przypomina następnie, że nie przystąpiono dotychczas do prac, związanych z zagadnieniem lotnictwa. Przewodniczący zawiadamia wreszcie, że najbliższe posiedzenie prezydjum odbędzie się 20 listopada o godzinie 11,30.

„Dzień żałoby Niemiec"

Warszawa. (Tel. wł.) W najbliż- „Fuehrera", Rudolf Hess zarządził na 9 b. m., w t. zw. „dzień żałoby Niemiec" spuszczenie sztandarów do pół masztu.

Zderzenie na morzu

Nowy Jork. (Tel. wł.) W czasie ćwiczeń morskich jednej z eskadr torpedowców koło wybrzeży dolnej Kalifornji i Meksyku torpedowiec „Lilis" wpadł z całym impetem na drugi, „Mc. Farland", który został powaznie uszkodzony.

Z trudem przy pomocy innych statków oraz przywołanych holowników odstawiono oba statki do jednego z pobliskich portów.

Wybuch zbiornika

Paryż. (Tel. wł.) W pobliżu Lille nastąpił wybuch opróżnionego poprzednio wielkiego zbiornika nafty.

Zbiornik wyleciał w powietrze, rozpryskując się w kawałki. Czterech robotników poniosło śmierć na miejscu.

Wybuch nastąpił z powodu nieostrożności jednego z pracujących, który rzucił niedopałek papierosa.

Ekspres wykoleił się

Paryż. (Tel. wł.) Pociąg pośpieszny Calais—Bruksela wykoleił się przed stacją Abts w Belgji, przyczem lokomotywa i pierwsze dwa wagony wyskoczyły z szyn. Maszynista zginął, a palacz i trzech podróżnych odniosło mniej lub więcej ciężkie obrażenia.

Tylko dzięki szczęśliwemu zbiegowi okoliczności wypadek ten nie pociągnął za sobą większego nieszczęścia.

Walka z przemytnikami

Nowy Jork. (Tel. wł.) Policja rozpoczęła zakrojoną na szeroką skalę likwidowanie spelunek przemytników.

Okazało się, że banda, która przewoziła potajemnie Chinczyków (o czem donosiliśmy wczoraj — red.) pracowała na całem wybrzeżu Atlantyku i Pacyfiku. Dotychczas zdołała ona przeszmuglować do Ameryki przeszło stu Chinczyków, oraz opjum za zgórą miljon dolarów.

Celem zlikwidowania tej szajki, stanowe władze amerykańskie zarządziły specjalną obławę na wybrzeżach, wysyłając ponadto liczne satki policyjne, które mają śledzić na morzu podejrzane okręty nietylko na wodach Pacyfiku i Atlantyku, ale również i na szlakach z Chin oraz z zachodnich Indyj.

Paraliż dziecięcy

Piła. (PAT.) W Skwierzynie (Schwerin) na pograniczu i najbliższej okolicy uporczywie panuje od pewnego czasu choroba Heine-Medina (paraliż dziecięcy).

W ostatnim tygodniu zanotowano 15 wypadków, wobec czego władze miejscowe zamknęły szkoły i zakazały wszelkich publicznych imprez. Zakazowi podlegają również nabożeństwa, a jarmark jesienny został odroczony na czas nieokreślony.

Siła i słabość Japonji

Odprężenia, jakie się daje zauważyć obecnie w stosunkach pomiędzy Japonja a Sowietami na tle pertraktacyj o wykup kolei mandżurskiej, nie można uważać za stałe. Antagonizm dwóch tych państw nie wypływa jedynie z racji tej ważnej arterji komunikacyjnej, lecz posiada daleko sięgające podłoże.

Powszechne było w Europie zdanie, że stroną agresywną w tym cichym pojedynku, jaki się już odbywa na Dalekim Wschodzie, jest Japonja.

Tymczasem prasa azjatycka twierdzi co innego. Sowiety, a właściwie stojący za niemi Komintern, od kilku lat, zdawałoby się, skapitulowały z projektu podminowania świata zachodniego zawieruchami komunistycznemi i całą uwagę skierowały na Azję, na wywołanie fermentów w Chinach, Indochinach, Mongolji.

Instynkt samoobrony narodowej zmusił więc Japonję do odgrodzenia się od ognisk komunizmu, do odsunięcia ich możliwie najdalej od jej centrów żywotnych. Stąd walka „o porządek" w Chinach. Wobec braku zrozumienia przez Ligę Narodów motywów tej walki Japonja zmuszona była z Ligi wystąpić. Stąd też i dalsze tarcia „o porządek" na Dalekim Wschodzie, niezależnie od polityki kolonizacyjnej, wobec jej olbrzymiego przyrostu naturalnego ludności, przekraczającego miljon głów rocznie.

Ludność Japonji wynosi nieco mniej, niż połowę ludności Sowieckich Republik, terytorjum zaś zaledwie 1/30 tychże: fakt ten nie może nie być brany pod uwagę przez czołowych działaczy i polityków państwa Wschodzącego Słońca.

Ale od tarć stałych do rozgrywki ostatecznej jeszcze daleko. Obydwie strony zdają sobie dokładnie sprawę z wysokości stawki w tej grze.

Wojna, raz rozpoczęta, nie mogłaby się zakończyć żadnym kompromisem. Przegrana Sowietów — to koniec komunizmu w Rosji i na całym świecie, to zdyskredytowanie jego prowodyrów i zaniechanie podboju świata przez powszechną rewolucję.

Przegrana Japonji — to utrata może na zawsze jej mocarstwowego znaczenia, utrata Korei, wpływów w Chinach, wreszcie skomunizowanie narodu i utrata faktycznej samodzielności, wobec tego, że komunizmem na całym świecie kieruje jeden ośrodek. Anglja, w razie starcia, miałaby trudny wybór, czy zgodzić się na hegemonję Japonji w Azji, czy skomunizowanie całej Azji i odpadnięcie Indyj. Narazie więc obydwie strony, nie czując się dostatecznie silne do zadania zabójczego ciosu — przygotowują się, odkładając rozgrywkę na później.

Chociaż bowiem Sowiety posiadają 300 000 wojska zgrupowanego od Irkucka do Władywostoku i mają przewagę w siłach lotniczych, to jednak w „międzyczasie" powstała dla Kominternu nowa, aktualniejsza kwestja: dojście do władzy Hitlera z jego teorją rasizmu, tak niedogodną dla kierowników komunizmu. Komintern musi walczyć na nowym odcinku bojowym i wypowiedział cichą, lecz niemniej zaciekłą wojnę narodowi niemieckiemu, który ośmielił się jawnie rzucić rękawicę światowemu żydostwu.

Powiedział to bez ogródek, publicznie, w Genewie, na konferencji wszechświatowej Żydów dr. Goldmann, przewodniczący komitetu delegacyj żydowskich: „mieliśmy w naszej historji wrogów jeszcze potężniejszych, aniżeli Niemcy, a jednak przezwyciężyliśmy ich. Obecnie nie może być żadnego kompromisu w naszej walce z Niemcami." („Daily Telegraph" 21 sierpnia rb., r. Londyn).

Japonja zaś też w obecnym czasie nie czuje się dostatecznie przygotowana, wiedząc o lotniczej przewadze Sowietów, które dysponują 2 000 aparatów i mogą w ciągu 6 godzin dotrzeć z Władywostoku do Japonji i spalić miasta, budowane przeważnie z drzewa. Wiadomo bowiem, że pomimo wysiłków rządu, tylko stolica, t. j. Tokjo, posiada nowoczesne budynki żelbetonowe, odporne na pożary i trzęsienia ziemi, cały kraj zaś w większości zabudowany jest małemi, lekkiemi, jak pudełka z drzewa, domkami. Japonja, będąc pewna zwycięstwa na polu walk, dzięki niezaprzeczonej przewadze moralnej i patrjotyzmu swej armji, boi się dezorganizacji wewnątrz kraju.

Pierwszą jej troską w sytuacji obecnej jest wzmocnienie sił powietrznych, to też w planie jej jest powiększenie ich o 646 jednostek w ciągu lat dwóch.

Wszystkie te fakty są w Europie już powszechnie znane, i czytelnicy, zapewne, zetknęli się z niemi w prasie codziennej.

Natomiast mniej może wie się u nas jeszcze o dwóch faktach, odgrywających pierwszorzędną rolę w stosunkach japońsko-sowieckich i wogóle w układzie światowych posunięć.

Pierwszy — to trudności Japonji w doborze i wyszkoleniu swych lotników. Japończycy nie znoszą fizycznie, czy też psychicznie lotu na znacznych wysokościach, tracą zmysł orjentacyjny i wogóle organizm ich podlega wtedy niewytłumaczonym jakimś perturbacjom. Lekarze i psychologowie japońscy silą się na rozwiązanie tej zagadki, podając najrozmaitsze powody, do systemu odżywiania włącznie. Tymczasem nie wolno w prasie japońskiej zbytnio się rozpisywać o brawurowych lotach obcych lotników i o ich nadzwyczajnych wyczynach.

Jak zaradzi sobie Japonja w tym braku, czy zaciągnie na służbę Niemców, białych Rosjan, dodając im tylko do kontroli japońskich obserwatorów, czy w inny jaki sposób, jest i będzie to jej tajemnicą.

Drugim, mniej znanym faktem, jest to, że najdelikatniejszym punktem zapalnym jest nie Mandżurja, nie kolej Wschodnio-Chińska, lecz t. zw. Mongolja Zewnętrzna.

Patrząc na mapę, widzimy, że dla Sowietów usadowienie się tam Japończyków równałoby się odcięciu wogóle na wypadek wojny całej połaci Wschodniej Syberji od Bajkału począwszy aż do oceanu, a więc odepchnięcie komunistów od Pacyfiku.

W jakim stosunku do tego wszystkiego stoi plan stworzenia na Dalekim Wschodzie nowej republiki czysto żydowskiej, w łonie, oczywiście, całości Sowietów, wie tylko garstka wtajemniczonych.

Objektywnie więc biorąc, nie należy się spodziewać rychłego wybuchu działań wojennych na Dalekim Wschodzie jako zamkniętego w sobie i zlokalizowanego zjawiska.

Ale najmniejsze powikłania w Europie automatycznie muszą pociągnąć za sobą starcie Japonji z Sowietami, pomimo pozorów kompromisowego załatwiania sporów aktualnych.

Krótko mówiąc, Japonja czeka, aż Europejczycy wezmą się na dobre za gardła, dusząc jeden drugiego i przeważnie nie wiedząc nawet dla jakiego celu i powodu; Europejczycy zaś i Amerykanie chętnie widzieliby „handelek" wzmożony, gdyby Daleki Wschód stanął w ogniu, rezerwując sobie potem rolę arbitrów.

L. W.

Przy słabem trawieniu, małokrwistości, wychudnięciu, blednicy, chorobach gruczołów, wysypkach skórnych i czyrakach, naturalna woda gorzka **Franciszka-Józefa** reguluje tak ważne działanie kiszek. Zalecana przez lek. Tg 1618.

Sąd przysięgłych w Londynie obchodził setną rocznicę istnienia, przyczem członkowie jego wystąpili w swych tradycyjnych togach i perukach. Mowę powitalną wygłosił prezydent sądu lord Sankey.

Dwa zjazdy

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Katowice, 5 listopada.

Ostatniej niedzieli obchodziło żydostwo rocznicę, która w zestawieniu z faktami doby współczesnej przeciw nim samym tylko świadczy. Rocznica — paradoks — to wiernopoddańcze wspominki dawniejszej polityki Rzeszy, której przed 50 laty dogadzało pozwolić Żydom na zwołanie do Katowic światowego kongresu sjonistycznego. Kierownicy ówczesnej polityki niemieckiej, usiłując wygrywać Żydów przeciw narastającej w potęgę Rosji, pozwolili kongresowi światowemu sjonistów wypowiedzieć się przeciw pogromowi izraelitów w Rosji carskiej. Nie obeszło się również bez rzucenia na Rosję dziesiątek klątw i bez ogłoszenia jej bojkotu. Obecny ogólnopolski kongres sjonistów, jako że z uwagi na poczucie wdzięczności u Żydów nie wypadało go dla odmiany nastawić przeciw Hitlerowi, oficjalnie ograniczał się do rozpamiętywania samej tylko rocznicy 50-lecia światowego kongresu w Katowicach. Sens moralny — pogrożenie antysemitom, że tak jak Rosję carską, są oni zdolni powalić każde państwo za prześladowanie Żydów.

Powyższy kongres, zwołany z nakazu wszechświatowej organizacji żydowskiej właśnie do Katowic, celem rozpamiętywania skuteczności klątw, rzuconych na Rosję, był ponad miarę cierpliwości prowokujący.

Jak gnębiony w Rosji carskiej lud przeciw panoszącym się Żydom skierował swój niepohamowany gniew, tak też bezrobotny i głodny robotnik śląski im przypisuje swoją nędzę. I nic dziwnego, że po ujawnieniu terminu kongresu żydowskiego w Katowicach, w różnych organizacjach, bez względu na kierunek polityczny, zawrzało. Skłoniło to zatem lokalny komitet organizacji sjonistycznej do zmiany programu, który przewidywał akademję w sali Powstańców — sali tych, którzy za panoszenie się Żydów na Śląsku przelewali krew.

Podobnie 4 rano na targowicy miał nastąpić przegląd półwojskowych organizacyj żydowskich, które następnie miały przemaszerować na urządzaną przez stowarzyszenie „Mizrachi" akademję w kinie „Capitol". Imprezy miały być zakrojone na szeroką skalę, połączone z licznemi przemarszami i defiladami organizacyj półwojskowych. Gdy jednak znajdujące się w wielkim kłopocie władze zauważyły narastające wrzenie i gdy Związek Powstańców na godzinę przed akademją zamówił salę Powstańców, skłoniły kierowników zjazdu do jego odwołania, a ograniczenia się tylko do nabożeństwa oraz szeregu przemówień w synagodze.

W synagodze, w której krzykliwa młodzież nadawała uroczystościom charakter jarmarku, przemawiało do 2000 uczestników z całej Polski kilku mówców na temat starych czasów i obecnej sytuacji Żydów. Mówcy wyrażali przekonanie, że sprawiedliwość żydowska nadejdzie i w nawiązaniu do historji Rosji carskiej niedwuznacznie ostrzegali przed gnębieniem „narodu wybranego".

W dniu zjazdu sjonistycznego postawiona była na nogi w Katowicach cała policja. Obok wspomnianego wrzenia wśród katolickich czy innych organizacyj, zapowiedziany był na niedzielę ogólnośląski kongres Związku Związków Zawodowych, na który przybył prezes Jędrzej Moraczewski łącznie z szeregiem posłów obu Sejmów. Na kongres ten przybyło przeszło 25.000 robotników. Wszystkich podniecał zjazd. Dzięki jednak czujności policji i w następstwie odwołania zjazdu w żadnym wypadku nie doszło do zajścia.

Podczas udanego pod każdym względem kongresu Z. Z. Z., który jednak nie odbył się wspólnie z innemi związkami zawodowemi, uchwalono dziesiątki rezolucyj, jakie mniejwięcej pokrywają się z postulatami innych ugrupowań robotniczych.

W ostatnich tygodniach na Śląsku odbywały się ogólnopolskie, czy powiatowe zjazdy Zjednoczenia Zawodowego Polskiego i Chrześcijańskich Związków Zawodowych, Klasowych Związków Zawodowych i Związku Związków Zawodowych. Wszystkie domagają się jednolitego frontu robotniczego i — wszystkie przeciw sobie działają, jakkolwiek wspólnie w rezolucjach sprowadzają się do żądania przebudowy obecnych form działania kapitalistycznego. A rezultat zawsze jednakowy: żaden. Cóż bowiem organizacje te przeprowadzą w tak akcentowanej drodze legalnej, nawet organizacje p. Moraczewskiego, gdy nasza rzeczywistość przeciw ich zamiarom świadczy. Nigdy bowiem świat pracy w Polsce nie był tak daleki od możliwości przebudowy form ustroju kapitalistycznego, jak obecnie, w dobie wszechwładnych konwencyj, syndykatów czy karteli.

J. K.

Z ESTRADY

Wieczór Muzyki Kameralnej Poznańskiego Towarzystwa Muzycznego. Wykonawcy: Tadeusz Szulc (I skrzypce), Władysław Witkowski (II skrzypce), Jan Rakowski (wiola), Mieczysław Rozmarynowicz (wiolonczela), Augustyn Boczek (flet).

Z radością witamy nową imprezę Poznańskiego Towarzystwa Muzycznego, które od pewnego czasu, zdawałoby się, umilkło. Tymczasem było to, jak się okazało, przygotowanie się i nabranie sił do nowego rozpędu, do dalszych interesujących „eksplozji" i wyczynów artystycznych. Wkrótce, jak się dowiadujemy, projektowany jest też dalszy koncert, poświęcony muzyce dawnej.

Wczoraj natomiast zadebiutował nowo utworzony kwartet smyczkowy z programem klasycznym, poświęconym dziełom Haydna i Mozarta (prócz smyczkowego nr. XIII odegrano też kwartet z fletem z pierwszych lat twórczości). Nie był to jednak debiut w ścisłem tego słowa znaczeniu, bo muzyków, których poznaliśmy w nowej roli, znamy już z opery i koncertów symfonicznych. Tembardziej godnym najwyższego uznania jest fakt, że mimo ogromu pracy, jaki nastręcza im zawód, mają oni jeszcze tyle energji i entuzjazmu dla sztuki, aby wypełnić lukę, jaką był w Poznaniu brak kwartetu kameralnego. Zespół, jaki słyszeliśmy wczoraj, zapowiada się bardzo dobrze i mamy nadzieję usłyszeć go jeszcze niejednokrotnie. Zarówno p. Szulc (pierwsze skrzypce), jak p. Witkowski (drugie skrzypce), wreszcie pp.: Rakowski (wiola), Rozmarynowicz (wiolonczela) i Boczek (flet) — to wszystko muzycy o poważnych aspiracjach odtwórczych, i dlatego dalszy rozwój i los tego zespołu jest zapewniony. W chwili obecnej widać jeszcze pewną zależność od praktyki orkiestrowej (zbyt silne akcentowania niektórych fraz i za szybkie, nieznane czasom Haydna tempa w finałach), jednak są to wszystko drobne niedociągnięcia, które w miarę praktyki łatwo można usunąć.

Koncert odbył się przy wykupionej widowni, (do czego prócz samego koncertu przyczynił się niewątpliwie doskonały pomysł, aby wszystkie miejsca kosztowały tylko złotego), a artystów przyjmowano z całą życzliwością i uznaniem.

Dr. Z. S.

Zebranie Akademickiego Wydziału Młodych S. N. odbędzie się w środę, dn. 7 b. m. o godz. 20 w sali Mł. Wszechpolskiej, przy ul. Św. Marcin 65. Obecność członków obowiązkowa.

Kierownictwo.

Listopad **7** ŚRODA

Kalendarz rzym.-kat.
Środa: Engelberta m.
Czwartek: Kornatów 4
Kalendarz słowiański.
Środa: Żytomira
Czwartek: Sędziwoja
Słońca: wschód 06,58 zachód 16,14
Długość dnia 9 godz. 16 m.
Księżyca: wschód 07,35 zachód 15,42
Faza: nów o 6-tej.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn: Wtorek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 6 st. Cels Ciśnienie atmosferyczne niskie 743 mm. Pochmurno. Wiatr południowy. — W ub. dobie temperatura najwyższa plus 11 st. Cels., najniższa plus 1 st. Cels.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: dziś — 0,06 mtr.

Przepowiednia pogody na środę, dnia 7 listopada: Pogoda zmienna, chłodniej, pochmurno, wiatry zachodnie, miejscami dżdżysto lub przerywane opady.

SZCZAWNICKA JÓZEFINA przyśpiesza rekonwalescencję po zapaleniu płuc. Tg 1617

— * **Kalendarzyk łowiecki.** Zgodnie z przepisami łowieckiemi, w grudniu przypadą czas ochronny na następującą zwierzynę i ptactwo: łosie - byki, łosie samice i cielęta, jelenie - byki, daniele rogacze, jelenie i daniele (samice i cielęta), sarny - kozły (w woj. poznańskiem i pomorskiem), sarny - kozy i koźlęta, niedźwiedzie (do 15 grudnia) niedźwiedzice z małemi, rysie (do 15 grudnia), norki, borsuki, głuszce (koguty i kury), cietrzewie-kury, bażanty - kury, kuropatwy, czarne bociany, dropie, dropie - kamionki (strepety), żubry bobry kozice i świstaki.

— * **Kto winien?** W Poznaniu na placu Świętokrzyskim przy wylocie ulic św. Marcina i Podgórnej, najechała taksówka nr. 45 cyklistę Ludwika Urbana z Poznania (Niegolewskich 22) w chwili, kiedy zdążał do pracy. Rower uległ częściowo zniszczeniu. Policja spisała protokół na miejscu. (sk)

— * **Tajemnicze strzały.** Ubiegłej nocy nieznany osobnik strzelił kilka razy na Placu Wolności. Policja prowadzi śledztwo. (kl)

— * **Pokłuty tępem narzędziem.** We wczesnych godzinach rannych mieszkający przy ul. Kopernika 2 w Poznaniu Witold Grzybowski i ojciec jego Michał pokłuli tępem narzędziem stróża domowego Piotra Rosika. Poranionego, któremu zadano 4 rany kłute w głowę przewieziono do Szpitala Przemienienia Pańskiego. Sprawcę pobicia, 21-letniego Witolda Grzybowskiego, osadzono w areszcie policyjnym. (kl)

— * **Nieostrożne manipulowanie rewolwerem.** W Strzelnie manipulował rewolwerem w obecności innych osób 22-letni robotnik Leon Kowalewski. W pewnej chwili padł strzał, a nabój ugodził w czoło mieszkankę Strzelna Marjannę Kołodziejczakównę. Odniosła ona lekkie poranienia tylko dzięki temu, że był to tak zwany nabój teatralny. (kl)

Z POZNAŃSKIEGO

— * **KOŚCIAN.** (Kradzieże.) Nieznani sprawcy włamali się na strych domu mieszkalnego rolnika Przybyły i skradli znaczną ilość pierza. — Za pomocą podrobionych kluczy włamali się nieznani złodzieje do restauracji Wandy Zgajńskiej w Czempiniu i skradli większą ilość napojów alkoholowych, papierosów i towarów kolonjalnych wartości około tysiąca złotych.

— (Z życia harcerzy.) Powiatowa komenda harcerzy zorganizowała trzydniowy kurs wodzów zuchowych dla całego powiatu. Kurs przeprowadził instruktor podharcmistrz Skrzypczak z Poznania. (mk)

— * **KROTOSZYN.** (Handlarz żywym towarem.) Onegdaj do p. H. B., powracającej wieczorem do domu, przy ulicy Ostrowskiej podjechało jakieś eleganckie auto, którego uprzejmy pasażer zaproponował p. H. B. wycieczkę do Ostrowa. Spotkawszy się z energiczną odmową panny, nieznajomy wyruszył w dalszą drogę do Ostrowa. Mimowoli przychodzi na myśl przypuszczenie, iż był to może ten sam handlarz żywym towarem, który przed kilku tygodniami w ten sam sposób uprowadził dwie panny ze Lwowa, po których ślad zaginął.

— (Cukrownia uruchomiona.) W dniu 19 października uruchomiona została cukrownia w Zdunach, nieczynna już od 2 lat. Zatrudnienie w cukrowni znalazło za pośrednictwem urzędu pośrednictwa pracy tysiąc robotników, z czego połowa **przypada na mieszkańców Zdun.**

Zamknięcie targów meblowych w Swarzędzu

Tłumy zwiedzają wystawę — Sukces loterji meblowej — Uroczyste zebranie — Misja rzemiosła polskiego

(hp.) Niedzielna uroczystość zamknięcia targów meblowych była piękną manifestacją zorganizowanego przemysłu stolarskiego w Swarzędzu, świadczącą chlubnie o wysokiem uświadomieniu narodowem i społeczno-gospodarczem rzemieślnika polskiego.

Ostatni dzień targów cieszył się nadzwyczajną frekwencją zwiedzających zarówno z miasta, jak i okolicy. Z zapadającym zmierzchem dziedziniec hal targowych, oświetlony pochodniami miejscowej straży pożarnej, wypełniła tłumnie zebrana publiczność.

O godz. 5.30 zebrał się na dziedzińcu komitet targów w osobach prezesa Fr. Janiszczaka, St. Piątka (inicjatora targów), St. Drynkowskiego, cechmistrza Fr. Suchockiego, M. Nurkowskiego, A. Czarneckiego, St. Jaroczyńskiego, Leona Krzyżaniaka, J. Brodowskiego, Cz. Jarczyńskiego, J. Pohla, dyr. targów J. Szandro z prezesem izby rzemieślniczej p. Zakrzewskim i burmistrzem miasta p. Staniewskim na czele, by dokonać uroczystego zamknięcia targów. W otoczeniu przedstawicieli władz i prasy, jako pierwszy przemówił prezes komitetu targów p. Fr. Janiszczak, dziękując w serdecznych słowach izbie rzemieślniczej, prasie oraz wystawcom za poparcie i pomoc w zorganizowaniu pierwszych targów meblowych w Swarzędu. Zkolei przemówił p. red. L. Gustowski, poczem aktu zamknięcia targów dokonał prezes izby rzemieślniczej p. Zakrzewski, wznosząc okrzyk na cześć Rzeczypospolitej i prezydenta Mościckiego.

O godz. 18 odbyło się na ratuszu w obecności licznie zgromadzonej publiczności losowanie loterji meblowej Komitet targów, urządzając loterję, kierował się myślą, aby dochód z tej imprezy przeznaczyć na kontynuowanie swarzędzkich targów meblowych. Piękną inicjatywę komitetu poparło miejscowe społeczeństwo nadspodziewanie. Sprzedano 1.100 losów. Wystawcy natomiast złożyli do dyspozycji komisji loteryjnej szereg pięknych i wartościowych przedmiotów, przeznaczając na główną wygraną kompletne urządzenie kuchenne, które wygrał p. prof. Rejsza z Leszna.

O godz. 20 odbyło się w hotelu Polskim uroczystościowe zebranie, na którem komitet targów podejmował gości, przedstawicieli władz i prasy. W czasie wieczerzy wygłosili przemówienia pp.: prezes komitetu Janiszczak, burmistrz miasta p. Staniewski, prezes izby rzemieślniczej p. Zakrzewski, w imieniu prasy red. „Kurjera Poznańskiego" p. H. Pawlicki, dalej pp.: red. Lisowski, dyr. Szandro, Stanisław Piątek, Szczapiński, cechmistrz Suchocki, Nurkowski, p. Szczapińska i p Sobczak. Wszystkie przemówienia cechowała głęboka troska o przyszłość rzemiosła polskiego i targów swarzędzkich.

Targi zamknięto. Przegląd sił wytwórczych swarzędzkiego przemysłu meblowego zakończył się sukcesem nielada. Wymownym jego dowodem są dokonane na targach obroty handlowe, sięgające kilkuset tysięcy złotych. Jest to niewątpliwie owoc twórczej inicjatywy i zawodowej solidarności, które oby i w przyszłości były podstawą dalszej pracy nad rozbudową targów w tym wielkopolskim Manchesterze meblarskim. Rzemiosło polskie, opierając się na pięknych tradycjach cechów, powołane jest w państwie do zaszczytnej misji wzmocnienia w miastach żywiołu polskiego, jako niezależnego, narodowego czynnika obywatelskiego.

DO BERLINA od 2—9 grudnia. 7 dni pobytu w Niemczech **za zł. 88,—.** Zapisy **ORBIS,** Plac Wolności 9, tel. 52-18.
ng 12536

— (Z sali sądowej.) W związku z wielką obławą na złodziei leśnych których większą część już zasądzono, odbyła się onegdaj przed sądem grodzkim w Krotoszynie druga rozprawa przeciwko reszcie oskarżonym. Sąd skazał za kradzieże leśne: Ignacego Gierę z Tarkowca i C. Fosza z Czeluścina na 3 tygodnie aresztu, Józefa Urbaniaka i Edwarda Wachowiaka z Trzebowy na 2 tygodnie aresztu. Na kary pieniężne z zamianą na areszt zostali skazani: Antoni Cegła z Orpiszewa na 248 zł lub 25 dni, Antoni Sujka z Dusznej Górki na 750 zł lub 75 dni, Ignacy i Katarzyna Wienckowie na 170 zł lub 34 dni, Jan, Józefa i Paweł Krzyżostaniakowie ze Zdun po 60 zł lub 13 dni więzienia. Na mniejsze kary skazano: Konstancję Paluszkiewiczównę z M. Zalesia, Marję Aleksandrzak, Stanisławę Dąbrowską i Fr. Strojnego ze Zdun, Jana Pawłowskiego z Krotoszyna, Wojciecha Bieganka z Różopola Jana Bialwnego i Franciszka Paszka z Roszków, Stanisława Kota z Orpiszewa, Antoniego Jagłę z Gorzupin Czesława Kowalskiego z Jasnego Pola, Józefa Bieganka z Różopola i Stanisława Wolskiego z Orpiszewa. (kz)

— * **MIĘDZYCHÓD.** (Uruchomienie kopalni węgla.) Kopalnia węgla brunatnego i brykieciarnia „Wanda" w Zatomiu Nowym, którą nabył swego czasu p. Herbert Grollmisch, ruszyła po gruntownym remoncie pod nową nazwą „Klara". Kilkudziesięciu robotników znalazło dzięki temu znowu zajęcie.

— (Motocyklem w drzewo.) Na szosie poznańskiej najechał motocykl kierowany przez mechanika Engla, a wiozący rolnika Treudlera z Bielska, na drzewo. Treudler wyszedł z wypadku bez szwanku, a Engel złamał nogę i odniósł rany na głowie. (mw)

— * **OBORNIKI.** (Zasłużona kara.) Sąd okręgowy w Poznaniu skazał za dokonanie niedozwolonego zabiegu Józefę Nowaczykową z Obornik na 2 lata więzienia.

— (Kradzieże.) Na szkodę Ludwika Styczyńskiego z Rożnowa skradziono rower męski. Antoniemu Krügerowi z Lulinka skradziono większą ilość kartofli wartości 50 zł. Na szkodę Barbary Marcinczakówny z Żydowa skradziono 70 zł gotówki oraz bieliznę wartości 300 zł.

— (Ze sądu.) Sąd grodzki skazał Czesława Rozmiarka z Lulina za kradzież na miesiąc aresztu oraz Stefana Tatarka z Nieczajny za pobicie na miesiąc aresztu z zawieszeniem na 3 lata.

— (Wypadek.) Autobus, kursujący na szosie Oborniki — Murowana Goślina przejechał onegdaj Wincentego Kaletę z Popówka. Ofiara wypadku odniosła poważne obrażenia cielesne. Pierwszej pomocy udzielili Kalecie znajdujący się na miejscu wypadku przechodnie. Nazwiska szofera narazie nie ustalono. Śledztwo w toku. (ko)

— * **ODOLANÓW.** (Zmiany granic obwodu.) Z dniem 1 bm. wyłączono gromady Chruszczyn, Uciechów i leśniczówkę Palczew z obwodu stanu cywilnego w Sulmierzycach, pow Krotoszyn. Gromady Chruszczyn i leśniczówkę Palczew przyłączono do obwodu stanu cywilnego w Daniszynie, a gromadę Uciechów do obwodu stanu cywilnego w Odolanowie. (oj)

— * **OSTRÓW.** (Oszuści przed sądem.) 2 bm. stanęli przed tut. sądem okręgowym małżonkowie Franciszek i Zofja Siadele ze Smolic z towarzyszami, oskarżeni o oszustwo. Nabyli oni od inż. Kirchhofa w Bydgoszczy maszyny, które w myśl umowy pozostawały własnością sprzedającego do chwili całkowitej spłaty należności Oskarżeni jednak niezapłacone maszyny po kilku miesiącach sprzedali, narażając ich właściciela Kirchhofa na straty 10 tys. zł. W wyniku przewodu sąd skazał Siadelów na półtora roku więzienia. Współoskarżeni Franciszek i Konstancja Łagodzińscy, Piotr i Marja Wajnertowie oraz Stanisław Trynka zasądzeni zostali za nieprawne kupno maszyn na 7 miesięcy więzienia i 20 zł grzywny. Skazanym współoskarżonym sąd na zasadzie amnestji zmniejszył karę na 3 i pół miesiąca więzienia, z zawieszeniem warunkowem na 3 lata. (os)

— * **OSTRZESZÓW.** (Pożar.) W ub. piątek dzieci gospodarza Józefa Cejty w Marydolach bawiły się zapałkami, wskutek czego powstał pożar, który strawił wszystkie zabudowania, nie wyłączając domu mieszkalnego. Na domiar złego gospodarz nie był ubezpieczony. (op)

— * **PAKOŚĆ.** (10-lecie L. O. P. P.) W ub. niedzielę odbyła się uroczystość 10-lecia istnienia tut. koła Ligi Powietrznej i Przeciwgazowej, połączona z poświęceniem sztandaru oddziału szkolnego L. O. P. P. Koło założono 14 października 1924 r. z inicjatywy p. Skoraczewskiego. Po nabożeństwie odbyło się uroczystościowe zebranie, któremu przewodniczył p. prezes Zawadzki. Referat o rozwoju lotnictwa polskiego wygłosił delegat wojewódzkiego koła L. O. P. P. p. por. Epert. Koło wysłało ogółem do komitetu wojewódzkiego, wzgl. koła powiatowego 8 058,40 zł, zebranych ze składek, imprez, oraz ofiar miejscowego obywatelstwa. — Wieczorem odbyła się zabawa taneczna. (wp)

— * **ROGOŹNO.** (Kradzieże.) W nocy na 3 bm. nieznani sprawcy włamali się do mieszkania drogomistrza Romana Kasprzaka w Rudzie. Łupem złodziei padły 2 rowery, 10 indyków i 2 króliki. — W dniu 3 bm. włamali się nieznani sprawcy do chlewu piekarza p. Wiśniewskiego w Rogoźnie. Spłoszeni zbiegli, nie zabierając niczego.

— * **SKOKI.** (Prezes „Strzelca" w Błyżycach defraudantem.) Od dłuższego już czasu dochodziły pogłoski, że w kasie gminnej w Błyżycach są pewne niedokładności. W ostatnim czasie na skutek doniesienia pewnego gospodarza z Wysokiej do wydziału powiatowego w Wągrowcu przeprowadzono ścisłą rewizję, która doprowadziła do wykrycia nadużyć, dokonywanych przez sołtysa, prezesa „B. B." i „Strzelca", Bronieckiego. Rewizja wykazała brak około 1500 zł, który powstał przez nieodprowadzanie opłat uzyskanych z dzierżawy polowań. W toku rewizji okazały się jeszcze nieprawidłowości z odstawionej do kasy szkolnej subwencji. Wobec wyników rewizji zwolniono sołtysa z zajmowanego stanowiska, oddając kierownictwo sołectwa p. Feliksowi Kaczmarkowi z Błyżyc, a kasę gminną p. Antoniemu Heymanowi z Wysokiej. Śledztwo w tej sprawie trwa nadal. Jak się dowiadujemy, sprawą zajmie się prokurator. (ss)

— * **ŚMIGIEL.** (Upiększenie miasta.) Celem upiększenia miasta zarząd miejski zadrzewił ulice Północną i Jana Sobieskiego drzewami czereśniowemi w liczbie 218.

— (Szlachetni ofiarodawcy.) Z okazji złotych godów małżeńskich pp. Józefańskich ofiarował syn ich Józef dla parafji śmigielskiej szczerozłoty, 65 centymetrów wysoki relikwiarz wysadzony drogiemi kamieniami, oraz jedwabne nakrycie kielicha. W relikwiarzu zostały umieszczone relikwie św. Małgorzaty i św. Placyda męczennika. (mk)

— * **ŚREM.** (Subhasta.) Termin publicznego przetargu przymusowego majętności Lubiatówko, w pow. śremskim, własność p. Chrzanowskiego, nie został dotąd oznaczony Podane przez nas w swoim czasie szczegóły w tej sprawie odnosiły się do szacunku urządzonego z dn. 12 maja rb., ogłoszonego przez śremski sąd grodzki. (śn)

— * **WITKOWO.** (Książki kasowe spalone w piecu.) Pod koniec ub. miesiąca stwierdzono w biurach obecnego sołectwa brak ksiąg kasowych i kwitów. Powiadomiona o tem policja powidzka przeprowadziła rewizję w prywatnem mieszkaniu kasjera i rachmistrza p. Markiewicza, która dała rewelacyjne wyniki. W piecu kaflowym znaleziono w kotlinie popiół pochodzący ze spalonych ksiąg, a na piecu tekturową oprawę. Markiewicz został aresztowany Podczas rewizji znaleziono przy nim pewną ilość asygnat. Markiewicza osadzono w miejscowym areszcie, a nazajutrz rozpoczęto śledztwo pod kierownictwem przybyłego z Gniezna agenta policyjnego. Markiewicz do winy się nie przyznał, oskarżając niej. Lecha Estkowskiego, u którego policja przeprowadziła rewizję, jednak bez wyniku. Markiewicza, który według dotychczasowych wyników dopuścił się malwersacyj, odtransportowano do więzienia śledczego w Gnieźnie.

— (Śmiertelny wypadek.) We wsi Tomiszewo podczas młócenia zboża maszyną pochwyciło koło rozpędowe za suknię jedną z dziewczyn i okręciwszy ją kilkakrotnie rzuciło o ziemię na klepisko z taką siłą, że dziewczyna poniosła śmierć na miejscu. (wł)

Z POMORZA

— * **GRUDZIĄDZ.** (Miasto zakupuje koszary). Dawniejsze koszary Czarnieckiego przy ul. Radzyńskiej, na które składa się szereg dwupiętrowych gmachów, zajęli przed kilku laty samowolnie bezdomni, razem około 500 rodzin. Zbiorowisko to ludzi, pochodzących ze wszystkich krańców Polski, żyje w koszarach w najokropniejszych warunkach zdrowotnych i socjalnych Magistrat starał się wprawdzie o złagodzenie losu tych nieszczęśliwych ofiar bezrobocia, lecz, nie będąc właścicielem koszar, napotykał w realizowaniu swych wysiłków na poważne trudności. Obecnie dyrekcja kolejowa, jako właścicielka gmachów, zaproponowała miastu ich nabycie drogą kupna. — Miasto ofertę przyjęło. (gn.)

— * **TUCHOLA.** (Zdrapanie małej krostki przyczyną śmierci). W miejscowym szpitalu S. S. Elżbietanek zmarła w tych dniach 44-letnia Weronika Landowska z Wielkich Gacen. Śmierć nastąpiła prawie nagle i to wskutek zakażenia krwi.

Adw. Dembiński skazany

W poniedziałek w sądzie okręgowym w Poznaniu toczyła się rozprawa przeciwko adwokatowi Dembińskiemu Leonowi z Bydgoszczy oraz Reginie Woźniakówny z Poznania, oskarżonym o czyny przeciw moralności.

Rozprawa odbyła się przy drzwiach zamkniętych.

W godzinach południowych sąd ogłosił wyrok, w którym Leona Dembińskiego skazał na karę 2 lat więzienia, a Reginę Woźniakównę na karę 3 lat więzienia oraz utratę praw obywatelskich na przeciąg lat 5.

Ponadto ze względu na wysokość, w stosunku do Woźniakówny, orzeczonej kary, sąd z obawy jej ucieczki, zarządził aresztowanie jej na sali rozpraw. (k)

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

POLSKA I PRAWOSŁAWIE

(Z badań naukowych profesorów Uniwersytetu Poznańskiego).

Gdy przed laty prawie czterdziestu zauważył wiecznie młody i niestrudzony w pracy Brückner, że u nas właściwie nikt nie zajmuje się zagadnieniami historji, kultury i literatury ruskiej, miał pełną słuszność.

Ma ją poniekąd i dziś. Bo choć zainteresowania polskiej nauki rozszerzyły się na różne obszary dotąd mało albo całkiem niezbadane, lecz nieraz ignorują obszar stosunkowo może po sprawach polskich najbliższy. Zostawia się go co najwyżej uczonym ruskim, wybiegając niekiedy w dziedzinę literatury rosyjskiej w sposób mniej lub więcej dyletancki. Chwalebny wyjątek stanowili niegdyś w tej dziedzinie Prochaska, Tretiak Likowski. Dziś kontynuuje ich chlubne usiłowania wyborny znawca dziejów ruskiego wschodu a w szczególności spraw kościoła wschodniego prof. dr. Kazimierz Chodynicki.

Za temat swej pracy*) wziął on zagadnienie stosunku kościoła wschodniego do państwa polskiego. Interesowało ono niegdyś Lewickiego, dziś jeszcze także Fijałka, Papée'go, Haleckiego. Obecnie musi ono zwracać uwagę również z powodów swej politycznej aktualności. Za granicą państwa poświęcali mu pióro tacy znawcy polskich spraw wyznaniowych, jak Voelker.

Wiadomo zaś wszystkim, że autokefaliczny kościół wschodni polski cieszy się u nas niezależnością, której np. nie posiada w Moskwie. Czas więc uświadomić sobie jego dzieje, by pojąć dzisiejsze położenie prawosławia i wiążące się z niem postulaty. Uczynił to gruntownie i wszechstronnie uczony poznański, a zdobył tem większą zasługę, że musiał walczyć z trudnościami w postaci braku źródeł na miejscu, że nie ułatwiały mu zadania próby poprzednie, że posiłkując się dziełami uczonych rosyjskich i ruskich, nie mógł nie natknąć się na tendencyjne przedstawienie spraw. Zamierzał Chodynicki dać podręcznik oparty oczywiście o masę prac szczegółowych. W istocie zaś stworzył dzieło naukowe, którego wyniki stanowią poważną pozycję we współczesnym polskim dorobku historycznym. Rzecz doprowadził narazie tylko do r. 1632, czyli do wskrzeszenia hierarchji prawosławnej przez Władysława IV. Objął zatem czasy powstania metropolji kościoła wschodniego w granicach dawnego państwa polskiego na Rusi halickiej i na Litwie. Opisał unję florencką i podział metropolji kijowskiej w 1458, szczegółowo zajął się stosunkiem Jagiellonów do spraw kościoła wschodniego, omówił również stan moralny i umysłowy duchowieństwa ruskiego. Obszernie scharakteryzował upadek metropolji oraz plany misyjne i polityczne papiestwa Barwnie odmalował znane nam już z prac Franki i Tretiaka dzieje synodu brzeskiego, oraz zaciekłe walki o Unję na sejmach z końca w. XVI i początku XVII.

Niemałą wartość posiada odtworzenie nielegalnego wskrzeszenia metropolji przez patrjarchę Teofana, dalej usiłowania jej legalizacji, wreszcie prób pojednania Unji z prawosławiem drogą kompromisów i dyskusyj. Cenne są uwagi o protektoracie Gustawa Adolfa i Betlena Gabora nad zbuntowanymi wodzami walki z Unją, których podtrzymywała i Moskwa. Nikt nie przeczyta bez gorącego uznania kart pokazujących stosunek kozaków do prawosławia i zatargi wśród kleru o metropolję i szkoły w Kijowie.

Kto ciekawy, zechce zagłębić się w długi wykaz źródeł i literatury, które musiał opanować poznański badacz. Nie można nie ocenić jego wysiłku w sposób pełen głębokiego uznania. Wiele wyświecił, dużo nieporozumień usunął. Gorzką prawdę Brücknera, że u nas te sprawy odłogiem leżą, przekreślił. W dążeniu do prawdy, o którą niezawsze np chodziło obejmującemu przed laty czterdziestu katedrę historji Rusi we Lwowie Hruszewskiemu, nie dał się prześcignąć i Brücknerowi.

Całości, którą Choodynicki za czas jakiś obiecuje, będzie oczekiwał świat naukowy z niecierpliwością. Już obecna praca w sumie będzie pomocną historykom, profesorom, studentom. Inicjuje ona poniekąd szereg podręczników z zakresu humanistyki, który nie może doczekać się jakoś dalszego ciągu, choć sprawa pozostaje w rękach Ministerstwa W. R. i O P. W dorobku naukowym uniwersytetu poznańskiego będzie książka Chodynickiego stanowiła wartość niepoślednią.

Dr. T. Grabowski.

Poznań.

*) Kościół prawosławny a Rzeczpospolita Polska 1370 — 1632. Waszawa 1934 str. XXI i 632.

J. Kochanowski jako tłumacz. Jako szósta z rzędu praca wśród „Prac polonistycznych Studentów Uniw. Poznańskiego" wyszła w tych dniach praca p. Heleny Sobczakówny pod powyższym tytułem (Poznań, 1934, str. 43, wydane z zasiłkiem Funduszu Naukowego Senatu Uniwersyt. Pozn.). Jest to tylko część obszerniejszej pracy, z konieczności mocno zredukowanej. Po szeregu specjalnych studjów poświęconych różnym przekładom J. Kochanowskiego, mamy po raz pierwszy wyniki tych badań zebrane w całość przejrzystą i uzupełnione szeregiem obserwacyj autorki. W zakończeniu szkicuje ona teorję przekładania artystycznego, jaką sobie poeta stworzył i określa jego znaczenie jako pierwszego u nas wysokiej miary poety-tłumacza. (P.)

Czterdziestolecie znakomitego uczonego. Krakowski oddział Polskiego Tow. Przyrodników im. Kopernika uczcił czterdziestolecie pracy prof. dr. Henryka Hoyera uroczystym obchodem. Po wygłoszonym przez jubilata odczycie, przemawiał dziekan dr. Jan Nowak, prof. dr. Michał Siedlecki, oraz imieniem uczniów docent dr. Grodziński Prof. dr. Hoyer, który ustąpił z katedry wskutek przekroczenia granicy wieku, jest uczonym światowej sławy w zakresie badań naczyń limfatycznych: właśnie wydała Polska Akademja Umiejętności jego podstawowe o tym przedmiocie dzieło, napisane po niemiecku, aby uzyskane przez wiedzę polską wyniki mogły wejść do skarbca nauki światowej.

FOTOGRAFIKA W IKS-ie

Wystawy artystycznej fotografji, czyli t. zw. fotografiki zaczynają się w Poznaniu przyjmować. W czerwcu mieliśmy w Towarzystwie Przyjaciół Międzynarodową Wystawę Fotografiki, na listopad zapowiadają tamże kolekcję artystycznej fotografji sowieckiej — obecnie zaś w Żółtym Salonie IKS-u wystąpili ze swojemi pracami pp. Ryś i Wański, fotograficy poznańscy.

Pierwszy z nich specjalizuje się w portretach. Wyróżniają się z pośród nich te przedewszystkiem, w których ustawienie modela jest niewymuszone, naturalne i pełne prostoty. A więc portret jednego z naszych artystów malarzy, jednego z dziennikarzy, artysty rzeźbiarza i znanego kompozytora-muzyka. Są one zlekka, dyskretnie naświetlone, gra światłocienia przeprowadzona z dużą umiejętnością i znajomością tajników sztuki fotograficznej. Nastrój i wyraz wynika z samego typu twarzy osoby portretowanej.

Inaczej ma się rzecz, gdy zaczyna się „pozowanie" modela — czy przez niego samego, czy też przez fotografa. A więc model spogląda ponuro lub demonicznie, uśmiecha się z przesadnym wdziękiem, pomagając sobie do tego również wdzięcznym ruchem rąk, to znów ukazuje się nam w ensemblu aktu lub rzeźby. Robi się to wszystko sztuczne, teatralne; jakieś nietęgie aktorstwo lub naciągana pseudosymbolika. Nie wiadomo, na czyj rachunek zapisać te pomysły, czy pochodzą od fotografa, czy też od samego modela? Tego rodzaju „koncepcje" są u fotografików częste. Ryś z niektórych wychodzi jeszcze obronną ręką; jest kilka takich, które widza przekonywują — zwłaszcza przy wydatnej pomocy dobrych środków technicznych — niektóre jednak są zgoła niepoważne. Wolimy te wyżej wymienione, bezpretensjonalne, a w technice doskonałe.

Wański jest specjalistą w krajobrazie. Wystawia dużą kolekcję, w której przeważają motywy z Jugosławji W ujęciu motywu pejzażowego nietrudno dopatrzeć się wpływów malarstwa. Wański korzysta z wiedzy, nagromadzonej przez pejzażystów-malarzy, w sposób trafny i umiejętny. Wszystkie prawie jego plansze to motywy par excellence malarskie — zasługą jednak Wańskiego jest to, że bierze z nich najczęściej wartości czysto fotograficzne. Więc np. w „Powrocie z pola" wydobywa całą gradację świateł i cieniów (motyw w pełnem słońcu) tak na schodach jak i we wnękach bramy. Chwyta plastycznie na kliszę chropowatość wapna na murze i załamania świateł na kamieniach z muru wystających. Temat to wyłącznie „fotograficzny", ma on swoje specyficzne piękno, dostępne tylko dla aparatu, malarz radzi sobie z nim z wielkim trudem, przeważnie jednak nie podejmuje się ryzykownego eksperymentu.

Główną zaletą krajobrazu Wańskiego jest pełne smaku dobieranie motywu, estetyczne wycinanie z całości natury pięknych, romantycznych fragmentów, trafne wykorzystywanie efektów świetlnych i wydobywanie z nich maksimum nastroju, wreszcie należyte operowanie walorami. Wański nie pozuje figur, a jeśli to robi, to w sposób bardzo zręczny, tak, że „roboty" nie widać — zawsze jednak wkomponywuje postać (jedną lub dwie, czy więcej) szczęśliwie, tak, że jest to właściwie chwytanie danego momentu „na gorącym uczynku". To jest właśnie najistotniejszą cechą aparatu fotograficznego i fotografiki.

Wspomnialem o zależności pejzażów Wańskiego od tego rodzaju prac malarskich. Otóż jeden z nich, a mianowicie „Topole i chmury" — zupełnie przypomina tematykę pejzażową mistrza naszego krajobrazu Jana Stanisławskiego — odrazu przychodzi na myśl sławny jego „Obłok"; inny znów („Topole") to jakby reminiscencja pejzażów ze szkoły Stanisławskiego. Całość tych prac cechuje duża kultura artystyczna i gruntowna znajomość techniki fotograficznej.

J. MROZIŃSKI.

Pisma nadesłane

„Przyjaciel Szkoły". Nr. 17 Treść: Dr. Fr. Kulański: „Plan pracy wychowawczej i naukowej w klasie III." R. Heising: „O nowym programie śpiewu". — P. Jajor: „Śpiew kościelny w szkole". — J. Szpunar: „Warcholstwo w pieśni polskiej". — J. Szpunar: „Jak powstała melodja „Roty Konopnickiej". — Język polski — S. Racinowski: „Uroczystości pań[illegible] w szkole". — S. Sotnicki: „Hołoby[illegible]wagi dyskusyjne — Nowe książki. A[illegible]ed. Poznań, Wielka 18.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Docentka polonistyki na Uniwersytecie Warszawskim p. dr Zofja Szmydtowa wygłosiła wobec licznego grona słuchaczy wykład wstępny, na który obrała jako temat Norwida, dając jego literacką sylwetkę. Dr Szmydtowa jest autorką kilku prac o Norwidzie. W tym trymestrze będzie wykładała o jego dramatach.

W NAUKOWYM POZNANIU

Dziś, we wtorek odbędzie się IX naukowe posiedzenie Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika (Oddział Poznański) o godz. 18 w sali wykładowej Zakładu fizycznego Uniwersytetu (Coll. Minus, II p.). Porządek dzienny:

1. Prof dr. St. Pawłowski: Sprawozdanie z Międzynarodowego Kongresu Geograficznego w Warszawie 24—31 sierpnia b. r. 2. Dr. J. Rzóska: VII Międzynarodowy Kongres Limnologiczny w Beogradzie.

Osoby wprowadzone, interesujące się sprawami naukowemi, są mile widziane. Wstęp wolny.

TEATR

Nieprzyzwoita sztuka. Teatr krakowski wystawił pod reżyserją Osterwy sztukę feljetonistki „Il Kurj. Codz." Rity Rey pt. „Rycerz kameliowy". Sprawozdawcy podkreślają, że utwór ten, scenicznie słaby, jest w wysokim stopniu nieprzyzwoity i niemoralny, tak, że wywołał protesty

Co grają we Lwowie? Teatr Rozmaitości wystawił sztukę „szpiegowską" Madisa i Bocarda pt. „X-33".

Nowi aktorzy. Podczas gdy w małych teatrach na prowincji zespół bywa często „zamrożony" przez wiele lat w ciągle tym samym mniejwięcej składzie, małe teatry warszawskie szukają świeżych sił. W Ateneum wystawiono obecnie komedję „Mecz małżeński", w której obok dyr. Biegańskiego występują mało znani dotychczas pp.: Parysiewiczówna, Tokarski, Piaskowska (aktorka scen prowincjonalnych), reżyseruje zaś K. Opaliński.

Jutro:
RYWAL SZEKSPIRA.....
przez
prof. dr. Władysława Tarnawskiego.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Nagroda plastyczna w kwocie 3.000 złotych będzie w tym roku przyznaną z fundacji Pomorskiej Rady artystycznej, naukowej i kulturalnej, której przewodniczy ks. prałat A. Mańkowski. (w)

KRAJOZNAWSTWO

2674 osób zwiedzało Kraków na wycieczkach naukowych, zorganizowanych przez Tow. Miłośników Krakowa dla tych, którzy chcieli zapoznać się z zabytkami miasta pod fachowem kierownictwem dr Jerzego Dobrzyckiego. Wycieczki zaczęły się w maju, skończyły w październiku, było ich 44.

MUZYKA

„Cichy Don" jako opera. Znana powieść sowiecka Szołochowa została przerobioną na operę, która będzie wystawiona niedługo w Leningradzie. Autorem muzyki jest młody muzyk I. Dzierżyński.

Dyrygent żonaty z dyrygentką. Mało kto poza fachowcami wie, że Feliks Weingartner znakomity kapelmistrz, ma żonę dyrygentkę. Przed paru dniami prowadził Weingartner w Pradze koncert Filharmonji Czeskiej — zaś pani Carmen Studer-Weingartner dyrygowała w studio Radja praskiego dwiema kompozycjami swego męża. Wykonano pod jej batutą wstęp do opery „Dame Kobold" i scherzetto z muzyki do szekspirowskiej „Burzy".

ZYGMUNT ZALESKI W LA SCALI

Z Medjolanu donoszą nam (tm):

Teatr Alla Scala (w skrócie zwany La Scala, chociaż niesłusznie) ogłosił już swój plan na sezon 1935, który rozpocznie się, jak zawsze, w dniu św. Szczepana, tj. 26 grudnia. „Cartellone" jest bardzo obfity i będę musiał do niego jeszcze nieraz powrócić. Dzisiaj zanotuję tylko, że z nazwisk polskich jest w spisie artystów tylko jedno, mianowicie nazwisko Zygmunta Zaleskiego, który od sezonu jest naczelnym reżyserem opery w Zagrzebiu, tutaj zaś został zaproszony jako śpiewak i jako reżyser.

Znakomity artysta nie po raz pierwszy będzie śpiewał w La Scali. Jeszcze przed przybyciem do Polski na krótki, niestety, pobyt, był w tej najświetniejszej operze świata fetowany triumfalnie jako Borys Godunow. Kreacja ta przyniosła wtedy dziełu Mussorgskiego ogromny sukces, pamiętny w kołach artystycznych tem, że „Borysowi" wskutek mylnej obsady partji tytułowej groziła katastrofa i dopiero po zastąpieniu niefortunnego protagonisty Zaleskim, rozpoczął się długi szereg wysprzedanych i entuzjastycznie przyjętych wieczorów. Zapisał się też nasz znakomity rodak tak dobrze w pamięci znawców, że gdy w następnych latach objeżdżał Włochy z „Borysem" Teodor Szalapin, w każdem niemal sprawozdaniu zestawiano z nim Zaleskiego, traktując ich jako dwóch potentatów na stopie równości.

Obecnie wraca Zaleski do Scali z tą samą mistrzowską kreacją. Wieczory „Borysa" przypadają na miesiąc między 3 lutego a 3 marca. Na tem się jednak nie kończy. Teatr La Scala pozyskał też Zaleskiego jako reżysera i powierzył mu nową inscenizację „Sprzedanej narzeczonej", która będzie dawana między 29 lutego a 15 marca. Zaleski jest jedynym reżyserem niewłoskim, jakiego zaangażowano do La Scali, obok dr. Lothara Wallersteina, słynnego reżysera Hofoperntheater w Wiedniu. Wallerstein będzie wystawiał „Orfeusza" Monteverdiego w obróbce Ottorina Respighi. W „Borysie" będzie śpiewał obok Zaleskiego tenor Wiesiełowskij oraz sopranistka Hebe Stignani. „Sprzedana narzeczona" ma w obsadzie również Wiesiełowskiego, oraz sopranistkę Auguste Oltrabella, tenora Nessiego i basistę Tancredi Pasero.

LITERATURA

France powraca... W tym roku upływa dziesięć lat od zgonu Anatola France'a. Podzwonne, jakie miał ten mistrz prozy francuskiej, brzmiało raczej ujemnie; zwłaszcza literacka młodzież wyraźnie się go wyrzekała. Teraz poglądy te znacznie zrewidowano, a poczytność France'a zaznacza się coraz nowemi nakładami jego dzieł i dosięga już lat przedśmiertnych, w których France płacił 100.000 franków rocznie samego podatku dochodowego od swych tantjem.

Książki nadesłane

Anatol Krakowiecki: „Lament światów" Powieść sensacyjna. Kraków 1934.

Prof. dr Józef Reiss: „Jak Kraków walczył o operę". Kraków 1934.

Osobliwy „lekarz"

Głośna swojego czasu była w Ostrzeszowie sprawa Augustyna Gwizdona (zam. ul. Stodolna 2), 35-letniego piekarza, który, podając się za lekarza, dopuszczał się czynów nierządnych na swoich pacjentkach.

Jedna z ofiar fałszywego lekarza usiłowała popełnić samobójstwo, rzucając się do stawu. Sąd okręgowy skazał Augustyna Gwizdona na karę 2-letniego więzienia.

Sąd apelacyjny w Poznaniu wyrok ten uchylił i wymierzył mu karę jednego roku więzienia z zaliczeniem aresztu śledczego, nieodcierpianą zaś karę warunkowo mu zawiesił. (k)

Krwawy epilog sporu

Między Franciszkiem Ratajczakiem, 33-letnim rolnikiem z Jarogniewa, pow. Kościan, a jego sąsiadem Janem Pawlickim toczyły się od szeregu lat nieustanne spory o miedzę graniczną. Spór ten zakończył się 14 kwietnia br. krwawym epilogiem.

Zatrudniona na polu Agnieszka Pawlicka uderzyła grabiami Jana Ratajczaka. Wówczas na pole przyszedł brat Jana, Franciszek, z drągiem i przyskoczywszy do Pawlickiego, uderzył go drągiem w głowę tak nieszczęśliwie, że napadnięty doznał pęknięcia czaszki. Pozostali bracia z widłami w rękach asystowali przy bójce.

Sąd okręgowy w Poznaniu na sesji wyjazdowej w Kościanie skazał Franciszka Ratajczaka na 9 miesięcy więzienia, pozostałych zaś braci Ratajczaków, Jana i Antoniego, uniewinnił.

Sąd apelacyjny wyrok ten zatwierdził. (k)

Nieupoważniony inkasent

W majątku Niełęgowie, należącym do Roberta Lorenca, zatrudniony był w charakterze książkowego 33-let. Ludwik Maślak. Ciesząc się zaufaniem swego pracodawcy, prowadził samodzielnie całą administrację, operując sumami, przeznaczonemi na pokrycie zobowiązań majętności.

Pobierał on wynagrodzenie w wysokości 100 zł wraz z utrzymaniem. Od roku 1929 do kwietnia 1933 r. przywłaszczył sobie pobrane od właściciela majątku pieniądze, przeznaczone na pokrycie kosztów robocizny oraz zapłacenie podatków. W przeciągu 4 lat przywłaszczył on sobie 27.766,96 zł. Dla ukrycia sprzeniewierzeń podrabiał książki kasowe, zmieniając na poszczególnych rachunkach kwoty. Dla większego bezpieczeństwa swej działalności wyłudził od pokojówki Marty Gros podręczne książki kontrolne właściciela i dokonywał w nich szeregu poprawek.

Sąd okręgowy na sesji wyjazdowej w Lesznie 29 maja 1934 r. skazał go na karę łączną 2 i pół lat więzienia.

Sąd apelacyjny w Poznaniu wyrok ten uchylił i zmieniając kwalifikację czynu, wymierzył mu karę 2 lat więzienia. (k)

Koń zabił parobka

Inowrocław (iw). Zatrudniony u rolnika Łanickiego w Ryszewie parobek Sobkowski wszedł do stajni między konie. W pewnym momencie jeden z nich kopnął tak nieszczęśliwie Sobkowskiego w głowę, że po kilku godzinach zmarł.

Najpiękniejsza główka Najpiękniejsze paznokcie POZNANIA

Wrażenia z konkursu fryzjerskiego

— Konkurs ondulacji wodnej rozpoczęty!

Na hasło to dreszcz przebiegł przez rząd stolików, wyciągnięty w wielkiej sali Domu Rzemieślniczego. Drgnęły nerwowo lustra na stołach; zamigotały w nich szybko latające ręce.

Przed każdem lustrem dostojna, poważna w zrozumieniu doniosłości chwili niewiasta patrzy przed siebie nieruchomym wzrokiem. Blondynki, rude, utlenione, szatynki, brunetki.

Wszystkie odcienie i barwy włosów.

Nad każdą, niby duch opiekuńczy, napięty jak struna w oczekiwaniu na hasło (nie widziałem nigdy ducha opiekuńczego w takiej sytuacji) trwa fryzjerski mistrz w obrzędowym białym płaszczu.

Hasło padło!

Kilkadziesiąt rąk porwało butelki i rozpylacze z woniejącemi wodami. Wprawnemi ruchami „nawodniają" fryzury swych modelek. Pod tajemniczemi dotknięciami rąk i grzebienia niesforne włosy układają się w fantazyjne loki, fałdy i fale.

— Konkurs manicure rozpoczęty!

Białe serwetki zakrwawiły się śladami zmytego z paznokci Larwika. Stalowym błyskiem migają krótkie, pewne cięcia maleńkich nożyczek. Jak różowe perły zakwitają w karnacji wysmukłych palców, wyszlifowane do błysku, wyrównane na rząd migdałków, ciepłe, kuszące paznokietki.

Znałem pewnego fryzjera, który z zamiłowaniem uprawiał poezję. Wczoraj przestałem mu się dziwić. Przekonałem się na niedzielnym konkursie czesania pań i manicure o mistrzostwo Poznania, zorganizowanym przez Związek Tow. Pomocników Fryzjerskich, przekonałem się, że zawód ten ma swoją poezję.

Fryzjer artysta własnemi rękoma wyczarować może z całkiem przeciętnej kobiety boginię o uduchowionej główce. Manicurzystka przemieni zaniedbane ręce w ozdobione klejnotami różowych paznokietków rączki. I proszę — czy to nie twórczość! Trzeba być matołem, żeby przy tej okazji nie poczuć poetyckiego natchnienia.

Ale oto:

— Rozpoczynamy konkurs ondulacji żelazkowej!

Znów wprawne ręce przechyliły butelki ze spirytusem. Rozpłonęły ogniki maszynek spirytusowych, zaczynają migać rozgrzane żelazka i rurki do karbowania. I znów pod czułemi dotknięciami zbrojnych w gorące żelazo rąk układają się efektowne fale na prostych przed chwilą, w bezładzie rozrzuconych włosach.

A tymczasem ondulacja wodna kończy swe majster-sztyki. Mokre fryzury zginęły w metalowych hełmach. Jeden za drugim trzaskają kontakty. Denerwują się fryzjerzy, że włosy nie przeschną, że kreacje nie zaprezentują się w należytym wdzięku. Przecież jeszcze trzeba po raz ostatni fachowem dotknięciem grzebienia ułożyć ostatnią falę, tu przycisnąć, tam poruszyć, tu wpiąć jakieś piórko, czy klamerkę. Kreacja musi być całkowici skończona. Bo oto w groźnem milczeniu zbliża się jury. Najwybrańsi ze znawców, najfachowsi z fachowców krytycznym wzrokiem oceniają konkursowe dzieła.

Konkurs się skończył. Jeśli nie napisałem o nim poematu zamiast suchego sprawozdania, to tylko dlatego, że brak mi fachowego przygotowania — nie odróżniam foeny od ronda, a ondulacji od sonetu. A szkoda! (t. krasz.)

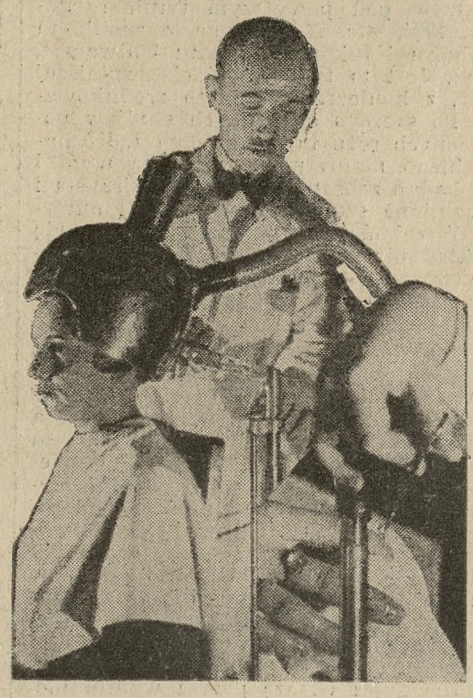

Napad bandytów na zagrodę rolnika

Po steroryzowaniu domowników splondrowali mieszkanie

Inowrocław (iw). 3 b. m. około godziny 1 w nocy dokonało trzech zamaskowanych bandytów napadu rabunkowego z bronią w ręku na dom rolnika Ernesta Harbarta z Grębocinia.

Po steroryzowaniu i pobiciu domowników bandyci splondrowali mieszkanie, zrabowali około 200 zł gotówki, bilon srebrnych marek niemieckich, obrączkę ślubną i rewolwer bębenkowy. Bandyci zbiegli niepoznani.

Kradzieże w pociągach towarowych

Niewykryci bandyci rozbili plomby i skradli towar

Inowrocław (iw). W pociągu, kursującym na linji Gdańsk—Herby Nowe skradziono skrzynię towarów stalowych wagi 80 kg., skrzynię herbaty wagi 27 kg., 24 krzesła i trzy fotele. Plomby przy wagonie były podrobione.

W pociągu kursującym na linji Hajduki—Bydgoszcz skradziono 3 skrzynie pomarańcz wagi 104 kg., worek cynamonu wagi 48 kg., dwa baloty skór, wagi 143 kg., worek niepalonej kawy wagi 68 kg., paczkę bateryj i 5 worków rodzynków wagi 124 kg.

Ogólna wartość skradzionych towarów przekracza 2 tys. zł.

Poza tem znaleziono w wagonie porozbijane skrzynie, narazie jednak nie zdołano stwierdzić strat.

Więźniowie karni w roli świadków

Dalszy ciąg procesu przeciwko fałszerzom monet

Przed sądem okręgowym w Poznaniu odbył się we wtorek dalszy ciąg procesu przeciwko zorganizowanej szajce fałszerzy i kolporterów monet. Na rozprawę powołano szereg świadków, przeważnie z pośród więźniów zakładu karnego z Grudziądza.

Na salę woźny wprowadza w szarych więziennych paltach z beretami w ręku Augusta Probsta i innych. August Probst oświadcza, że z oskarżonych nikogo nie zna. (Oskarżeni po kolei wstają).

Był w Poznaniu i kupował fałszywe monety, od nieznanego mu bliżej osobnika, który ukrywał się pod pseudonimem Kowala, płacąc 1/3 wartości. Wobec sprzeczności zeznań, sąd odczytuje protokóły ze śledztwa, w których Probst zeznał, że kupił około 120 sztuk monet 5-złotowych od Kamedulskiego, płacąc mu po 2 zł za sztukę.

Świd. Kędziora Adam, odbywający służbę wojskową, zeznaje, że Jakubowskiego poznał przed kilkoma laty.. Podawał on się za handlarza i często przychodził do Cyniakowej. Świd. podejrzewał Jakubowskiego o puszczenie w obieg fałszywych monet, gdyż stwierdził, że Jakubowski żadnym towarem nie handlował, a ciągle posiadał przy sobie znaczniejszą gotówkę. Zza rękawa płaszcza wojskowego wyciąga list, który przedkłada sądowi.

W liście nieznany autor zapowiada zemstę na wypadek, gdyby Kędziora w sądzie zeznał na niekorzyść oskarżonych. Oświadcza ponadto, że przed poprzednią rozprawą, Jakubowski przysłał do niego jego siostrę, która go namawiała do odwołania złożonych zeznań i oświadczyła, że w przeciwnym razie Jakubowski z nim się rozprawi. List z pogróżkami był adresowany na nazwisko Cyniakowej, która na ławie oskarżonych wszczęła awanturę. Przewodniczący po kilkakrotnem jej upomnieniu skazuje ją na jeden dzień aresztu.

Jako świadka przesłuchano również 15-letnią Zofję Orzechowską, podającą się za narzeczoną Kazimierza Starosty. Obrona przypuszcza na świadka atak, zmierzający do podważenia wiarygodności jego zeznań. Jako następnego przesłuchano sprowadzonego z więzienia Józefa Homa, zatrzymanego w Kostrzynie, w czasie puszczanie w obieg fałszywych monet. Świadek wyjaśnia, że do Kostrzyna wyjechał z Kulczewskim na kradzież i posiadał przy sobie dwie monety 5-złotowe, o których był przekonany, że są prawdziwe.

Świd. Irena Wildówna, 24-letnia krawcowa zeznaje, że mieszkała u Cyniakowej, która ją często nakłaniała do kradzieży w składach i pokazywała fałszywe monety. Przytrzymana 31 października na kradzieży torebki Wildówna oświadczyła posterunkowemu P. P. Wiśniewskiemu, że w sprawie Zirka zeznała nieprawdę. Świadek temu kategorycznie przeczy.

Proces został znowu odroczony do 14 b. m. (k.)

Młodociani przestępcy

W odlewni żelaza „Wiepofana", przy ulicy Dąbrowskiego 81/83 skradziono 5 hamulców do kół kolejowych. Następnego dnia przytrzymano na ul. Polnej podczas sprzedaży skradzionego żelaza czterech chłopaków w wieku do 17 lat i doprowadzono ich na komisarjat VII. Skradzione żelazo odebrano im. W toku dalszego śledztwa nastąpi ujawnienie, czy współdziałali oni z osobami starszemi. (kl)

Cukrownia średzka przeszła w polskie ręce

Środa (ak). Większość akcyj tut. cukrowni znajdowała się w rękach Żyda holenderskiego Pennocka. Ostatnio wykupił je fabrykant ołówków z Warszawy p. Majewski. Wskutek tego zanosi się na poważne zmiany personalne. M. in. odchodzi od nowego roku dotychczasowy dyrektor cukrowni p. Sokołowski.

Robotnicy przyjęli tę wiadomość z zadowoleniem, mając nadzieję, że odtąd nie będzie przywilejów przyjmowania do pracy.

Katastrofa autobusowa

Nowy Tomyśl (np). W nocy z niedzieli na poniedziałek wydarzyła się na szosie Nowy Tomyśl—Kościelna Boruja katastrofa autobusowa.

Kierowca i właściciel autobusu Franciszek Flak oraz krawiec Rutkowski z Nowego Tomyśla, wracając z zabawy, wjechał całą siłą samochodem na przydrożne drzewo. Autobus rozbił się doszczętnie.

Kierowca odniósł rany na głowie i rękach, a pasażer Rutkowski doznał złamania prawej nogi i ręki, uszkodzenia żeber i okaleczenia głowy. W stanie poważnym przewieziono go do szpitala w Nowym Tomyślu.

Cała osada w zgliszczach

Starogard (sw). W osadzie rolnika Mikołajskiego w Jabłowie wybuchł pożar, który strawił wszystkie zabudowania gospodarcze, wraz z całorocznym zbiorem i inwentarzem żywym i maszynami. Poszkodowany nie był niestety ubezpieczony, a straty oblicza się na 10 tys. zł.

Druga wiosna

Inowrocław (iw). Piękna pogoda jesienna pobudziła po raz drugi rośliny do życia.

W okolicach Mokrego kwitną ponownie drzewa owocowe, a w lasach okolicznych zbiera się poziomki. Na targu pojawiły się znowu czarne jagody.

W ogrodzie rolnika Krausego w Osinach zakwitły po raz drugi maliny, które w ciągu kilku dni pokryły się dojrzałym owocem. W tym samym ogrodzie zakwitła po raz wtóry grusza.

Czaszka ludzka pod krzyżem przydrożnym

Starogard (sw). Przy odkopywaniu starego krzyża na skrzyżowaniu dróg Sumin—Rokoczyn natrafiono na czaszkę ludzką, która leżała tam już prawdopodobnie kilkadziesiąt lat.

Obecnie prowadzi się dochodzenia, mające na celu wyświetlenie pochodzenia tajemniczej czaszki.

Dyplom dla pracownicy domowej

W ramach międzynarodowego dnia oszczędności odbyło się w lokalu P. K. O. w Poznaniu w sposób uroczysty zamknięcie konkursu na najoszczędniejszą pracownicę domową.

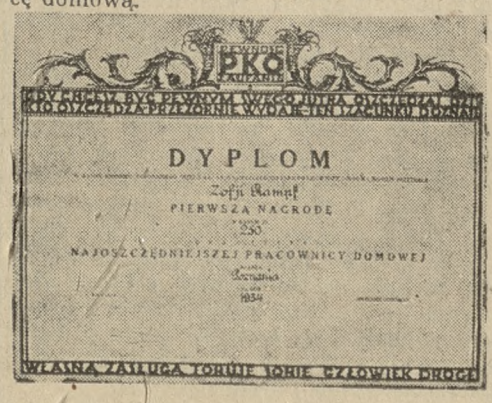

Uczestniczki konkursu otrzymały dyplomy, a pierwsze z nich większe nagrody pieniężne. Pierwsza nagroda w sumie 250 złotych przypadła p. Zofji Rampf. Ponadto p. Rampf otrzymała dyplom, którego podobiznę reprodukujemy. (kl)

DZIAŁ GOSPODARCZY

W sprawie kredytów rzemieślniczych

Że rzemiosłu potrzeba kredytów obrotowych, tego nikt nie kwestjonuje, gdyż wszystkim wiadomo, że obecny brak kapitału dla celów obrotowych utrudnia rzemiosłu konkurencję z przemysłem i handlem. Natomiast potrzeba kredytu inwestycyjnego była już nieraz kwestjonowana. Publicyści, którzy wypowiadali zdanie, że rzemiosłu nie potrzeba kredytu inwestycyjnego, dawali wyraz obawie przed przeinwestowaniem, a więc i nadmiernem zadłużeniem rzemiosła. Nie brali jednak pod uwagę specyficznych wymogów kredytowych w poszczególnych branżach rzemiosła. Tak np. nie liczyli się z tem, że piekarze i rzeźnicy potrzebują wzgl. w niedalekiej przyszłości potrzebować będą kredytu na przebudowę swoich warsztatów w celu ich dostosowania do nowych przepisów sanitarnych. Nie liczyli się z tem, że zalecana, bo konieczna standaryzacja produkcji rzemieślniczej powoduje konieczność łożenia pewnych inwestycyj dla przestawienia wytwórczości dotychczasowej na masową, obliczoną na dostawy eksportowe i przetargowe.

To też nic dziwnego, że publicyści, którzy negowali istnienie potrzeb inwestycyjno-kredytowych rzemiosła, dochodzili — w wyniku fałszywego rozumowania — do wniosku, że pod względem kredytowym rzemiosło „wcale nie jest pokrzywdzone". Takie zdanie wypowiedział w n-rze 15/16 „Gospodarki Narodowej" p. Kazimierz Sokołowski (czyżby następca p. naczelnika Hauszylda na stanowisku kierownika wydziału rzemiosła i drobnego przemysłu w m-stwie przemysłu i handlu?)

Słusznie uczynił p. C. Piotrowski, zbijając argumentację „optymistów" w rodzaju p. Sokołowskiego, i wykazując na podstawie cyfr, że pod względem kredytowym rzemiosło jest upośledzone. Zatrudnia ono blisko dwa razy tyle pracowników co przemysł, ale w takim np. r. 1932-gim otrzymało zaledwie 17 proc. kredytów państwowych, udzielonych w tym samym czasie przemysłowi.

Mówi się dość powszechnie, że rzemiosło, będąc finansowo słabe, bo rozdrobnione na wielką ilość warsztatów, nie przedstawia odpowiedniej płaszczyzny kredytowej, na której możnaby zawierać poważniejsze transakcje pożyczkowe. Oczywiście, przeciętny rzemieślnik nie jest w możności dania hipotecznego zabezpieczenia. Ale czyż ten rodzaj gwarancji jest rzeczywiście idealny? Wiemy z praktyki, że posiadanie przez wierzyciela gwarancji hipotecznej w wielu wypadkach (np. w rolnictwie lub przy nadmiernie obdłużonych objektach) nie dawało faktycznej rękojmi otrzymania zwrotu sum pożyczonych. Tymczasem biedny rzemieślnik — jak dotychczas — okazał się najlepszym, najsolidniejszym dłużnikiem. Tylko 3,6 proc. sum pożyczonych rzemiosłu przypadło na protesty i dochodzenia sądowe. W rzemiośle bankructwa należą do rzadkich wyjątków. Historyj z przepisywaniem warsztatu pracy na żonę itp. manipulacyj tam niema. Jakoś w tem starem rzemiośle przechowały się przedwojenne cnoty, z cnotą zwracania pieniędzy na czele.

Oczywiście, specyficzne formy produkcyjne naszego rzemiosła wymagają odrębnych sposobów finansowania. Nie można zagadnienia kredytu rzemieślniczego rozwiązywać według schematu przyjętego powszechnie w życiu bankowem. Trzeba formy kredytowania rzemiosła nagiąć, dostosować do możliwości i wymogów tej gałęzi wytwórczości i jej licznych odcieni. Z chwilą, kiedy kompetentne czynniki to zrozumieją, dokonany będzie ogromny krok naprzód w dziele „finansowego użyźnienia" rzemiosła polskiego.

Krótkie informacje gospodarcze

— W strefie wolnocłowej portu gdyńskiego oddane zostały do użytku dalsze 2 dźwigi półportalowe 3-tonnowe, które zostały ustawione na nabrzeżu Stanów Zjednoczonych.

— Włoskie towarzystwo „Cantieri Navali Riuniti dell Adriatico" interesuje się naprawą statków w Gdyni.

— Hiszpański bank emisyjny obniżył stopę dyskontową z 6 na 5½ proc., a Bank Jawajski z 4 na 3½ proc. Nowe stawki weszły w życie z dniem 1 listopada r. b.

RYNKI PIENIĘŻNE I TOWAROWE

Pieniądz i papiery wartościowe

Na światowych giełdach papierów wartościowych w tygodniu ubiegłym panowało naogół lekkie ożywienie. W New Yorku panowała przeważnie tendencja mocna, co przypisać należy pomyślnym wiadomościom z przemysłu, a zwłaszcza wzrostowi stanu zatrudnienia w przemyśle żelaznym i stalowym. Pożyczki polskie miały tendencję słabszą. W dniu 2 listopada notowano (w nawiasach cyfry z 27 października r. b.): 8 proc. Poż. Dillona 87.50 (87.50), 7 proc. Poż. Stabilizac. 129.50 (132.00), 6 proc. Poż. Dolar. 74.00 (75.50), 7 proc. Poż. m. Warszawy 66.50 (66.75), 7 proc. Poż. Śląska 68.50 (68.50). Na giełdzie londyńskiej dała się zauważyć dość znaczna zwyżka, która objęła przedewszystkiem brytyjskie papiery państwowe. Giełda paryska wykazywała początkowo w dalszym ciągu tendencję słabszą. W środku tygodnia jednak tendencja uległa zmianie. Dzięki pomyślniejszej ocenie sytuacji politycznej zwiększył się popyt na akcje i renty państwowe, co spowodowało ogólną zwyżkę kursów. Na giełdzie berlińskiej panował nastrój słaby, ponieważ ostatnie przemówienie prezesa Banku Rzeszy dr. Schachta ocenione zostało przez sfery finansowe i giełdowe pesymistycznie. Publiczność i spekulacja zawodowa wstrzymywała się od zakupów, wskutek czego obroty znacznie się zmniejszyły. Natomiast na giełdzie wiedeńskiej dało się zauważyć duże ożywienie przy kursach mocniejszych. Szczególnie poszukiwane były akcje ciężkiego przemysłu.

Sytuacja na giełdzie warszawskiej zasadniczej zmianie nie uległa. Papiery procentowe były w dalszym ciągu ruchliwe. W dziale akcyj większe obroty zaznaczyły się w grupie przemysłu metalowego. Największa ilość transakcyj przypadła jednak, jak zwykle, na akcje Banku Polskiego. Obroty na rynku walut i dewiz były małe. Banknoty dolarowe utrzymały się w granicach 5.27—5.28, czeki notowano 5.28 5/8 — 5.29 3/4 — 5.29 7/8, kabel New York 5.29 3/8 — 5.30 1/4 — 5.30 1/8. Z dewiz europejskich zwyżkował Londyn obniżyły się natomiast Amsterdam, Berlin i Zurych. Za ruble złote płacono 4.58 — 4.59, za dolary złote 8.91, a za czerwońce sowieckie 1.40 — 1.46 złotych.

Ziemiopłody

Tendencja na światowych rynkach zbożowych w przebiegu okresu sprawozdawczego była niejednolita. O ile w pierwszej połowie tygodnia zaznaczył się raczej kierunek zniżkowy, o tyle pod koniec tendencja wybitnie się wzmocniła. Każde doniesienie o przymrozkach w Argentynie czy o szarańczy w Australji odrazu oddziaływa na notowania giełd zbożowych, ożywia transakcje, gdy znowu pomyślniejsze wiadomości o przebiegu procesów wegetacyjnych działają w odwrotnym kierunku. Stwierdzić w każdym razie można, iż bilans ostatniego tygodnia był raczej korzystny, niewiadomo tylko, czy zyski osiągnięte nie będą w przyszłym tygodniu przekreślone przez działanie nowych jakichś czynników.

Naogół obserwowało się ostatnio dość znaczną rezerwę w zaopatrywaniu się w zboże wśród kół handlowych, podczas gdy podaż raczej się zwiększyła. M. in. Francja eksportuje dość znaczne ilości pszenicy, przyczyniając się tem samem do utrzymywania względnie niskiego poziomu cen.

W Polsce obserwujemy w tygodniu sprawozdawczym dalszy spadek cen (wahający się zależnie od gatunku zboża i giełdy od 0,50 do 1,50 zł). Niestety tendencja zniżkowa na naszym rynku trwa już od szeregu tygodni i tłumaczy się z jednej strony czasowem zaprzestaniem skupu interwencyjnego P. Z. P. Z., z drugiej zaś znacznem zapotrzebowaniem gotówki producentów rolnych. Rolnikowi dzisiaj nikt (poza państwem) na kredyt nic nie da. Kredyt państwowy zaś jest w dalszym ciągu bardzo kosztowny (kredyt rejestrowy) i uciążliwy ze względu na formalistykę. Tem też tłumaczy się nadmierna podaż zboża w pewnych okresach, a nawoływania, by rolnicy wstrzymywali się ze sprzedażą, są o tyle niedorzeczne, że nikt nie wskazuje środków do realizacji tego postulatu.

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	29.10.	30.10.	31.10.	1. 11.	2. 11.	3. 11.
Pszenica						
Warszawa	21.00	21.00	20,00	—	20,00	—
Poznań	17.50	17.50	16,50	—	16.50	16,50
Bydgoszcz	17.25	17,00	17,00	—	16.75	16 50
Łódź	—	—	—	—	—	—
Żyto						
Warszawa	16,50	16,50	16,00	—	15,50	—
Poznań	16.75	16 75	16,25	—	15,75	15,75
Bydgoszcz	16,50	16,50	16,50	—	16,00	15,75
Łódź	—	—	—	—	—	—
Jęczmień						
Warszawa	19,50	19.50	18 00	—	18,00	—
Poznań	20,00	19.75	19.75	—	19,50	19,50
Bydgoszcz	19 00	19 00	18,75	—	18,50	18,50
Łódź	—	—	—	—	—	—
Owies						
Warszawa	17,00	17 00	17,00	—	17,00	—
Poznań	16,50	16.00	15.75	—	15.75	15,75
Bydgoszcz	16,50	16,25	16.25	—	16,00	16,00
Łódź	—	—	—	—	—	—

Nabiał

W tygodniu sprawozdawczym utrzymywała się na krajowym rynku masła tendencja słaba. Dopiero pod koniec tygodnia nastąpiła nieznaczna poprawa. W Poznaniu notowano w hurcie 2,70 zł za I gat. i 2,50 zł za II gat. masła franco stacja załadowcza. W drobnym hurcie płacono 2,80 zł franco skład odbiorcy, cena detaliczna dochodziła do 3,20 zł za masło wyborowe. Komisja nabiałowa w Warszawie podniosła od 4. b. m. ceny o 10 gr na 1 kg. Masło wyborowe formowane notuje się obecnie 2,50, w blokach 2,40 za kg. Na rynkach małopolskich tendencja słaba, w hurcie notowano ca 2,30 zł za kg. — Na rynkach zagranicznych tendencja jest naogół mocna. Kopenhaga podwyższyła notowania rozliczeniowe do 218 kor. za 100 kg.

Ceny serów naogół utrzymane przy tendencji spokojnej. Sytuacja na rynku mleka konsumcyjnego bez zmiany.

Jaja

Rynek jajczarski był w tygodniu ubiegłym naogół spokojny. W poszukiwaniu był towar świeży, którego podaż się zmniejsza. W Poznaniu płacono za jaja świeże do 115 zł za skrzynię 24-kopową. W Warszawie notują t. zw. wapniaki 73—75 zł, towar świeży prześwietlany 95—108 zł za 24 kopy. Tendencja jest lekko zwyżkowa.

Drzewo

W miesiącu wrześniu eksport drzewa i wyrobów drzewnych był nadal słaby, jednak nieco większy, niż w miesiącu poprzednim. Przedstawiał on wartość 13.212 tys. zł, wobec 13.066 tys. zł w sierpniu rb. Zbyt skierowany był głównie do Anglji i Holandji, specjalnie zaś eksport papierówki głównie do Niemiec i Czechosłowacji.

Poważnym konkurentem dla naszego eksportu pozostaje nadal Rosja Sowiecka, której eksport drzewa w pierwszem półroczu r. b. w porównaniu z analogicznym okresem r. 1933 znacznie wzrósł. Podczas gdy w pierwszej połowie 1933 r. wywieziono z Rosji 1.702.518 tonn wartości 22.8 milj. rubli, to w pierwszej połowie r. b. eksport osiągnął 2.139.092 tonn, wartości 29 milj. rubli. Najbardziej wzrósł wywóz drewna sowieckiego do Anglji.

W związku z tą sytuacją w eksporcie drewna sprawa zniżenia stawek taryfowych dla przewozu drewna staje się piekącą, gdyż stawki obecne nie pozostają w żadnym stosunku do wartości drewna i stanowią dotkliwe obciążenie eksportu.

KRONIKA GOSPODARCZA

Niemieckie cła konwencyjne dla polskiego drzewa

Na podstawie ostatniego porozumienia polsko-niemieckiego z dnia 11 października rb. rząd niemiecki będzie stosował najkorzystniejsze cła konwencyjne, obowiązujące w danym czasie na niemieckim obszarze celnym do następujących pozycyj niemieckiego statystycznego spisu towarów odnośnie towarów, przychodzących z Polski:

Poz. 74 a, c, d, e, — drewno budowlane i użytkowe surowe: dębowe, bukowe, i inne twarde, drewno liściaste miękkie, drewno iglaste.

Poz. 75 a, f, — drewno budowlane i użytkowe ciosane: dębowe, słupy telegraficzne z drewna wszelkiego rodzaju,

poz. 76, c, e, f, g, — inne drewno tarte: dębowe, bukowe i inne, miękkie, liściaste, drewno iglaste,

poz. 80, b, c, — podkłady kolejowe, ciosane, również raz jeden przecierane, niehebłowane: z drewna twardego, z drewna miękkiego,

poz. 82, — piasty, dzwona (Felge), szprychy do kół i drzewo półobrobione,

poz. 83, — klepka bednarska,

z poz. 616 A, — forniery. (l)

PODPISANIE PROWIZORJUM HANDLOWEGO POLSKO-HISZPAŃSKIEGO

Rozpoczęte przed pewnym okresem czasu — w związku z wygaśnięciem polsko-hiszpańskiego traktatu handlowego, wypowiedzianego przez Hiszpanję i prowizorycznie przedłużanego — rokowania handlowe polsko-hiszpańskie toczą się naprzód w ożywionem tempie. Jeszcze w b. m. spodziewać się można zawarcia nowej konwencji handlowej.

Na okres przejściowy, aż do zawarcia nowego układu podpisane zostało w dniu 2 listopada r. b. prowizorjum, ważne do dn. 1. grudnia. Prowizorjum daje Polsce możność wprowadzenia na rynek hiszpański przedewszystkiem pewnych kontyngentów jaj ze specjalnem uwzględnieniem transportów, zatrzymanych na granicy hiszpańskiej. Ze swej strony Polska udziela Hiszpanji na ten okres kontyngentów na: winogrona, kalafonję, wino, sardynki, oliwę oraz skóry.

Uregulowanie, narazie w prowizorjum problemu polskiego eksportu jaj do Hiszpanji, ma poważne znaczenie, zważywszy przedewszystkiem na poważne ilości polskiego towaru, zatrzymane na granicy hiszpańskiej. Zaznaczyć należy, że w samej Barcelonie znajdowało się ostatnio w chłodni portowej około 100 wagonów jaj w oczekiwaniu na pozwolenie importu do Hiszpanji.

Z KRAJU

(k) **Wzrost obiegu pieniężnego na ultimo.** W ciągu trzeciej dekady października zapas złota w Banku Polskim wzrósł o 0,8 miljy. zł. do 497,4 milj. zł. natomiast stan pieniędzy zagranicznych i dewiz spadło o 0,5 miljn. zł do 36,4 miljn. zł. Suma wykorzystanych kredytów wzrosła o 51,0 milj. zł. do 744,8 milj. zł, przyczem portfel wekslowy zwiększył się o 10,2 milj. zł. do 647, 6 milj. zł, portfel biletów skarbowych zdyskontowanych — o 22,4 milj. zł do 30,1 milj. zł, oraz stan pożyczek, zabezpieczonych zastawami — o 18,3 milj. zł do 67,1 milj. zł. Zapas polskich monet srebrnych i bilonu zmniejszył się o 28,9 milj. zł do 7,4 milj. zł. Pozycja „inne aktywa" spadła o 1,5 milj. zł do 156,8 milj. zł., natomiast pozycja „inne pasywa" wzrosła o 0,9 milj. zł do 198,1 milj. zł. Natychmiast płatne zobowiązania zmniejszyły się o 41,1 milj zł do 181,5 milj. zł. Obieg biletów bankowych, w wyniku wyżej omówionych zmian, wzrósł o 61,0 milj. zł do 1,010,1 milj. zł. Pokrycie złotem obniżyło się z 46,34% do 45,57% i przekracza normę statutową o 15,57 punktów.

Stopa dyskontowa — 5%, zastawowa — 6%.

(k) **Obieg polskich monet srebrnych i bilonu** wynosił w końcu 3-ej dekady października ogółem 388,6 milj. zł. wobec 359,7 milj. zł. w dniu 20 października. Z powyższej sumy na obieg monet srebrnych przypadało 298,4 milj. zł. (w dniu 20 ub. m. 275,0 milj. zł), na obieg zaś bilonu niklowego i bronzowego 90,2 milj. zł (84,7 milj. złotych).

(k) **Pomyślny stan zasiewów ozimych.** Stan zasiewów ozimych, ustalony na podstawie 3,537 sprawozdań korespondentów rolnych Gł. rz. Stat., przedstawiał się przeciętnie dla całej Polski w stopniach kwalifikacyjnych następująco (stan w dn. 15 października r. b — w nawiasie liczby z przed roku): pszenica 3,5 (3,2); żyto 3,6 (3,2) jęczmień 3,4 (3,2); rzepak 3,8 (3,4); koniczyna 3,2 (3,2).

(k) **Polski jęczmień browarny na wystawie w Londynie.** Począwszy od 1879 r. odbywają się w Londynie co dwa lata wystawa i targi dla browarnictwa, słodownictwa, pszczelnictwa i przemysłów pokrewnych, połączone ze światową wystawą jęczmion browarnych i siewnych. Biorąc pod uwagę, że w ubiegłym roku gospodarczym, okazała Anglja większe zainteresowanie przywozem jęczmienia z Polski i w związku z tem pragnąc zapoznać jeden z najważniejszych zbożowych rynków świata, jakim jest rynek angielski, naszym jęczmieniem browarnym. Związek Wytwórców Jęczmienia Browarnego R. P. wysłał na tegoroczną Wystawę do Londynu 6 prób jęczmienia browarnego z pośród tych, które były odznaczone na tegorocznych III Ogólnopolskich Targach i Pokazie jęczm. brow. w Poznaniu.

Na wystawie londyńskiej, która trwa od 3—9 listopada b. r. jest przewidziany szereg nagród honorowych i pieniężnych dla angielskich i zagranicznych wystawców. W związku z udziałem polskich jęczmion browarnych na wystawie w Londynie wyjechali do Anglji z ramienia Związku Wytwórców Jęczmienia Browarnego R. P. pp. Janusz Łoś z Warszawy i inż. Jerzy Radomyski z Poznania. Celem wyjazdu wyżej wym. delegatów jest zwiedzenie Wystawy w Londynie i zapoznanie się z jej organizacją oraz nawiązanie kontaktu z angielskiemi importerami jęczmienia browarnego.

Z ZAGRANICY

(z) **Waluta argentyńska narazie nie będzie stabilizowana.** Wobec krążących wersyj o rzekomym zamiarze rządu argentyńskiego ustabilizowania wartości papierowego pesa — argentyńskie ministerstwo skarbu przesłało do prasy komunikat, zaprzeczając stanowczo tym pogłoskom i wyraźnie oświadczając, że stabilizacja pesa może nastąpić jedynie po stabilizacji funta oraz dolara Stanów Zjednoczonych.

Widoki z Poznania: Fragment z Teatru Wielkiego z widokiem na zamek. (Fot. Zielonacki).

Skośne złącze szyn

Wynalazek p. Lücka z Poznania usuwa stuk pociągu i uniemożliwia zbrodnicze rozkręcanie szyn kolejowych

W Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej zarejestrowano za pośrednictwem rzecznika patentowego śp. dr. M. Kryzana, pod nr. 20216 nowość patentową, zgłoszoną przez p. Edwarda Lücka, studenta medycyny w Poznaniu.

W lutym 1932 p. Lück złożył w urzędzie patentowym wynalazek złącza do szyn o skośnie ściętych końcach.

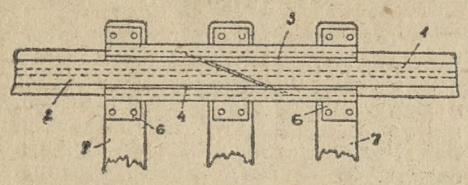

Widok z góry na skośne złącze szyn pomysłu E. Lücka z Poznania. 1, 2 — szyna, 3, 4 — jarzmo, 6 — nakładki i 7 — próg.

Nowość polega na tem, że końce szyn są umieszczone w jednolitem jarzmie, które otacza szyny z dwóch stron i jest zaopatrzone na dolnej powierzchni w nadkładki do łączenia z progami. Złącze p. Lücka ma tę zaletę, że zapobiega rozkręcaniu szyn, gdyż nawet po wyjęciu śrub, łączących szyny, jarzmo przytrzymuje końce szyn, gdyż jest przymocowane do progów.

Rozłączenie szyn w celach zbrodniczych jest wykluczone. Rozłożenie złącza nie jest łatwe, albowiem należy wyjąć i wykręcić śruby, opuścić progi i przesunąć jarzmi na jedną z szyn.

Skośnie ścięte końce szyn mają — wynika to z prób, przeprowadzonych z modelem — tę zaletę, że jazda po takich szynach nie powoduje stukania kół, przyczem unika się wstrząsów, szkodliwych dla wagonów i parowozów. Według zdania wynalazcy, dzięki zastosowaniu wspomnianego złącza można stosować szyny o dowolnie ściętych końcach oraz szyny znacznie dłuższe od dotychczasowych, np. długości do 60 metrów.

Złącze do szyn pomysłu p. Lücka unaocznia reprodukcja załączonego rysunku, przedstawiającego widok z góry skośnego złączenia szyn na progach kolejowych.

Większość kryminalistek — to blondynki

Smutny wynik emancypacji kobiet

Naczelny lekarz więzienia „Saint-Lazare" w Paryżu na łamach jednego z pism francuskich omawia typy kobiet-zbrodniarek, z któremi niejednokrotnie zetknął się w czasie swej długoletniej praktyki lekarskiej. Naczelny lekarz dawnego więzienia św. Łazarza pisze: „Przez trzydzieści lat lekarskiej służby w policji paryskiej i w więzieniu kobiet, przesunęło się przed mojemi oczami ponad miljon. Tylko niektóre z tej liczby były, na szczęście kryminalistkami. Moje stanowisko pozwoliło mi poznać najsłynniejszych kobiecych przestępców i motywy, które skłoniły ich do popełnienia ciężkich przestępstw. Jako ogólne zjawisko mogę ustalić pewien wynik moich badań: tak zwane „bohaterki" kryminalistyki należą rzadko do najniższych warstw społecznych. W wielu wypadkach są kobietami dobrze wychowanemi. Pani Steinheil, której proces o morderstwo był jednym z najbardziej sensacyjnych w kryminalistyce przedwojennej, była osobą kulturalną. Jest rzeczą interesującą, że pospolite zbrodnie zmniejszają się liczbowo po wojnie, gdy natomiast zbrodnie z namiętności zwiększają się znacznie. Do roku 1914 tylko trzy kobiety były jednocześnie oskarżone i uwięzione za morderstwo. Przed rokiem liczba ta wzrosła do 92, co stanowi cyfrę rekordową. W ten sposób kryminalistyka stwierdza smutny wynik emancypacji kobiety.

Z 22 aresztowanych kobiet oskarżonych o mord, 18 zabiło przy pomocy rewolweru, trzy użyły noża, aby uwolnić się od swego towarzysza życia. Namiętność, zazdrość, ucieczka i nienawiść, cztery motory wielkiej tragedji, zwanej miłością, były w 19 wypadkach na owe 22 głównemi przyczynami zbrodni.

Wspomniana p. Steinheil była typem kobiety o podwójnej twarzy. Niekiedy była spokojna, innym razem okrutna, bardzo piękna, niezwykle inteligentna i dobrze wychowana. Motywy zbrodni, o którą była oskarżoną, były mało znane i temu zawdzięczała swoje uwolnienie. Inna przestępczyni Bessarabo, która napisała szereg dobrych powieści, była zjawiskiem niezwykle interesującem. Zabiła swego męża dla pieniędzy, włożyła potem jego zwłoki do kufra i nadała go na dworcu jako przesyłkę. Obserwowałem p. Steinheil i Bessarabo w czasie pobytu ich w więzieniu i mogę stwierdzić że obie okazywały mało skruchy. Uważały za rzecz naturalną, że je uwolniono, gdy natomiast te, które skazano, rzucały się z wściekłością na trybunał sądowy, który odważył się je skazać.

Wogóle odniosłem wrażenie, jakgdyby kobiety były niezdolne do zrozumienia, dlaczego muszą być w danym wypadku karane. Ludzie, czytający powieści kryminalne, będą zdumieni, gdy się dowiedzą, że kobieta kryminalistka nie ma nic wspólnego z obrazem, jaki żyje w ich wyobraźni. Większość kryminalistek, to blondynki. Jedyną kobietę, która miała w sobie coś „demonicznego", była Mata Hari, tancerka, którą rozstrzelano za szpiegostwo. Miała ciemne włosy, cerę jak bronz i jędrne ciało. Spojrzenie jej oczu było olśniewające. Blondynkami natomiast była Steinheil i lady Owen, kobiety, których przestępstwa były znacznie cięższe. Wśród kryminalistek znajdują się też często kobiety rude. S. F.

Sumo, zapaśnicy japońscy

Pośród małych, smukłych Japończyków zapaśnicy zawodowi sumo tworzą jakby osobną rasę. Są oni prawie wszyscy dwa metry wysocy, bardzo grubi i ważą nieraz do 4 centnarów. Stosuje się osobne „metody chowu", specjalną dietę, by wyhodować tych olbrzymów. Jak prawie w wszystkich gałęziach sztuki i zawodach Japonji, przyszłych zapaśników już w młodym wieku przyjmują na własne znani i doświadczeni zapaśnicy i wychowują ich odpowiednio. Zmysłowi Japończyka dla osobliwości odpowiada sumo z jego olbrzymiem cielskiem, ważna jest też wielka waga, ponieważ w zapasach japońskich nietyle jest hańbiącem być położonym, ile wypartym z ringu.

Walki o mistrzostwo odbywają się corocznie w stolicy Tokio w styczniu i maju, według tradycji od 250 lat w obrębie świątyni Ekoh - Iin, gdzie w roku 1909 zbudowano nowoczesną olbrzymią arenę, mogącą pomieścić przeszło 10 000 ludzi. W dawnych czasach przedstawienie zapowiadały bębny z wieży drewnianej. Dzisiaj miejsce bębnów zajmuje radjo, a wielkie domy towarowe wystawiają w witrynach fotografje walczących.

Podzieleni na obóz wschodni i zachodni, siedzą zapaśnicy dokoła okrągłego ringu, który ma 7 metrów średnicy, jest posypany piaskiem i obstawiony workami z ryżem. Nad areną wznosi się baldachim, w którego czterech rogach siedzą czterej „starsi" czyli sędziowie, dawniejsi zapaśnicy. Właściwy sędzia w stroju starożytnym wywołuje pary. Zapaśnicy występują przeważnie pod pseudonimami poetyckiemi, jak „brokat klejnotny", „kwiat szczytu", „zorza poranna", „biała wyspa" i t. d. Zapaśnicy klas mistrzowskiej występują w pompatycznych, haftowanych fartuchach, w towarzystwie giermków, z których jeden niesie miecz paradny. Zapaśnicy walczą prawie zupełnie nago. Sędzia przestrzega starannie, żeby walka rozpoczęła się w chwili, kiedy obaj zapaśnicy równi oddychają.

Jak w wszystkich innych dziedzinach, tak i w zapaśnictwie dokonuje się w Japonji od pewnego czasu przewrót. Kolosy ustępują powoli miejsca zapaśnikom wysportowanym. Mistrz japoński tegoroczny Shimisugawa n. p. ma całkiem normalną, przypominającą figurę boksera. W ten sposób „sumo" traci na tradycji i tłuszczu, zyskuje zaś na wyglądzie sportowym. W i P.

Znany od 100 lat

Skład Futer A. JACHIMSKI

Kraków, Grodzka 14-16

poleca futra gotowe. Zamówienia wykonuje dobrze i tanio. dg 12528

W Teatrze Polskim idzie obecnie farsa: „O 5 minut zapóźno", w której parę główną tworzą p. Ryszard Kierczyński i p. Basia Ludwiżanka.

Znowu...

— Znowu żebrak, proszę pani — odzywa się służąca po otwarciu drzwi. Tak znowu... ileż to razy musi biedna pani domu powtórzyć. Chciałaby często zamknąć drzwi przed takim oberwańcem, ale nie może! Wzrusza ją widok biedaka, wyczekującego pod drzwiami na parę groszy. Więc chociaż 5 gr, chociaż na bułkę... I potem znowu narzekania na plagę żebractwa, na „Caritas", który podobno zajmuje się walką z żebractwem i ma jej zapobiegać — a tu coraz gorzej!

Zapytajmy jednak, czyja to wina? — Czy nie właśnie tych litościwych pań domu? Jak może działać „Caritas" bez pomocy całego społeczeństwa. Zwalczajmy sami żebractwo i wyzyskiwanie, obdarzając ubogich bonami, które każdego dnia ubodzy mogą zamienić w „Caritasie" na bony żywnościowe. Bloczki z bonami można nabywać w Pozn. Okręgu „Caritas" ul. Podgórna 10 a.

Z najnowszej mody paryskiej: Pelerynka z beżowych gronostajów do kostjumu zielonego Modelu Lelong. (Fot. d'Ora, Paris)

Najlepsza odpowiedź

W wyborach do Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, postanowili Żydzi, jak wiadomo, przeprowadzić w grupie handlowej własnych kandydatów na radców i w tym celu zgłosili listę, podpisaną przez 114 wyborców. Dlaczego Żydzi pokusili się o zdobycie mandatów radcowskich, pomimo, że nie mieli widoków zwycięstwa? Wystąpieniem swojem pragnęli widocznie zadokumentować, że handel żydowski zapuścił już na gruncie tutejszym dość silne korzenie i obecnie nadszedł czas wyciągnięcia ręki po dalsze placówki przemysłowe, handlowe i rzemieślnicze.

Nad tupetem żydostwa nie możemy przejść do porządku dziennego. Przedewszystkiem powinniśmy poznać jego pionierami, a więc kandydatów, zastępców i wyborców. Dziś więc podajemy ich nazwiska.

Kandydaci na radców: Rutenberg Leon, współwł. firmy Textil Krajowy, Bracia Rutenberg, Poznań, Wielka 21, Berlin Jakób, ajentury włókiennicze i hurt. bławatów, Poznań, ul. Jezuicka 12, Wygodzki Daniel, współwł. hurtowni bławatów „Wygodzki i Janowski", Poznań, Wielka 6, Sorski Mowsza Nochim, przedst. hadl., Poznań, Wielka 19, Dąb Szyja, współwł. agentury zbożowej Klugman i Dąb, Poznań, Pocztowa 23.

Ich zastępcy: Lippmann Ludwik, Sp. z o. o. Strzelno, Reichman Bernard, det. sprzedaż bławatów krótkich, Poznań, Kramarska 21, Moses Juljusz, współwł. składu konf. H. Moses z d. Schönfeld, Poznań, ul. Nowa 6, Kowalewski Gdal, współwł. hurt. bławatów Kowalewski i Umański, Poznań, ul. Wielka 20, Körpel Juljusz, fabryka mebli, Szamotuły, Nowik Aleksander, handel zbożowy w Poznaniu, ul. Bukowska 1, Frisch Herman, współwł. hurtowni galanterji Bracia Schwartz, Poznań, ul. Wielka 7.

Jawne to wystąpienie Żydów pobudzić musi całe społeczeństwo do czujności i bezwzględnego przestrzegania hasła „Swój do swego po swoje". Będzie to najlepszą odpowiedzią z naszej strony.

WINA

Węgierskie, Francuskie Rosyjskie i Południowe

WSZELKIEGO RODZAJU

Czyste - Smaczne - Treściwe

W CENIE BARDZO PRZYSTĘPNE

M. ROTNICKI

FR. RATAJCZAKA 36.

dz 2841

Praca Polska

Na sali p. Jarockiej w Poznaniu odbyło się zebranie plenarne Związku Zawod. Pracowników Tramwajowych „Praca Polska", które zagaił kol. prezes Dembina. Następnie zabrał głos dr. C. Rydlewski, który wygłosił długo referat n. t.: „Świadczeń socjalnych". Wywiązała się ożywiona dyskusja, w której licznie zebrani zabierali głos. W wolnych głosach załatwiono cały szereg spraw zawodowych, poczem zamknięto obrady.

Zkolei odbyło się zebranie plenarne Związku Zawodowego Metalowców „Praca Polska", które zagaił kol. prezes Rotnicki. Referat o ubezpieczeniach społecznych wygłosił również p. dr. C. Rydlewski. Dyskusja nad referatem stała na wysokim poziomie. Po wyczerpaniu porządku obrad przewodniczący solwował zebranie.

W lokalu własnym w Bydgoszczy odbyło się zebranie Zw. Zaw. Metalowców „Praca Polska", które zagaił kol. prezes Ganskowski. Referat na temat gospodarczy wygłosił kol. Czarliński. W dyskusji zabierali głos kol. kol.: Nowak, Lewandowski i inni. Po uzupełnieniu zarządu i przeprowadzonej dyskusji nad sprawami zawodowemi kol. prezes solwował zebranie.

W lokalu własnym w Chodzieży odbyło się zebranie Związku Zaw. Prac. Przem. Chemicznego „Praca Polska", które zagaił kol. prezes Olejniczak. Po szczegółowem omówieniu spraw zawodowych, przystąpiono do uzupełnienia zarządu, poczem obrady zakończono.

Od lat 35 w służbie dziecka Puder Bebe Szofmana

ng 11 298

W lokalu własnym Związku Zawodowego Prac. Przem. Drzewnego „Praca Polska" w Rogoźnie odbyło się zebranie miesięczne, które zagaił kol. prezes Bertrandt witając obecnych. Następnie obszerny referat na temat ruchu zawodowego wygłosił kol. prezes okręgowy poseł Witkowski. Nad referatem wywiązała się ożywiona dyskusja. Po omówieniu spraw zawodowych kol. prezes solwował zebranie.

Sprawozdanie

Towarzystwa Pomocy Naukowej dla Młodzieży Męskiej Wielkopolski im. dr. Karola Marcinkowskiego Tow. zap. w Poznaniu ze zbiórki publicznej w dniu 23 września 1934 r.

Zbiory z poszczególnych komitetów powiatowych: Poznań miasto 1.481,52 zł, Września 538,11 zł, Wyrzysk 402 zł, Szamotuły 362,50 zł, Środa 240,69 zł, Bydgoszcz miasto 213,64 zł, Leszno 186,58 zł, Kościan 179,60 zł, Gostyń 147,14 zł, Poznań powiat 146,06 zł, Śmigiel 126,59 zł, Żnin 122,53 zł, Wągrowiec 120,— zł, Gniezno 116,27 zł, Ostrów 115,17 zł, Bydgoszcz powiat 97 zł Chodzież 77,24 zł, Inowrocław 76,40 zł, Oborniki 70 zł, Międzychód 61,56 zł, Mogilno 54,90 zł, Krotoszyn 53,77 zł, Czarnków 50,30 zł, Jarocin 48,16 zł, Grodzisk 46,12 zł, Odolanów 34,70 zł, Śrem 25,54 zł. Razem zebrano zł 5.194,09 zł.

Od tego odchodzą koszta druków i portoryj: Głównego biura 159,64 zł, Komitetu miasto Poznań 169,65 zł.

Czysty rezultat zbiórki wynosi 4.864,80 złotych.

Nie urządziły zbiórki zapowiedzianej komitety powiatu pleszewskiego i wolsztyńskiego.

Nie nadesłały sprawozdań komitety powiatowe na powiaty Kępno, Rawicz, Szubin, Koźmin, Nowy Tomyśl, Ostrzeszów, Strzelno.

Składkującym i komitetom powiatowym za podjęte trudy składa dyrekcja Towarzystwa Pomocy Naukowej serdeczne podziękowanie.

Zebrana suma służy na bieżące stypendja dla kształcącej się młodzieży.

Poznań, dnia 4 listopada 1934 r.

Dyrekcja Tow. Pomocy Naukowej im. dr. Karola Marcinkowskiego

(—) Jan hr. Żółtowski, prezes.
(—) Ks. dr. Jan Kanty Noryśkiewicz, sekr.
(—) Seweryn Samulski, skarbnik.

Konkurs

Z okazji Tygodnia Propagandy Przemysłu Polskiego Związek Obrony Przemysłu Polskiego w Poznaniu ogłosił za pośrednictwem Kuratorjum konkurs dla młodzieży szkolnej na: utwory poetyckie, wypracowania, nowelki, referaty, rysunki, wzory plakatów i t. p., któreby propagowały przemysł polski.

Warunki konkursu:

1. W konkursie może brać udział młodzież szkolna wszystkich szkół państwowych, samorządowych i prywatnych.

2. Konkurs obejmie 3 działy: a) utwory poetyckie, b) wypracowania, referaty, nowelki i c) rysunki, wzory plaktatów i t. p.

3. Myślą przewodnią całego konkursu jest idea popierania wytwórczości rodzimej i dania pierwszeństwa towarom polskim, przed zagranicznemi.

4. Udział w konkursie można wziąć w jednym, dwu, lub we wszystkich trzech działach.

5. Każdy dział prac konkursowych będzie rozpatrywany oddzielnie przez komisję. Nagrody będą przyznawane dla każdego działu oddzielnie.

6. Prace należy nadsyłać do Związku Obrony Przemysłu Polskiego Poznań, Rzeczypospolitej 1, najpóźniej do dnia 15 grudnia 1934.

7. Za najlepsze prace Związek Obrony Przemysłu Polskiego wyznaczył cały szereg nagród w postaci cennych książek, oraz wyrobów fabryk polskich.

Kwestarze

Wśród niezliczonych utrapień, które gnębią sfery kupieckie Poznania, niepoślednie miejsce zajmuje ciągłe kwestowanie na rozmaite cele. Zdarzają się dni, kiedy na kilkunastu klientów, ledwie dwóch, trzech przychodzi coś zakupić, reszta zbiera składki lub ofiary. Nic też dziwnego, że niejednego kwestarza spotka przykra odmowa, umotywowana tem, że nie jest on pierwszym i jedynym, który zbiera ofiary, że przed nim było już kilku takich itp.

Lecz rzecz charakterystyczna, odmawiają w ten sposób najczęściej ci, którzy ani jednemu kwestarzowi nic nie dali. Inni natomiast, choć niemniej walczą z kryzysem, znajdą zawsze parę groszy na taki lub inny cel. Bo przecież nie wymaga się od nich wiele. Wystarczy, by każdy dał drobną ofiarę, a zbiorą się fundusze, za które niejedno zbożne dzieło może zostać podjęte.

A czyż to tylko w Polsce zbiera się ofiary na różne cele. Zagranicą, np. w Niemczech, naród uważa za swój obowiązek popieranie wszelkich zamierzeń społecznych. Słynna na cały świat flota niemiecka zapoczątkowana została ze składek dobroczynnych całego społeczeństwa. A u nas?...

Otrząśnijmy się z tej niechęci, pamiętajmy, że wielkie dzieła społeczne tworzyły się najczęściej nie z darów nielicznych jednostek, lecz z drobnych datków całego społeczeństwa. W ciągu listopada zbierać będą w całem mieście ofiary dla najuboższych zaopatrzeni w legitymacje kwestarze Pozn. Okręgu „Caritas". Oby apel nasz nie został bez echa! Niech nikt nie odmawia drobnych ofiar pieniężnych lub w naturze, a wielkie dzieło miłosierdzia względem bliźnich zostanie spełnione.

„Pod Pręgierz"

Świeży numer (32) pisma „Pod Pręgierz" podaje szereg wiadomości o zatrważającym wzroście liczby żydostwa w Poznaniu, mnożącego się szczególnie na Nalewkach poznańskich, przy ulicach: Żydowskiej, Kramarskiej, Wronieckiej, Dominikańskiej, Szewskiej, Wielkiej i t. d. Poza tem zawiera szereg ilustracyj i artykułów aktualnych. Wydawnictwo „Pod Pręgierza" znajduje się przy ul. Fr. Ratajczaka 14, tel. nr. 20-97.

Humor

W antykwarjacie.

— Oto jest jedyny Rembrandt, który chwilowo można dostać w całej Europie.

— Powiedział mi pan przedtem, że posiada pan dwa Rembrandty.

— Tak, ale jeden obraz jeszcze nie wysechł.

Głowa i kapelusz.

Niejeden głupi zajechał wyżej, używając mądrze swego kapelusza, aniżeli drugi mądry, darząc ludzkość głową.

SPORT

Sensacja sportowa

Atrakcyjne zawody pięściarskie w niedzielę 11 b. m.

Zapowiedziane na niedzielę zawody pięściarskie pomiędzy czołową drużyną polską „I. K. P." z Łodzi, a doskonałym zespołem „Sokoła" wywołały zrozumiałe zainteresowanie w kołach sportowych naszego miasta. Drużyna „I. K. P.", to najsolidniej zmontowana od wagi muszej do ciężkiej „ósemka", która posiada w tym roku najwięcej szans na zdobycie zaszczytnego tytułu drużynowego mistrza Polski.

Mimo tego, że zespół „Sokoła" stoi przed bardzo trudnem zadaniem, jednak spodziewać się należy, że wywiąże się ze swego zadania tak, jak przystoi na drużynę, dzierżącą czołowe miejsce w okręgu. Sokoli rozporządzają b. dobrymi zawodnikami, którzy dzięki pilnemu treningowi są w doskonałej formie i nie pozwolą sobie tak łatwo wydrzeć zwycięstwa. Takie walki jak Woźniak i Spodeńkiewicz, Misiurewicz i Garncarek, Leśniak i Wurm można śmiało uważać za eliminacje przed meczem z Niemcami.

Atrakcyjny ten mecz z łódzkim mistrzem odbędzie się w niedzielę o godz. 12 w kinie „Metropolis".

Pięściarstwo

Przygotowania do meczu Polska — Niemcy. Esseński Klub Policyjny, który organizować będzie ten mecz, wyznaczony na dzień 24 b. m., rozpoczął już przygotowania. Spotkanie odbędzie się w hali wystawowej miasta Essen, mogącej pomieścić 10 000 widzów. Radjo transmitować będzie mecz na wszystkie rozgłośnie niemieckie. Sędzią ringowym będzie holender Bergström. Czysty dochód przeznaczony będzie na pomoc zimową dla bezrobotnych. (PAT).

RADJO

Środa, dnia 7 listopada 1934 r.

Poznań — 13.05 płyty; **15.45** „Co należy wiedzieć o jedwabiu i jedwabnictwie"? wygłosi dr. Rzóska; **18.00** program czwartku lit. w pałacu Działyńskich, wygł. dr. T. Troczyński; **18.35** płyty; **18.45—20.00** pieśni w wyk. H. Majchrzak-Busiakiewiczowej; **20,45** (W); **21.30** „Gopło" wygłosi dr. W. Sperczyński; **21.40** (W); **22.00** koncert rekl.; **22.15** muz. tan z „Esplanade".

Warszawa — 6.45 audycja poranna; **12.10** koncert zespołu Niny Mańskiej; **13.00** dziennik południowy; **13.05** polskie arje operowe w wyk. Ewy Bandrowskiej-Turskiej (sopran) i Wiktora Bregy (tenor) płyty; **15.35** przegląd giełdowy; **15.45** fragment teatralny; **16.00** koncert zespołu jazzowego Ark. Flato; **16.45** „Chwilka pytań" — w red. Wacława Frenkla; **17.00** recital skrzypcowy Grażyny Bacewiczówny; **17.25** „Nasze pensjonaty, obozy i kolonje — wygł. p. M. Kapuścińska; **17.35** pieśni w wyk. Cecylji Węgrzynowskiej; **17.50** poradnik sportowy; **18.00** skrzynka pocztowa rolnicza: **18.15** lekka muzyka dwufortepianowa; **18.35** utwory na saxofon, płyty; **18.45** „Punkty styczne gospodarki kapitalistycznej i sowieckiej" — wygł. p. Zygmunt Szemplński; **19.00** koncert chóru męskiego „Pobudka" pracowników Fabryki Karabinów pod dyr. Tadeusza Cudnowskiego; **19.20** pogadanka aktualna; **19.30** lekkie piosenki w wyk. Heleny Dal tr. z Wilna; **19.50** wiadomości sportowe; **20.00** muzyka lekka (płyty); **20.45** dziennik wieczorny; **20.55** „Jak pracujemy w Polsce"; **21.00** koncert Chopinowski w wyk. Józefa Smidowicza; **21.30** odczyt w języku niemieckim pt. „Nieboska komedja" Krasińskiego jako arcydzieło literatury światowej" — wygł. prof. Tad. Pini (Lwów); **21.40** Karol Szymanowski. II kwartet smyczkowy op. 56 w wyk. warsz. kwartetu smyczkowego (I skrzypce — Józef Kamiński, II skrzypce — Zygmunt Lederman, altówka — Jan Gornowski, wiolonczela — Marjan Neuteich; **22.00** koncert reklamowy; **22.15** muzyka taneczna z danc. „Paradis".

Muzyka wschodnia

Barwny koncert nadaje rozgłośnia krakowska w dniu 6 listopada, wtorek o godz. 15,45 w wykonaniu zespołu kameralnego Adama Hermana. Program obejmujący muzykę Wschodu, będzie jakby muzyczną, egzotyczną ilustracją Egiptu, Indyj, Chin i Japonji.

Składki i pokwitowania

W administracji naszej złożono w dalszym ciągu:

Na nagrobek dla śp. Ks. Perlińskiego: Jan Marweg, redaktor, 10 zł; — razem z poprzednio pokwitow. 54 t.

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— **L. L. — Kłecko.** Niewątpliwie Pan musi na to pozwolić jako na sprawy rozumiejące się same przez się; dane lokale nie są przeznaczone na to, aby w nich tylko spoczywać w trumnie, lecz aby w nich mieszkać, a pojęcie mieszkania obejmuje wszystkie sprawy 1 do 6. (K.)

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 5 bm. zgłoszono: Edward Jakubowski, bez zawodu, 24 l. Helena Hirschowa z d. Krajewska, 53 l. Kazimierz Sibrecht 3 l. 8 m. 9 d. Marja Kołodziejówna 5 lat. Marjanna Reimowa z d. Witczakówna, 64 l. Mikołaj Karczewski, stolarz, 65 l. Stanisław Górniaczyk, kupiec, 50 l. Teresa Antonina Sokołowska 28 d. Jerzy Jeżewski, biurowy, 61 l. Magdalena Zawadzka z d. Skwarska, wdowa, 75 l. Anna Łukaszewiczówna 4 l. 3 m. 18 d. Hulda Seeliger, wdowa, 84 l. Stanisława Surzyńska z d. Meissner, 74 l. Elżbieta Skarzyńska, ekspedjentka, 24 l. Franciszka Andrószewska z d. Lechner, 49 l. Henryk Mielcarek, bez zawodu, 21 l. Konstancja Liersch z d. Owczarzakówna, wdowa, 71 l. Jan Kollat, mistrz brukarski, 60 l. Wincenty Przygodziński, zwrotniczy, 51 l.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

WYDZIAŁ TEKSTYLNY

PAŃSTW. SZKOŁY SZTUK ZDOBNICZYCH

w POZNANIU

urządza

Wieczorek Towarzysko-Taneczny

który odbędzie się **w sobotę, 10 b. m.** w pięknych salonach **Związku Zrzeszeń Artystycznych** (Pałac Działyńskich, Stary Rynek 78)

STRÓJ WIECZOROWY — POCZĄTEK O GODZ. 21

Wstęp złotych 3,— dla studentów złotych 2,— zg 7949

Czysty dochód na opłatę wpisów dla niezamożnych uczenic WYDZIAŁU TEKSTYLNEGO

Bolesnym ciosem dotknął nas Bóg w Swym niezbadanym wyroku, powołując do Siebie mego najukochańszego męża i naszego najlepszego ojca, ś. p.

Józefa Dąbrowskiego

Wszystkim, którzy odczuli nasz ból i okazali nam tyle serca i w tak piękny sposób oddali Drogiemu Zmarłemu ostatnią przysługę, a mianowicie Przewielebnemu Duchowieństwu, a w szczególności Ks. Moderatorowi Budaszewskiemu, Ks. Prałatowi Dr. Rolewskiemu, Ks. Prałatowi Dr. Taczakowi, Ks. Radcy Dr. Noryśkiewiczowi, Ks. Dyr. Dr. Piotrowskiemu, Ks. Prof. Krawczykowi, Ks Prof. Skazińskiemu, Zarządowi Związku Sodalicyjnego, Sodalicji Marjańskiej Nauczycieli, Radzie Wyższej Towarzystwa św. Wincentego a Paulo w Poznaniu, Konferencji św. Wincentego a Paulo „Boża Opatrzność". Stowarzyszeniu Chrześc. Nar. Naucz. Szkół Pow., Kołu rektorów-emerytów poznańskich. Sekcji Kierowników Szkół Pow., Dyrekcji i Gronu Sem. Naucz. im. Słowackiego, Rektorom i Gronom Nauczycielskim IX. V. i 37 szkoły pow., Zarządowi i dzieciom Stow. Pap. Dzieła Św. Dzieciństwa Jezusowego par. Farnej, Harcerzom, Dziatwie szkolnej, Przyjaciołom, Życzliwym i Znajomym, którzy odprowadzili Drogiego nam Zmarłego na miejsce wiecznego spoczynku, za liczne wieńce oraz wyrazy współczucia, wyrażone listownie i osobiście, składamy najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

zg 7948 **Aleksandra Dąbrowska z dziećmi.**

Wciąż ulepszać produkt — Wciąż obniżać ceny

To nasza zasada!

Prosimy żądać i próbować naszą czekoladę

ŚMIETANKOWĄ N. 60

Numer sześćdziesiąt

Tabliczka waży netto 160 gramów i kosztuje tylko zł 1,20

Wszystko już było — tego jeszcze nie było!

„GOPLANA" SP. AKC.

Pg 7758-43 49 **Fabryka Czekolady w Poznaniu**

„Tabarin"

Plac Wolności 17

WYTWORNY i TANI LOKAL ROZRYWKOWY

Od dziś ceny rekordowo zniżone

Przy przebojowym programie artystycznym

kawa 80 gr, herbata 80 gr, piwo 80 gr.

Od godz. 9 wiecz. DANCING TOWARZYSKI.

zg 7944

Śniadalnia

Bracia Dawidowscy

Poznań, ul. Bronisława Pierackiego nr. 17

Poleca

Smaczne obfite a tanie

Śniadania — Obiady — Kolacje

UWAGA! UWAGA!

Z rozpoczęciem nowego *roku akademickiego* zostały ponownie

obniżone ceny obiadów w abonamencie!

Przyjmuje się wszelkie zlecenia na domowe przyjęcia z wykwintną dekoracją półmisków.

dg 4094 **Telefony 37-80 i 53-57**

Cegłę - klinkery - sufitówkę

(Gutschego) całą i połówki

pustaki - dachówkę (karpiówkę)

dreny **od 1½ cala do 6 cali**

pierwszorzędnej jakości

polecają

Parowe Cegielnie „AGRAD" Sp. Akc.

Augustowo — Gradowice

poczta i stacja kolejowa **Ruchocice** Wlkp. pow. **Kościan**

telefon **Rakoniewice 5** zg 7946

SPADEK WAGI U DZIECKA

jest niepokojącym objawem, który winien być zbadanym przez lekarza. Jecorol polecany przez lekarzy, stosuje się przy krzywicy, wzmacnia kości, powodując przyrost wagi.

JECOROL

BUKOWSKIEGO

LAB. CHEM.-FARM. MAG. A. BUKOWSKI SUKC., WARSZAWA

Dźwigary

słup lanożelazny wysokości 4 mtr., nośność 40 000 kg. 3 nitowane słupy, wysokość 3,60 m, nośność każdego 58 000 kg 2 nitowane dźwigary długość 6,85 m. wysokość 0,38 m., nośność każdego 34 000 kg., większą ilość dźwigarów wysokości od 0,12 do 0,30 m. w długościach od 1 do 7 m. z rozbiórki. **Plac Wolności 3** okazyjnie do nabycia. zg. 7947

Wspólnika

poszukuje firma przemysłowa, istniejąca od 27 lat, dobrze zaprowadzona i prosperująca w celu utworzenia filji w innem przemysłowem mieście z gotówką do 20 000 zł, fachowość niekonieczna ewentl. współpraca biurowa. Zgłoszenia Kurjer Poznański zg **7945.**

LECZNICA CHIRURGICZNA

Dr. Parczewskiego

POZNAŃ ul. Mickiewicza 22

zg 7938 Telefon 76-40

Kupno okazyjne!

Pas z sierści wielbłądziej

250 mm szerokości. 10 mm grubości ca 5.0 metrów tanio do nabycia. Łask. zapytania do Kurjera Pozn. dg 4099

Chora wątroba zatruwa organizm

Zaburzenia w funkcjonowaniu wątroby i żółci powodują zatrucie organizmu a na tem tle szereg najrozmaitszych chorób.

Zioła Magistra Wolskiego

„Billosa", zawierające rośliny egzotyczne Combretum i Boldo, pobudzają wątrobę do właściwej pracy a stosowane przy cierpieniach wątroby, kamieniach żółciowych oraz żółtaczce dają należyte wyniki. nr 11 300

ZIOŁA ze znak. ochr. **„BILLOSA"** do nabycia w aptekach i drogerjach

Wytwórnia Magister E. Wolski, Warszawa. Złota 14 m. 1.

Wiatrówki bez pozwolenia.

W wielkim wyborze, wszelkich rozmiarów tarcze, naboje małokalibrowe, małokalibrowe sztucerki, broń myśliwską światowych fabryk. Ceny zniżone. — konkurencyjne.

J. Specht Nast., właśc. J. K. Chmielewski, Poznań, Fr. Ratajczaka 3. Zał. 1861 r. Tel. 13-38. ng 10 069

ng 12 527

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 10.45. w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10,30.

1. KAMIENICE

Kupię

kamienicę nową Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 462

Willa

6 pokojowa, kuchnia, ładny ogród chlew murowany, miasto powiatowe niedaleko Poznania za 18000 zł gotówką do sprzedania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 25 485

Willkę

pięciopokojowa, ogród 1 600 qm sprzedam 6 400, wpłaty 3 000. — Staroleka Bystra 42. zdg 25 542

Kamienicę

centrum dochód 9 000, wpłaty 35 000 sprzeda Małecki Ratajczaka 18, parter. zdg 25 701

Kamienicę

komfortem trzypiętrowa, nową dochód 12 700 cena 95 000, wpłaty 70 000 sprzedam. Tomczak Wierzbięcice 31 zdg 25 884

Willę

5 mieszkań, komfort, wolna stempli podatków, gotówki 25 000,—, przyjęcie amortyzacji sprzedam. Popielski Piekary 8 m. 6. zdg 25 872

4. OSOBISTE

Ostrzegam

p. Kotkowiaka Antoniego ul. Różana 4 przed rozsiewaniem nieprawdziwych wieści, w przeciwnym razie oddam sprawę do sądu. Anna Konicka, Górna Wilda 41. zdg 25 733

Zaręczyny

zawarte w dniu 7. 10. 34 r. z p. Leonem Skotarczakiem, zam. dawn. Romana Szymańskiego, zrywam Alina Płótniakówna, Poznań zdg 25 600

Poszukuję się

osoby do oddania krwi. Zgłoszenia o godzinie 11-tej w Zakł. Przemienienia Pańskiego pl. Bernardyński. zdg 25 823

90 zł

i drobne w portmonetce zgubiłam 5 bm na drodze Ratajczaka. Pasaż Apollo, Piekary św. Marcin, pl. Sto-Krzyski. Znalazcę ostatnich oszczędności gorąco błagam o zwrot za wynagrodzeniem. Chwalszewo 13 m. 1. — parter. zdg 25 679/80

Centralny Magazyn Mebli Marjan Buśko, Św. Marcin 59

meble dla każdego w wielkim wyborze. dg 3707/8

6. OŻENKI

Wdowa

po urzędniku, z dwupokojowem mieszkaniem i cośkolwiek gotówki szuka męża starszego wdowca na stanowisku. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 722

Dla

mej siostry wdowy posiadającej przedsiębiorstwo handlowe Poznaniu szukam męża, kupca, emeryta do lat 55. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 25 785

7. SPRZEDAŻE

Meble

poleca najtaniej

K. Bakoś, Stary Rynek 51

zdg 21 697

Meble

tapczany, leżanki kupuj od fabrykanta. Fabryka mebli, Rynek Śródecki. zdg 24 314

Meble

najtaniej poleca

J. Baranowski

Poznań, Podgórna 13. Pg 7 246/7 39.4

Willę w Zakopanem

około 20 ubikacyj z umebl. i z dużą parcelą, kanalizacją, światłem elektrycznem i t. p.

zamienię

na dom w Poznaniu lub prowincji, ewtl. dopłacę różnicę wartości. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 24 759

Meble kuchenne

najkorzystniej kupisz Wytwórnia Mebli Kuchennych, Piaskowa 3, Koniecki zdg 24 083

Sprzedaż — Naprawa

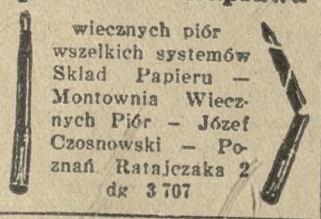

wiecznych piór wszelkich systemów Skład Papieru — Montownia Wiecznych Piór — Józef Czosnowski — Poznań Ratajczaka 2 dg 3 707

Kapelusze damskie Jan Sozański

Duży wybór. Hurt - Detal Stary Rynek 84 I. piętro, wejście Zamkowa 6. Pg 7 423-33.104

Centrala mebli

Wielka 26, poleca meble po cenach najniższych. Pg 7 425-11.11

Antykwarjat „Mars"

Wielkie Garbary 44 poleca okazyjnie meble antyczne porcelanę, zegary, obrazy, sztychy. ng 11 155

Gramofon

dwusprężynowy, szafkowy płytami tanio. Solacz, Podolska 2. zdg 25 643

Wiertarka

sztanca, transmisja, piła tarczowa, ława stolarska, żelazna angielka, maszyna do prania tanio. Solacz, Podolska 2. zdg 25 642

Uwaga

Maszyny piszące Underwood Ideal, radjo prąd stały, dywan 3×4.

Futra

męskie, damskie używane, płaszcze, smokingi, ubrania. Komisowy, Ratajczaka 32. zdg 25 353

Jadalnia

zegarem tanio. Stolarnia Bukowska 9. zdg 25 359

Maszyna

piszące 230. Wały Kościuszki 3 m. 5 III. zdg 25 525

Dom

piętrowy drogerja, miasteczko w pow. leszczyńskim natychmiast na sprzedaż. Agentura Kurjera Poznańskiego ng 12 525

Chevrolet

4 drzwiowy, karoca fabryczna, bardzo dobrym stanie. Falkiewicz, Dąbrowskiego 25. zdg 25 654

Dom

sprzedam dwupiętrowy, dochód 190 zł, cena 18 000 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 25 664

Piekarnię

Poznaniu sprzedam Adres Kurjer Poznański zdg 25 682

Jadalka

200 złotych Przemysłowa 41, m. 25. zd 25 689

Skład

kolonjalny zaprowadzony, magiel, mieszkanie tanio sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 25 725

Pianino

orzechowe okazyjnie sprzedam, Śniadeckich 44. zdg 25 711

Skład rzeźnicki

2 pokoje kuchnia przyległe, warsztat, stajnia od gospodarza do wynajęcia. Winiary Bonin 6. zdg 25 773

Parcelę

ca 1 300 kwmtr przy ul. Marcelińskiego narożnik Wolsztyńskiej korzystnie sprzedam Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 25 815

Chevrolet
limuzyna 6 cylindrowa, koła nowoczesne tanio lub zamienię na starszy typ lub motocykl, wymagana dopłata. Adamski, Wągrowiec, Kolejowa, tel. 144. zdg 25 814

Beczki
do masła 100 sztuk sprzedam. — Dąbrowskiego 71, m. 2. zdg 25 766

Silowa
prawdziwa peleryna mało używana. Patrona Jackowskiego 21, — m. 5, od 1—3. zdg 25 083

Bernardyna
sukę sprzedam zł 45. Nowy Rynek 14 — 18. zdg 25 749

Biurko
małe nowoczesne tanio 50 zł sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 25 755

Fortepian
skrzydło tanio. Wielkie Garbary 34, m. 12 zdg 25 804

Skład
spożywczy, towarem, maglem, mieszkaniem. Wskaże Kurjer Poznański zdg 25 800

Pianino
Dom Komisowy, Podgórna 10 a. zdg 25 793

Motor
naftalinowy Deutscha dwudziestokonny, mało używany tanio sprzedam. Biliński, Zacharzew, p. Ostrów. ng 12 534

Dom Komisowy
Wroniecka 6/8 poleca szafy, stoły, krzesła, kanapy, leżaki, łóżka, lampy, obrazy. ng 12 405

Antykwarjat „Mars"
Wielkie Garbary 44 poleca okazyjnie meble antyczne, porcelanę, zegary, obrazy, sztychy.

Artystyczna naprawa
porcelany antycznej. Uzupełnienie części. ng 10 520

Skład
kolonjalny ładne mieszkanie, pełnem biegu powodu śmierci sprzeda Marszałka Focha 39, mieszkanie 17. zdg 25 893

Futro
damskie. Marcin 20 — 6. zdg 25 890

Fryzjerski
zakład sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 25 966

Pianino
zagraniczne. Kanarek biały, dobry śpiewak. Młyńska 4, m. 5. zdg 25 961

Kolonjalka
w centrum dobrze prosperująca na sprzedaż. Adres Kurjer Poznański zdg 25 959

Gospodarstwo
210 mórg pszennej ziemi dobre zabudowania duży żywy martwy inwentarz, prywatne cena 28 000 wpłaty 18 000, Lech, Poznań, Grobla 22. zdg 25 779/80

Gospodarstwo
120 mórg buraczanej z dużym inwentarzem, zapasami, zabudowania dobre prywatne, cena 18 000, wpłaty 15 000, Lech, — Poznań Grobla 22. zdg 25 781/2

Pianino
czarne nowoczesne 900, Chrzastowski, Grochowe Łąki 5. zdg 25 852

Pianino
sprzedam. 3 Maja 3 a, m. 13, podwórze, parter. zdg 25 838

Meble
para łóżek orzechowych z umywalką, stół, krzesła i t. p. Kanałowa 11 — 12. dg 4 098

Cukiernia
korzystnie na sprzedaż blisko Poznania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 881

Sprzedam
radjo - aparat cztero - lampowy do prądu stałego, akumulatorem, głośnikiem, cena zł 150. Mostowa 14 a, m. 15, od 3—4. zdg 25 880

Piec
większy żelazny — szamotowany. Matejki 2, m. 2. zdg 25 958

Zakład
fryzjerski mieszkaniem sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 25 874

Motor
3 KM 380 Volt nowy sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 867

Sprzedam
korzystnie ręczną wytwórnię świec w pow. mieście. Egzystencja zapewniona. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 860

Kiosk
sprzedam. Rolna 29. zdg 25 857

Piec
kaflany przenośny korzystnie. — Św. Marcin 62 m. 3. zdg 25 886

Futro
spód elki sprzedam. Staszica 16 m. 7. zdg 25 912

Westfalka
do sprzedania, Środa 10—11 rano. Mickiewicza 11 m. 1. zdg 25 896

Dźwigary
różnej długości i wysokości oraz 1 słup żelazny lany, 3 słupy nitowane z rozbiórki. Plac Wolności 3. zdg 25 894

Dom
piętrowy składem, mniejszem mieście rynku sprzedam, zamienię na skład kolonjalny, towarów krótkich, bławatów lub parcele Poznaniu, prowincji. Wezmę list hipoteczny na wpłatę. Cena 18 000 bez długu. Sowiński, Garncarska 2, telefon 18-21. zdg 25 940

Śniadalnię
jadłodajnię dobrym biegu centrum sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 25 929

Futro
męskie nowe 125,—. Szewska 21 m. 1. zdg 25 925

Przed końcem
naszej wyprzedaży upadłościowej prosimy wykorzystać jeszcze do połowy zredukowane ceny. C. Ratt, ul. 27 Grudnia 4 I ptr. — Szkło — szlify — kryształy — porcelana. zdg 25 920

11. KUPNA

Okazyjny skład mebli
Wielka 20, tel. 32-40. Kupuje — sprzedaje meble używane — wszelkie sprzęty biurowe, domowe. ng 11 555

Karakuły
korzystnie dobrym stanie, długość 130 cm, gotówką kupię. — Oferty ceną Kurjer Poznański zdg 25 753

Wóz kryty
do rozwożenia towarów 1—2 konny używany w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 671

Maszynę
Singera okrągłe czółenko kupię. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 683

Dźwigary
ca 40 N. P. mniejwięcej 8 metr. długie kupię. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 25 687

Kupię
skład kolonjalny w dobrym punkcie. Zgłoszenia podaniem warunków Kurjer Pozn. zdg 25 731

Motor
na gaz ssący bez generatora. — Oferty z cena Kurjer Poznański zdg 25 741

Kupię
magiel w dobrym stanie. Korcz, Górna Wilda 71. zdg 52 719

Maszynę
do parzenia kawy „Expres" kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 778

Parcelę
kupię gotówka Jeżyce lub Sołacz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 240

Lornetkę
prysmatyczna 8 ×

Cukiernicę
srebna, kupię okazyjnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 873

Jabłka
kupię każdą ilość gatunek, cena do Kurjera Pozn. zdg 25 836/7

Vitalux
lampę stołową nabedziemy z żarówką lub bez na 220 wolt. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdg 25 844

Dobermana
ostrego kupię. Rybaki 20 a, m. 5. zdg 25 845

Walizkę
większą w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Pozn. dg 4 097

Kupię
tokarnię metrową. Gdynia, skrytka poczt. 230. zdg 25 952

Rury
żebrowe, rury ciągnięte średn. 100 m/m kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 868

Tysiące
guzików blaszanych do spodni. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 928

12. DO WYNAJĘCIA

Ładne mieszkanie
4 pokojowe z przynależnościami, na wysokim parterze, w centrum miasta przy ruchliwej ulicy, nadające się także na biura, wprost od właściciela domu bez odstępnego za czynszem miesięcznym do odnajęcia. Oferty uprasza się złożyć do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdg 25 373

6, 5, 4, 3 i 2
pokojowe mieszkania, biura, składy w każdej dzielnicy wskaże „Domus", plac Wolności 14 a. Informacje bezpłatne. zdg 24 831

Pokój
z meblami zgodą gospodarza elektryczność. Górna Wilda 80, m. 10. zdg 25 651

Czteropokojowe
komfortowe blisko Parku Wilsona od gospodarza do wynajęcia. Zgłoszenia Plac Działowy 6 m. 5. zdg 25 729

Siedmiopokojowe
zaraz. Kręta 22. zdg 25 764

2
pokoje kuchnia wynajmie gospodarz. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 25 775

3 pokoje
komfort, kuchnia, pokój dla służby, łazienka, elektryczność, gaz, piece, czynsz miesięczny 66 zł za zwrotem 1 roczn. czynszu i kosztów renow. zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdrg 25 765

Sześciopokojowe
komfortowe zaraz. Marynarska 9, zdg 24 529

Komfortowe
trzypokojowe, wygodami zaraz. Aleja Wielkopolska 39. zdg 25 747

Słowackiego
przy Kochanowskiego 4 pokoje przynależytościami, 4 piętro do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 760

Składzik
z mieszkaniem, lub 2—3 pokojowe wprost gospodarza, czynsz zgóry. Oferty „Par", pod 57,360 Pg 8 002-57.360

Pokój
kuchnia wolne zaraz. Objęcie mebli 250 zł. Różana 6, m. 12. zdg 25 828

Jednopokojowe
obszerne solidnej, małej rodzinie pół roku zgóry. Zgłoszenia Hoffmann, Urbanowska 7. zdg 25 826

Ładny
duży pokój słoneczny, kuchenka, entré, za zwrotem kosztów 300 zł Kopernika 8, m. 6. zdg 25 824

Dwupokojowe
z kuchnią wolne. Gen. Prądzyńskiego 47, gospodarz. zdg 25 854

2
pokoje kuchnię odstąpię, sypialnię. Św. Marcin 63, m. 20. zdg 25 953

Mieszkanie
4 pokoje z wygodami centrum, III ptr., warunek przejęcie ślicznego ogródka działkowego wartości 800 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 866

Mieszkanie
dwupokojowe z kuchnią w Dębcu od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 944

Trzypokojowe
wskaże „Biuro Agrarne", plac Wolności 9. zdg 25 927

13. SZUKA MIESZK.

Etatowy
urzędnik, bezdzietny, dwupokojowe wprost gospodarza, czynsz zgóry. Oferty „Par", pod 57,360 Pg 8 002-57.360

Prof. gimn.
bezdzietny poszukuje 2—3 pokoj. komf. wprost gospodarza ewtl. objęcie admin. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 637

Państwowy
urzędnik poszukuje 2 lub 3 pokojowego mieszkania. Wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 636

2 pokoje
kuchnią czynsz rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 435

Wyższa
urzędniczka, wypłacalna, kulturalna poszukuje od 15. 11. mieszkania wprost od gospodarza 2—3 ciche, słoneczne pokoje z kuchnią, niedaleko śródmieścia i przystanku tramwajowego. — Oferty z podaniem warunków do Kurjera Pozn. zdg 25 667

Mieszkania
3 pokoi, łazienki i kuchni śródmieście poszukuje emeryt. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 668

3—4
pokoje z komfortem blisko dworca. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 25 739

Mieszkania
3 pokojowego poszukuje urzędnik od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 705

Pokoju
z kuchnią, czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 777

Lokator
spokojny, pewny z gotówką szuka 1—2 pokoi z kuchnią może zapłacić zgóry Oferty Kurjer Poznański zdg 25 962

Dwupokojowego
bliskości centrum, wprost od gospodarza poszukuje urzędnik. Dam ewtl. rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 23 549/50

Mieszkanie
1—2 pokoi poszukuje w śródmieściu, czynsz zgóry. Oferty Oredownik d 4.096

3—2
pokoje z przynależnościami w śródmieściu od gospodarza poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 25 851

Pokoju
kuchni suterenie, frontowy, okolica obojętna dzierżawa rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 835

Młode
małżeństwo szuka mieszkania 1 pokojowego od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 25 899

Dwupokojowego
śródmieście bezdzietne małżeństwo zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 949

15. POKOJE UMEBL.

Dwa pokoje
elegancko umeblowane dla zamożnego pana w willi wynajmę. — Oferty Kurjer Pozn. p. 1672

Dwuosobowy
utrzymanie á 60 zł. Plac Sapieżyński 4 m. 7. zdg 25 641

Focha
55, II., prawo. zdg 25 652

Elegancki
Mickiewicza 17 — 4. zdg 25 665

Komfortowy
centralne, telefon. Wyspiańskiego 12 — 5. zdg 25 669

Focha
82, mieszkanie 8. duży, frontowy, słoneczny. zdg 25 681

Pokój
utrzymaniem lub bez od zaraz. — Wierzbięcice 66, r. 3. zdg 25 697

Pokój
skromniejszy wolny. Dąbrowskiego 36, m. 6. zdg 25 702

Podoficer
zawodowy szuka 2 z kuchnią. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 25 728

Czysty
tani, łazienka, elektryczn., także dwie osoby. — Dąbrowskiego 36, front, mieszkanie 8. zdg 24 723

Śródmieście
I ładny, frontowy pokój, przyległym eleganckim gabinetem, razem wzgl. oddzielnie z utrzymaniem lub bez, natychmiast lub od 15 do oddania. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 25 737

Pokoik
wejście osobne, światło, z herbatą, ogrzewany, lepszemu kawalerowi zaraz. Niegolewskich 12 I. zdg 25 531

Aleje
Marcinkowskiego 20 tylny dom 36 małżeństwo bezdzietne. zdg 25 774

Dwuosobowy
Focha 29, m. 7, blisko dworca. zdg 24 870

Pokój
panom. Garncarska 2, m. 2. zdg 25 803

Pokój
Grobla 18, m. 4. zdg 25 795

Studentka
za korepetycje. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 807

Frontowy
Rybaki 7, m 9. zdg 25 809

Pokój
Kozłowska, Focha 38, I., 15. zdg 25 821

Pokój
skromny panu — małżeństwu bezdzietnemu. Wrocławska 19, m. 14. zdg 25 830

Pokój
frontowy, umeblowany, z osobnem wejście elektrycznością, z wygodami, utrzymaniem, względnie bez utrzymania zaraz do wynajęcia. Poznań, Słowackiego 37, m. 2, wysoki parter, lewa strona. zdg 25 533/4

Pani
niekrępujący wynajmę, Św. Marcin 56, m. 30. zdg 25 849

Cieszkowskiego
6—7, pani zdg 25 848

Mickiewicza 3
m. 6, dwuosobowy 15-ego. zdg 25 547

2
łączne fortepian lub bez. Długa 8 — 15. zdg 25 878

Młyńska
trzy — dziewięć. Dwuosobowy. zdg 25 876

Jedno-
dwuosobowy. Strzelecka 23 — 7. zdg 25 957

Dwuosobowy
Grottgera 14, m. 3. zdg 25 956

Elektryczność
W. Garbary 5 m. 8. zdg 25 871

Pokój
Wielkie Garbary 23 m. 9. zdg 25 870

Nowomiejski
6a 25 frontowy duży zaraz utrzymaniem, bez, łazienka. zdg 25 865

Pokoik
utrzymaniem. Ratajczaka 11a m. 102 zdg 25 862

Przyjezdnym
1,50 Wrocławska 13—11. zdg 25 892

Dwuosobowy
Dąbrowskiego 49 m. 24. zdg 25 909

Duży
Słowackiego 29—7. zdg 25 908

Utrzymaniem
1 lub dwuosobowy frontowy niekrępujący elektr. łazienka pianino tanio inteligentnemu. Wały Jagiełły 20 m. 10 przy Bramie Wildeckiej. zdg 25 907

Studentka
poszukuje współlokatorki zaraz. Jasna 8—2. zdg 25 905

Pokój
Kręta 5—9. zdg 25 897

16. SZUKA POKOJU

Prawnik
szuka pokoju umeblowanego blisko sądów. Oferty tylko z cena Kurjer Poznański zdg 25 672

Szukam
pokoju niekrępującego, ładnie umeblowanego, pościel (kołdrę) od 15. bm. Cena. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 674

Wdowiec
szuka pokoiku do 15 zł zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 700

Centrum
pokój pościelą niekrępujący wynajmę zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 724

Pokoju
umeblowanego 20 do 25 miesięcznie szuka pan. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 732

Potrzebny
w śródmieściu niekrępujący pokój dla przyjezdnego kupca na 8 dni. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 713

Śródmieście
dwuosobowego, czystego. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 745

Pokoiku
poszukuje krawcowa śródmieście cena 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 801

Pani
próżnego pokoju. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 843

Jednoosobowego
zaraz opałem. Oferty ceną Kurjer Poznański zdg 25 900

17. LOKALE

Skład
mieszkaniem każdą branże wynajmę. Wawrzyniak, Sołacz, Śląska 11. zdg 25 420

Poszukuję
ubikacji warsztatowej w okolicy centrum. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 794

Składu
z przyległem mieszkaniem poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 816

Skład
bez konkurencji wygodnem mieszkaniem, rok zgóry 1 200. Zgłoszenia Hoffmann, Urbanowska 7 zdg 25 827

Lokal
na skład lub warsztat od gospodarza. Św. Czesława 18, stróż wskaże. zdg 25 906

Skład
przyległym pokojem od gospodarza. Półwiejska 30. zdg 25 923

18. DZIERŻAWY

Składnicę
węgla dobrze zaprowadzoną wydzierżawię. Oferty szczegółowe do Kurjera Pozn. zdg 25 788

Skład
z 2 pokojami i kuchnią do wynajęcia, ul. Św. Wojciecha 2, telef. 28-99. zdg 25 831

23. ROZMAITE

Śniegowce
damskie, męskie, dziecięce wszelkiego rodzaju w bardzo wielkim wyborze

Fr. Rogoziński,
Wielki Magazyn Obuwia, Poznań, Stary Rynek 64. Pg 7 667-42.43

Znana
wróżbiarka Adarelli przepowiada przyszłość z cyfr — kart. Przyjmuje 10 rana do 9 wieczór. Podgórna 13, mieszkanie 10, front. zdg 25 767

Swędzenie
oraz wyrzuty skórne usuwa krem Lain-Age (z kogutkiem). — Nieszkodliwy kosmetyk, usuwający wady naskórka. ng 12 394

Możemy gwarantować jakość naszej bielizny zawodowej
gdyż z własnej Fabryki Bielizny J. Schubert, Dom Płócien, Wrocławska 3. Pg 7 671-42.13

Szukam
zamiłowanej, kulturalnej akompanjatorki do śpiewu. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 783/4

Mody
damskie, dziecięce, wykwintne, bardzo tanio. Pracownia Dobromila, plac Wolności 13, m. 12. zdg 24 775/6

Bieliźniarka
pierwszorzędna pracuje poza domem. Oferty Kurjer Poznański zdg 24 426

24. NAUKA

Madame Dygat-Zakrzewska Parisienne diplômée
Professeur aux Cours pratiques de langue française donne leçons particulières. Grammaire — Conversation — Littérature. Préparation au baccalauréat. (Prix modérés.) S'adresser Ogrodowa 12 logement 28. zdg 20 349

Szkoła tańców
Pocztowa 29. Pg 7552-40.23

Nauka kroju
szycia modelowania, najłatwiejszym na świecie systemem. Tomaszewska, Pocztowa 1. dg 3667

Szkoła tańców Szczurkówny
Wrocławska 14. zdg 25 712

Kto
udzieli panience kursu fryzjerskiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 706

Francuzka
(Paryżanka) udziela lekcyj konwersacji. Oferty Kurjer Poznański zdg 21 427

Niemieckiego
udziela inteligentna Niemka. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 910

25. MUZYKA

Nauczycielki
fortepianu w pobliżu mieszkającej poszukuję. Małeckiego 27, — m. 4. zdg 25 715

Kto
wynajmie pianino fortepian solidnej. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 757

Pianina
transportuję zł 8,—. Drygas, Podgórna 10 a. zdg 25 792

Dzieciom
paniom udzielam lekcyj fortepianu (ćwiczeniami) 6 miesięcznie. Marcin 76 — 4. zdg 25 945

26 SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Laborant
fotograf, retuszer szuka posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 24 804

Czeladnik
piekarski cukierniczy z pięcioletnią praktyką poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 454

Urzędnik
gospodarczy lat 39. Górnoślązak, żonaty, z 22-letnią praktyką w tem administrował 7 lat pierwszorzędny majątek na Kujawach pod Inowrocławiem poszukuje odpowiedniej posady z kaucją 2 000 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 24 052

Gospodyni
z dobrem świadectwem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 644

Uczciwa
dziewczyna poszukuje posługi przed południem. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 630.

Poszukuję
posługi 3 razy tygodniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 629

Panienka
troskliwa, zajmie się pielęgnowaniem chorej lub starszej osoby za małem wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 25 646

Poszukuję
prania lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 649

Dziewczyna
do wszystkiego z dobremi świadectwami szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 650

Osoba
młodsza, uczciwa poszukuje posady do samotnej osoby od 15. lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 653

Dziewczyna
do wszystkiego z dobrem gotowaniem, przyjmie posadę zaraz. — Oferty Kurjer Pozn zdg 25 660

Kucharka
przyjmie posadę w Poznaniu lub na wyjazd. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 25 62

Inteligentna
osoba poszukuje posady jednej, dwóch osób za skromnem wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 25 675

Krawcowa
samodzielna poszukuje posady po domach w mieście i na majątkach Poznań, Matejki 39, m. 7. zdg 25 677

Pielęgniarka
wychowawczyni poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 678

Absolwent W. S. H.
władający jez. duńskim, angielskim i francuskim obecnie na niewypowiedzianem stanowisku, szuka posady w handlu, przemyśle lub spółdzielni. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 743

Prasowaczka
poszukuje prasowanie i pranie w dom i poza dom. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 746

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 754

Tanio
szyje i ładnie w dom, suknie dziecięce przeróbki, szukam posady. Woźna 18, m. 18. zdg 25 756

Krawcowa
polecona poszukuje posady w dom. Oferty Kurjer Poznański zdl 25 802

Służąca
z dobrem gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 791

Ekspedjentka
rzeźnicka przystojna, wymowna, dzielna w swym zawodzie, poszukuje posady w rzeźnictwie, cukierni wzgl. restauracji. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 790

Krawcowa
domowa dzielna szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 822

Sierota
starsza poszukuje jakiejkolwiek pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 820

Panienka
przyjmie posadę dobrem gotowaniem, praniem bez spania od 15. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 818

Wdowa
szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 832

Emeryt
poszukuje stróżostwa domu. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 856

Leśniczy
Poznańczyk lat 30 samotny, z bardzo dobremi świadectwami i poleceniami, silny, zdrów, biegły, fachowiec, z lepszemi kwalifikacjami, kilkoletnią praktyką leśną (Poznańskie — Pomorze), znający dobrze i wszechstronnie gosp. leśną, książkowość, nieco gosp. rolną, trzeźwy, sumienny i obowiązkowy poszukuje posady żonatego lub samotnego. Przyjmie także posadę borowego. Warunek: dobre traktowanie. Łaskawe zgłoszenia prosi Józef Sokowicz, Spławie, poczta Miłosław, powiat Września. zd 25 694/5

Dziewczyna
młodsza, chętna, uczciwa ze skromnem gotowaniem lub do dzieci poszukuje od zaraz lub 15 posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 718

Uczeń
szwajcarski poszukuje miejsca. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 776

Kucharz
samotny z dobremi świadectwami, szuka posady zaraz lub 15. 11. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 25 786

Sekretarz
długoletni kierownik biura adwokackiego notarjalnego, chlubne świadectwa, poszukuje posady, wynagrodzenie skromne. B. Halski, Poznań-Starołęka, Pochyła 14. zdg 25 490

Żelaźniak
młody energiczny z kilkoletnią praktyką przyjmie jakąkolwiek posadę za skromnem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 738

Dziewczyna
czysta, uczciwa z własną pościelą długoletnie świadectwo szuka posady do samotnych osób 15. 11. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 742

Praktyki
biurowej poszukuje absolwent Warszawskich K. S. Handlowych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 883

Chłopiec
poszukuje posady do posyłek lub innej. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 716

TEATRY

Poznań, wtorek, 6. 11.

TEATR POLSKI: — Dziś: „Niepoprawny Bobuś".
Środa 7. 11. „O 5 minut zapóźno".

TEATR WIELKI (Opera): Dziś: „Piękny jest świat"
Środa 7. 11. „Rigoletto".

TEATR NOWY: Dziś — „Zwyciężyłem kryzys".
Środa, 7. 11. „Zwyciężyłem kryzys".
Czwartek, 8. 11. „Krąg interesów"

KINA

Poznań, wtorek, 6. 11.

APOLLO: „Co mój mąż robi w nocy?"
CORSO: „Buster się żeni" i „Zdrajca Zachodu".
EUROPA: „Pat i Patachon jako kompozytorzy".
GWIAZDA: „Cesarskie łowy".
METROPOLIS: „Co mój mąż robi w nocy?"
MOJE: „Żona w złotej klatce".
ORZEŁ: „Żółta kontrabanda" i „Noce portowe".
OŚWIATOWE T. C. L.: — 1. „U wrót Antarktydy", wyprawa Nansena, 2) „Walka Tytanów".
RENAISSANCE: „Niewidzialny człowiek".
SFINKS: „Sekret kobiety".
SŁOŃCE: „Wesoła Zuzanna".
TĘCZA - Łazarz: „Szalona Noc".
TĘCZA - Wilda: „Wielkomiejskie Cienie".
WILSONA: „W cieniu krzyża".

Książkowa-maszynistka
znająca ubezpieczenia socjalne, — władająca językiem polskim i niemieckim poszukuje posady. — Przyjmie również kierownictwo składu fabrycznego l. t. p. posiadając jako b. właścicielka przedsiębiorstwa. — odpowiednie wiadomości. Na żądanie kaucja. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 25 708

Dziewczyna
szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 714

Młynarz
dobrze obeznany w swym zawodzie i prowadzeniu motoru ssącogazowego, poszukuje pracy za kaucją 500 zł. lub dzierżawy młyna wodnego albo dobrego wiatraka od zaraz. Zgłoszenia agentura Gębice. ng 12 530

Małopolanka
młoda wychowawczyni freblanka, posiada szkołę gospodarczą, szuka pracy w tym zakresie od 1 grudnia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 25 840

Panna
do dzieci z szyciem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 684

Dziewczyna
z gotowaniem i do wszystkich prac domowych poszukuje posady od zaraz lub od 15 Oferty Kurjer Poznański zdg 25 688

Fryzjer
wolontarjusz damsko-męski dzielny szuka posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 698

Służąca
młodsza do wszystkiego z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 699

Pomocnik fryzjerski
poszukuje posady zaraz z dobremi świadectwami. Adres Józef Jagaciak ul. Kopernika 9 m. 7 u państwa Langów. zdg 25 720

Szukam
z dobrem gotowaniem od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 723

Panienka
poszukuje posady do samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 25 736

Kucharka gospodyni
pierwszorzędna przyjmie posadę, najchętniej do starszego państwa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 676

Przychodnia
inteligentna poszukuje zajęcia. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 898

Starsza
inteligentna panna, dobr. świadectwami poszukuje posady do dzieci wyreczenia pani. Zna język niemiecki, szycie, gotowanie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 948

Dziewczyna
dobremi świadectwami, samodzielnem gotowaniem, poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 947

Fryzjer
damsko męski z wodną ondulacją dobry w swym zawodzie, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 939

Dziewczyna
uczciwa, samodzielne gotowanie szuka posługi od zaraz lub 15. 11. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 931

150 zł
kaucji da ogrodnik żonaty za posadę lub jakąkolwiek stała pracę. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 926

Dziewczyna
wiejska starsza poszukuje posady od 15. 11. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 919

Dziewczyna
skromna, uczciwa, szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 918

Sierota
poszukuje posługi na popołudniu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 24 758

Starsza
zaufana służąca poszukuje pracy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 24 760

Biurowa
maszynistka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 24 763

Posługaczka
uczciwa, pracowita poszukuje posługi na popołudnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 24 745

Gospodyni
stanowiska poszukuje zaraz znam świetnie kuchnię, szycie. Oferty Bydgoszcz, Mickiewicza 1 m. 10 zdg 23 494

Posługi
biur sprzątania, lub prania poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 304

Ogrodnik
żonaty, lat 33, przyjmie posadę stróża, portjera itp., zna centralne ogrzewanie oraz wszelkie prace. F. Zmuda, Krańcowa 67. zdg 25 311

Krawcowa
szuka posady 2 zł dziennie. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 555

Krawcowa
poszukuje posady do pomocy pani. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 554

Osoba
nawskroś uczciwa, zaufana, zajmie się domem samotnej osoby ewentl. pół dnia z gotowaniem, bez. Oferty Kurjer Poznański zdg 24 663

Sierota
poszukuje posługi do południa za pokoik. Oferty Kurjer Poznański zdg 24 757

Dziewczyna
młodsza samodzielnem gotowaniem, praniem prasowaniem oraz do wszelkiej pracy domowej szuka pracy tylko w lepszym domu do samotnej lub do bezdzietnego państwa od 15 lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 471

Uczciwa
dziewczyna z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 469

Posługi
z gotowaniem lub bez szukam. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 474

Kucharka
do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 388

Agentów
zaprowadzonych na okucia. Oferty Kurjer Poznański dr 4 086

Książkowa
wzgl. książkowy do podwórza, do doju mleka, do kasy od zaraz na majątek 1 600 mórg w Poznańskiem. Zgłoszenia z odpisem świadectw do Kurjera Poznańskiego dg 4 039

Uczeń
piekarski może się zgłosić. Poznań, Kościelna 14, Jeżyce. zdg 25 647

Fryzjer
młodszy, posada stała. Górna Wilda 95. zdg 25 655

Służąca
gotowaniem, uczciwa, pracowita. Oferty odpisami świadectw Kurjer Poznański zdg 25 748

Urzędnik
gosp., kawaler, wytrawny fachowiec, kaucja pożądana. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 25 759

Pomocnica krawiecka
potrzebna. Św. Marcin 29, m. 8. zdg 25 799

Dziewczyna
czysta do wszystkiego. 27 Grudnia 2 — 10. zdg 25 810

Ekspedjentka
zdolna branży porcelany znajomością niemieckiego potrzebna. „Ozdoba", Św Marcin 4. zdg 25 819

Fryzjerka
potrzebna. Libelta 12. zdg 25 964

Fryzjerka
potrzebna od zaraz. Stefan Szymański, Chodzież, św. Barbary. zdg 25 853

Panienka
uczciwa, czysta do dzieci i prac domowych bez spania potrzebna zaraz. Bydgoska 2, m. 1. zdg 25 846

Służąca
Szamarzewskiego 20/22, m. 11. zdg 25 841

Chłopiec
do posyłek potrzebny zaraz. Poznańskie Towarzystwo Telefonów Piekary 16/17. zdg 25 877

Posługaczka
całodzienna potrzebna. Emilji Sczanieckiej 5, mieszkanie 6. zdg 25 954

Młynarz
posiadający 1 000 zł znajdzie stałą samodzielną posadę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 25 859

Stenotypistka
pisząca biegle na maszynie i stenografująca od zaraz do redakcji tygodnika. Oferty z odpisami świadectw i podaniem warunków do ekspedycji Kurjera Poznańskiego ng 12 535

Zastępca adwokata
potrzebny do kancelarji adwokackiej na Pomorzu. — Zgłoszenia wraz z podaniem warunków do Kurjera Pozn. zdg 25 911

Posługaczka
z gotowaniem na Łazarz potrzebna. Zgłoszenia Jasna 6/7 I p. zdg 25 895

Służąca
zaraz. Półwiejska 7 — 9. zdg 25 943

Sprzedawcom
sprzedaje tanio mydła Mydlarnia, Chwaliszewo 37. zdg 25 941

Nauczycielka
prawo nauczania, francuski, niemiecki, muzyka do dziewczynki V powszechnej na wieś. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 937

Cholewkarz
samodzielny kawaler na dobrą pracę od sztuki lub na tygodniówkę potrzebny od zaraz. Zgłoszenia L. Frąckowiak, Wożna 12. zdg 25 930

Uczeń, manicurzystka
i fryzjerka w jednej osobie potrzebni. Fryzjernia, Ratajczaka 40. zdg 25 924

Służąca
Polna 3 m. 5. zdg 25 915

JLUSTRACJA POLSKA

W najnowszym (45-tym) numerze:

Z wędrówek po Łodzi
Bieg św. Huberta w Warszawie
W starym piecu.....
Dziesięć tańców za dolara
Nowe przygody Henia.....
Czy Kiepura się żeni?

Każdy numer przynosi na 24 stronach wszelkie aktualności z kraju i zagranicy' odcinek oryginalnej polskiej powieści, całą nowelę, dział mody i spraw kobiecych, szachy, brydż, rozrywki umysłowe, humor.

Cena **45** groszy **24 strony**

Bezpłatne egzemplarze okazowe wysyła na żądanie administracja: Poznań, św. Marcin 70.

45 groszy

zg 7 941/2/3

Uczciwa
dziewczyna szuka posady do restauracji lub cukierni. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 129

Kuchmistrzyni
poleca się do gotowania na śluby odpusty, jakoteż imieniny, polecenia pierwszorzędne. M. Różnowska, Skarbowa 21 — 2. zdg 25 182

Gospodynie
pokojowe, kucharki, dziewczyny gotowaniem. Lewandowska, Aleje Marcinkowskiego 16. zdg 25 112

Mam
500 zł. Poszukuję posady woźnego inkasenta. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 316

Absolwentka
szkoły handlowej poszukuje posady jako praktykantka do biura. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 262

Pomocnik
handlowy po wojskowości branży kolonjalnej, delikatesów, win, wódek poszukuje jakiejkolwiek posady, zna książkowość i pisze biegle maszyną. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 261

UNIVERSUM, Poznań.
Żądać w aptekach i drogerjach.
ng 11 760/1

Popołudniu
zajmie się dziećmi wychowawczynia, pomoc lekcjach. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 25 169

Trykotarka
dzielna, wypraktykowana w pończochach, trykotach szuka posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 050

Krawcowa
dzielna szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 24 764

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych z gotowaniem zaraz lub 15-go szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 25 572

Krawcowa
z długoletnią praktyką specjalistka garderoby dziecięcej ubranka dla chłopców, bielizna, poszukuje posady po domach. Kwiatowa 11 m. 7 I ptr. prawo. zdg 25 503

Posługaczka
starsza poszukuje posady z gotowaniem, cały dzień zaraz. Oferty Kurjer, Poznański zdg 25 511

Młoda
górnośląszaczka, mówiąca niemieckim, z dobrego domu, poszukuje posady bony do 1—2 dzieci. Umie szyć i zajmie się gospodarstwem. Oferty „Par", Katowice, Pierackiego 8, pod „Bona". Pg 8 031-71,80

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 400

Posługi
po południu poszukuje najlepsze referencje sumienna, czysta. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 25 418

Poszukuję
posady w składzie kolonjalnym i do wszelkiej pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 348

Posady
jakiejkolwiek poszukuje najchętniej do pomocy składu i domu z spaniem lub bez. Pracowałam w składzie piekarskim, kaucji 100,— zł. Znajduję się w krytycznem położeniu. Łaskawe spieszne oferty upraszam do Kurjera Pozn. pod zdg 25 341

Kelner
z kaucją poszukuję stałej posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 368

Wychowawczyni
pierwszorzędne referencje szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 374

Szofer-kawaler
poszukuje posady 10 lat pracował na jednem stanowisku. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 443

Dziewczyna
nawskroś uczciwa i czysta z dobrem gotowaniem poszukuje posady od 15. 11 lub 1. 12 do 1—2 osób. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 326

Osoba
porządna, uczciwa poszukuje posługi przed południem lub popołudniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 24 714

Gospodyni
kucharka znająca gospodarstwo wiejskie i chów drobiu — dobre świadectwa szuka pracy we dworze. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 395

27. WOLNE MIEJSCA

Marszantka
znająca obszywanie abażurów celofanowych potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 573

Lekarza
dentystę(ki) chrześc. poszukuje do współpracy lekarz dentysta. Późniejsze objęcie praktyki możliwe. Szczegółowe oferty uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdg 25 094

Służąca
zaraz rzeźnictwo. Kanałowa 15. zdg 25 657

Uczennica
fryzjerska Wjazdowa 8. zdg 25 661

Woźnica
potrzebny. Jeżycka 34, piekarnia. zdg 25 670

Kierownik
do kawiarni cukierni, prowincja zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 25 696

Bona
freblanka od 15. 11. do Szamotuł do dwojga dzieci 2—5, świadectwa, życiorys, fotografja do Kurjera Poznańskiego zdg 25 730

Pierwszorzędną
kucharkę
znającą się doskonale na kuchni warszawskiej, wszelkiego pieczywa oraz na zimnym bufecie, **poszukuję się od zaraz** w Poznaniu. Zgłoszenia z odpisami świadectw do Kurjera Poznańsk. pod **dr 4 002**

Trykotarka
i uczennica potrzebna zaraz. — Zgłoszenia plac Sapieżyński 11 mieszkanie 14. zdg 25 734

Dziewczyny
do wszystkiego zaraz. Górna Wilda 103, m. 1. zdg 25 710

Dziewczyna
wszystkiego pozamiejscowa. Marcin 52/53 — 9. zdg 25 772

Dzielny młodszy ekspedjent
do konfekcji i bławatów, umiejący dekorować okna „figura 48" potrzebny od 1. 12. Oferty wraz fotografją, podaniem wynagrodzenia, Kapuściński, Gdynia. — Plac Kaszubski 5. ng 12 532

Fryzjerka
lub damski fryzjer (trwała i wodna ondulacja) potrzebna. „Higjena", Gdynia, Ślaska. ng 12 533

Fryzjerka
dobra siła potrzebna na stałą posadę. Plac Wolności 13. zdg 25 834

28. ROZRYWKA

Kino Tęcza Wilda
Wielkomiejskie cienie. zdg 25 829

Najmodniejsze suknie
najmodniejsze uczesania w najnowszym filmie „Żona w złotej klatce", pierwszy raz w Poznaniu w kinie „Moje". p 1682

Kino Tęcza Łazarz
„Szalona noc" — Lorreta Youg. zdg 25 842

Sekret kobiety
Potężne arcydzieło miłośne. Kino „Sfinks". zdg 25 879

Humor zagraniczny

On a: — Na pewno musiała o mnie źle mówić...
On: — Skąd to przypuszczasz?
On a: — Bo już dwa razy mnie dziś pocałowała!
(Matin — Paryż). S. F.

Co futro — to **Edmund Rychter** — co palto — to **Edmund Rychter** — co ubranie — to **Edmund Rychter,** Poznań. Ostrów Wlkp.

Przedpłata na miesiąc listopad 1934 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr., na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr, na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadto. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania głównego (wieczornego) „drobne" do g. 10,45, w dni przedświąteczne do godz. 10,30, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia najwyżej 100 słów (w tem 5 nagłówk.): słowo nagłówk. (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matryc., wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72.
P. K. O. Poznań nr. 200 149